

Sverre Paulsen

Idrettens Fredskorps som utviklingsarena - En kvalitativ studie av idrettsfredskorpseres erfaringer og utbytte med idrettsbistand

Masteroppgave i idrettsvitenskap

Seksjon for kultur og samfunn
Norges idrettshøgskole, 2014

Sammendrag

Denne studien tar for seg Norges idrettsforbund og olympiske og paralympiske komités (NIF) utviklingsprogram, Idrettens Fredskorps. Prosjektet ønsker å undersøke hvordan åtte idrettsfrivillige opplevde og erfarte sin deltakelse i NIFs utviklingsprogram, med et praksisopphold i det sørlige Afrika. Med utgangspunkt i et kvalitativt forskningsintervju med de frivillige, har oppgaven søkt svar på hva det er som får dem til å delta på et slikt program, hvilke erfaringer de sitter igjen med og hvordan de i tiden etter sin hjemkomst har anvendt sin kunnskap. I studien blir følgende problemstillinger belyst;

1. *”På hvilke grunnlag søker norske idrettsungdommer seg til Idrettens Fredskorps?”*
2. *”Hvilke opplevelser og erfaringer uttrykker de frivillige fra arbeidet og oppholdet for øvrig i det sørlige Afrika?”* og 3. *”Hva har de idrettsfrivillige gjort etter oppholdet i det sørlige Afrika?”*

Pierre Bourdieu sine akademiske perspektiver blir benyttet for å diskutere de empiriske funnene i lys av arbeidet som kom frem av dataanalysen.

Funnene i denne studien viser at det er idrettsungdom med en bred og variert idrettsbakgrunn som søker seg til Idrettens Fredskorps, og at de frivillige i stor grad er fornøyde med oppholdet sitt. I oppgaven uttrykker de frivillige at de har tatt god lærdom av arbeidsoppgavene de gjorde i det sørlige Afrika, og at de opplevde stor personlig utvikling. Videre viser studien at de frivillige erfarte det som vanskelig å skulle omstille seg til hverdagen i Norge igjen, etter å ha vært del av en ny og ukjent kultur i 11 måneder.

Funn i studien viser at det er flere av de frivillige som fortsetter å engasjere seg i prosjekter i sine gamle lokalsamfunn i det sørlige Afrika, mens det er lavere engasjement for utviklingsprosjekter i Norge.

Innhold

Sammendrag	3
Forord.....	6
1.0 Innledning	7
1.1 Bakgrunn for oppgaven.....	7
1.2 Oppgavens problemstillinger.....	8
1.3 Oppbygging av oppgaven.....	9
2.0 Idrettsbistand.....	10
2.1 Idrett som bistandsbevegelse	10
2.2 Sport plus eller plus Sport?	13
2.3 Norges rolle som bistandsaktør	14
2.4 NORAD.....	16
2.5 Fredskorpset.....	16
2.6 Norges idrettsforbund og olympiske og paralympiske komité.....	18
2.6.1 Idrettspolitisk dokument.....	18
2.6.2 Idrettens Fredskorps.....	20
2.7 Idrett, kultur og utviklingssamarbeid.....	21
2.8 Tidligere forskning	22
3.0 Teori	26
3.1 Kort biografi.....	26
3.2 Det Sosiale Rom.....	28
3.3 Kapital	31
3.3.1 Økonomisk kapital.....	31
3.3.2 Kulturell kapital.....	32
3.3.3 Sosial kapital	33
3.4 Felt.....	33
3.4.1 Idrettsbistandsfeltet	35
3.5 Habitus.....	37
4.0 Metode	39
4.1 Innledning.....	39
4.2 Kvalitativt metode.....	40
4.3 Forskningsdesign	41
4.4 Utvalget.....	42
4.5 Intervjuguide	43
4.6 Gjennomføring av intervjuet	45
4.7 Transkripsjon	46
4.8 Dataanalyse	47
4.9 Forskerrollen.....	48
4.10 Forskningsprosjektets troverdighet	49
4.11 Ethiske betraktninger.....	51
5.0 Resultat og diskusjon.....	53
5.1 På hvilke grunnlag søker norske idrettsungdommer seg til Idrettens Fredskorps?.....	53
5.1.1 Bakgrunn for søknad	53
5.1.2 Bakgrunn for valg av et idrettsprogram	58
5.1.3 Kjennskap til idrettsbistandsfeltet.....	59
5.1.4 Studier under feltarbeid.....	61

5.2	Hvilke opplevelser og erfaringer uttrykker de frivillige fra arbeidet og oppholdet for øvrig i det sørlige Afrika?	63
5.2.1	Profesjonelt læringsutbytte	63
5.2.2	Personlig utvikling	68
5.3	Hva har de idrettsfrivillige gjort etter oppholdet i det sørlige Afrika?	74
5.3.1	Hvordan var det å komme hjem?	75
5.3.2	Jobb og studieløp	76
5.3.3	Engasjement for norsk idrett	79
5.3.4	NIFs rolle	82
5.3.5	Engasjement for utenlandske prosjekter	83
6.0	Avsluttende kommentar	86
6.1	Veien videre	90
	Referanser	91
	Litteratur	91
	Nettsider	95
	Vedlegg	98
	Vedlegg 1 - Godkjent søknad NSD	99
	Vedlegg 2 - Forespørsel til deltakelse i forskningsprosjektet	100
	Vedlegg 3 - Intervjuguide	101

Forord

Kjære leser,

masteroppgaven min har kommet til veis ende, noe jeg både er stolt og lettet over. For meg begynte tankeprosessen med denne oppgaven allerede i 2009, da jeg jobbet som idrettsfredskorpser i Namibia. Og selv om dette har vært et selvstendig prosjekt er det flere som fortjener å bli takket for sine bidrag.

Først og aller mest ønsker jeg å rette en takk til min veileder Mari Kristin Sisjord, som har vært til god hjelp og støtte underveis i oppgaven. Jeg har satt veldig stor pris på vårt samarbeidet, og er takknemlig for alle innspillene du har kommet med.

Til informantene i oppgaven for at dere viste en så stor raushet med å stille opp til intervju og velvillig delte deres erfaringer med meg. Til Fredrik Ødegaard og Lind Gustafsdottir i NIF, og til Anders Hasselgård ved NIH for gode samtaler, hjelp og tilrettelegging.

Til gode venner og kollegaer, som også var en del av oppholdet i Namibia, Sør-Afrika og Zambia året 2009 – 2010. Dere har på hver deres måte vært til inspirasjon for dette prosjektet.

Jeg vil også takke medstudenter, kollegaer, venner og familie for deres oppmuntrende og hjelpsomme bidrag, spesielt gjennom det siste året.

Til Aurora, Ingrid, Storm og Ask for at dere alltid får meg til å smile.

Og ikke minst til mine to kjære venner Stine og David – takk for alle de gode samtalene!

God lesing!

Oslo, mai 2014

Sverre Paulsen

1.0 Innledning

1.1 Bakgrunn for oppgaven

Med bakgrunn i egne erfaringer, opplevelser og interesser for idrettsbistandsfeltet, vil jeg i denne masteroppgaven se nærmere på hvordan norske idrettsfrivillige erfarer sin deltakelse i utviklingsarbeid i regi av Norges idrettsforbund og olympiske og paralympiske komité (NIF) sitt utviklingsprogram Idrettens Fredskorps. Jeg vil også se nærmere på hva de har gjort etter oppholdet ute.

I tiden fra 1990 og frem til i dag har idrett som redskap i utviklingsarbeid fått større internasjonal annerkjennelse (Kidd, 2008). De forente nasjoners (FN) nåværende spesialrådgiver for idrett, utvikling og fred, tyske Wilfried Lemke, beskriver hvordan og hvorfor FN de siste 15 årene har jobbet målrettet for å opprettholde og bygge opp under idrett som et virkemiddel i freds- og forsoningsarbeid. Idretten kan bidra til å bygge broer, der andre virkemidler ikke strekker til. I utviklingsland og områder i verden som er preget av uro og katastrofer, sier Lemke at idrett ikke lengre kan sees på som en luksus, men snarere en investering i nåtiden og fremtiden (Gilbert & Bennett, 2012). I et forholdsvis ungt og stadig voksende akademisk felt, har man i idrettsbistandsfeltet i stor grad satt fokus på mottakerne av bistanden. Hvilke opplevelser har mottakerne av bistandshjelpen, hva bidrar hjelpen til, og er den bærekraftig? (Levermore & Beacom, 2009; Darnell, 2012; Coalter, 2007; Wang, 2012). Samtidig har det akademiske feltet også rettet søkelyset mot deltakende organisasjoner, som for eksempel NIF, Norges Fotballforbund (NFF) og Right To Play, og sett nærmere på hvordan disse har organisert seg i bistandsarbeidet (Leirvaag, 1989; Roser, 2013; Straume, 2005; Straume, 2013; Hasselgård, 2008).

Med denne masteroppgaven ønsker jeg å rette fokus mot idrettsfredskorpser som har gjennomført og er ferdige med sitt arbeid i regi av NIF og Fredskorpset. Siden 1998 har om lag 300 norske¹ idrettsfredskorpser bidratt i ulike prosjekter i det sørlige Afrika. Fra juli 2009 til april 2010 var jeg selv en del av programmet til NIF

¹ Programmet er hovedsakelig til for norsk idrettsungdom. Gjennom alle årene tilbudet har eksistert har også idrettsfrivillige med tilknytning til andre land deltatt, som for eksempel Sverige og Danmark.

da jeg jobbet i en liten landsby i Erongo-regionen i Namibia. Jeg var på det tidspunktet en del av den sørafrikanske organisasjonen SCORE² sitt utviklingsprogram. Samtidig med mitt opphold i Namibia, gjennomførte jeg studiet Idrett, kultur og utviklingssamarbeid (IKU) ved Norges Idrettshøgskole (NIH).

I intervju med de frivillige har jeg søkt svar på hva det er som får dem til å delta på et slikt program, hvilke erfaringer de sitter igjen med og hvordan de i tiden etter sin hjemkomst har anvendt kunnskapen sin. For å kunne belyse de frivilliges opplevelser og erfaringer av idrettsbistandsfeltet har jeg valgt å benytte Pierre Bourdieu sine akademiske perspektiver som teoretisk verktøy. Bourdieu blir anvendt med utgangspunkt i hans samfunnsteorier omkring aktørers kapital, og hans forståelse av felt (Aakvaag, 2008). Samtidig vil jeg prøve å koble funnene opp imot NIFs idrettspolitisk dokument³ fra 2011 for å vise til hvilke mål idretten selv har for utviklingsprosjekt både nasjonalt og internasjonalt, og i hvilken grad informantene i denne oppgaven er med på å bidrar til å nå disse målene.

På bakgrunn av dette blir problemstillingene for masteroppgaven følgende:

1.2 Oppgavens problemstillinger

1. På hvilke grunnlag søker norske idrettsungdommer seg til Idrettens Fredskorps?
2. Hvilke opplevelser og erfaringer uttrykker de frivillige fra arbeidet og oppholdet for øvrig i det sørlige Afrika?
3. Hva har de idrettsfrivillige gjort etter oppholdet i det sørlige Afrika?

² Changing Life Through Sport, tidligere kjent som organisasjonen Sport Coaches Out Reach. Organisasjonen hadde et samarbeid med NIF da jeg oppholdt meg i Namibia.

³ Idrettspolitisk dokument

http://www.idrett.no/omnif/ipd/Documents/Idrettspolitisk_dokument2011_2015.pdf

1.3 Oppbygging av oppgaven

Oppgaven er delt inn i 6 kapitler. I neste (2) gis et historisk innblikk i idrettsbistand og hvordan ulike aktører opererer i dette bildet. I kapittel 3 presenteres bakgrunn for teori, som tar utgangspunkt i Pierre Bourdieu sitt begrepsapparat. Kapittel 4 omhandler metoden som er anvendt i det empiriske arbeidet. I kapittel 5 presenteres resultater og diskusjon som tar utgangspunkt i teorikapittelet og tidligere forskning på området. Til sist, i kapittel 6, gis oppgaven en avsluttende kommentar.

2.0 Idrettsbistand

I det første kapittelet av oppgaven ønsker jeg å gi leseren større kunnskap om hva idrettsbistand er, og hvilken rolle Norge spiller i det internasjonale bildet. Jeg vil også presentere nasjonale aktører som Direktoratet for utviklingssamarbeid (NORAD) og Fredskorpset for å gi en forståelse av hvorfor NIF har et utviklingsprogram som Idrettens Fredskorps. Leseren vil også få presentert hvilken tidligere forskning som gjelder for det akademiske feltet.

2.1 *Idrett som bistandsbevegelse*

Sport is indisputably one of the world's most popular leisure activities and it describes a fascinating phenomenon: people from all over the world play, attend, watch, listen to, talk about and experience sport at all levels of performance from amateur to elite. Sport is often described as a language that everyone in the world can understand and indeed sport can bring together and unite groups and communities. In addition, sport has the power to attract large audiences and can play a major role in communicating positive awareness messages on key issues and assist in driving social change (Gilbert & Bennett, 2012:6)

I sitatet, som er hentet fra innledningen til boken *Sport, Peace and Development*, beskriver Wilfried Lemke⁴ noe av det idretten kan bidra med og hvordan den kan berike ulike samfunnslag både lokalt og internasjonalt.

Linken mellom idrett og bistandsarbeid kan føres tilbake til kolonialiseringstiden, hvor idretten ble brukt som et ledd i siviliseringsprosessene av de kolonialiserte. Men det var som følger av den politiske uroen etter andre verdenskrig at idretten virkelig ble benyttet som et verktøy for å opprettholde et godt samarbeid på tvers av landegrensene (Hasselgård & Straume, 2011). Straume og Steen-Johnsen (2012) skriver at idrettsarenaen særlig ble benyttet til å utøve

⁴ I 2001 utnevnte daværende Generalsekretær i FN, Kofi Annan, sveitsiske Adolf Ogi til den første spesialrådgiveren for Idrett, utvikling og fred. I 2008 ble dagens spesialrådgiver, tyske Wilfried Lemke, utnevnt av FNs Generalsekretær Ban Ki-moon.

innflytelse i tiden da nye regjeringsmakter skulle finne sin posisjon blant folket. I tråd med idrettspolitiske samfunnsendringer på 60-tallet ble det også et skifte i måten å jobbe med idrettsbistand på. Under den kalde krigen ble verdenssamfunnet holdt i sjakk, og idrett og fysisk aktivitet ble brikker i et politisk spill. Idrettsarenaen ble benyttet til å underbygge politiske standpunkter, og flere regimer i Europa ønsket å identifiserte seg med sport og fysisk aktivitet som underbyggelse av sosial utvikling i kjølvannet av de sosiale utfordringene som industrialiseringen hadde ført med seg (ibid).

Den tidlige idrettsbistanden bestod i stor grad av å sende gode trenere til mottakerlandene for å hjelpe til å videreutvikle unge talenter. Det ble praksis i å gi disse talentene muligheten til å besøke giverlandene for å trene ved gode treningsanlegg. Etter hvert ble også fokuset i den tredje verden å bygge topp moderne stadioner og arenaer til fordel for toppidretten, som igjen gikk ut over bredden (Straume, 2010). Utover på 1970-tallet så man at stadig flere nasjonale forbund begynte å jobbe regionalt og globalt med fokus på idrett, helse og fysisk aktivitet for folket (ibid). Prosessen med å legge til rette for breddeidrett og *Sport for all*⁵ ble mer legitimt i form av at både Europarådet og UNESCO i 1978 slo fast at idrett var en menneskerett (Hasselgård & Straume, 2011).

Slutten på den kalde krigen førte til en nytenkning i utenrikspolitikken. Og i tiden fra 1990 frem til i dag har man sett at idrett som redskap for bred, bærekraftig samfunnsutvikling har fått større annerkjennelse (Kidd, 2008). Dette harmoniserer med hva Jon Harald Sande Lie betegner som *Den norske modellen* i utviklings- og fredsarbeid, hvor man spiller på Norges posisjon som et lite og nøytralt land uten stormaktsinteresser. Denne modellen skulle blant annet spille på det nære samarbeidet mellom norske myndigheter, forskningsinstitusjoner og frivillige organisasjoner (Lie, 2006).

I regi av FN ble det i Sveits i 2003 holdt en konferanse om idrettsbistand, den første av sitt slag. Senere dette året ble det vedtatt en egen resolusjon med hentydning til idrett og dens posisjon i samfunnet. Resolusjon 58/5⁶ ⁷ hadde som formål å vise

⁵ *Sport for all*-programmet hadde som mål å komme samfunnet til gode, og da med særlig fokus mot kvinner, barn og funksjonshemmede. Disse gruppene skulle nås gjennom skoletilbud, utdanning av idrettslærere og trenere og organisering av idrettsaktiviteter (Hasselgård & Straume, 2011).

⁶ UN resolutions <http://www.un.org/sport2005/resources/resolution.html>

⁷ Resolusjonen fikk tittelen ”*Sport as a means to promote education, health, development and peace*”.

forpliktelse overfor idretten som et middel for å fremme blant annet utdanning, helse og utvikling, og å inkludere idrett og fysisk aktivitet som et verktøy for å bidra til å nå internasjonale utviklingsmål (Coalter, 2007). I det videre arbeidet for å implementere idrettens posisjon i utviklingsarbeidet, ble det vedtatt at 2005 skulle bli FN sitt år for *Idrett og fysisk aktivitet*^{8 9}. FN-året hadde som formål å gjøre det internasjonale samfunnet bevisst på hva idretten kunne bidra med av kunnskap og verdier. Dette året skulle rette fokus mot prosjekter hvor idrett ble benyttet som et virkemiddel for utvikling (Levermore & Beacom, 2009). En konsekvens av dette arbeidet blir i dag omtalt som idrettsbistandsbevegelsen (Kidd, 2008). Det skjer stadig fremskritt i idrettsbistandsfeltet, og i august 2013 vedtok generalforsamlingen i FN at 6.april skulle gjøres til den internasjonale dagen for idrett, utvikling og fred. FN ønsker at denne dagen skal bringe internasjonalt fokus på feltet, og arbeidet som allerede utrettes verden rundt. I forlengelse av dette vedtaket ble det i april 2014 kunngjort en historisk avtale mellom FN og Den internasjonale olympiske komité (IOC) på en konferanse i New York. I sin tale til forsamlingen stresset IOCs president, Thomas Bach, viktigheten med å bruke idretten som et virkemiddel i arbeidet for samfunnsutvikling, og blant annet for rollen med inkludering i ulike deler av samfunnet:

Sport is a great factor of integration. In our ever more diverse and individualized societies sport is the best, in some cases, even the only, bond that links people with the community, regardless of social, racial, political background. In this way sport creates identification and inclusion¹⁰. (Thomas Bach, 2014)

Under samme konferanse er det interessant å vise til at IOCs nyutnevnte Idrettsstyremedlem, Ole Einar Bjørndalen, valgte å snakke om idrett som en viktig utviklingsarena. I sin første tale som representant for utøverne benyttet han

⁸ FN året vedtas med bakgrunn i søknader fra ulike særorganisasjoner hos FN. Det er Generalforsamlingen i FN som vedtar årene gjennom egne resolusjoner.

⁹ UN Chronical <http://www.un.org/wcm/content/site/sport/home/sport/history/pid/19908>

¹⁰ Speech on the occasion of UN Event on Sport for Development and Peace http://www.olympic.org/Documents/IOC_President/Speech_UN_FORUM_MOU.pdf

anledningen til å fremme NIF sitt utviklingsarbeid i Asia og Afrika, og utfordret ulike regimer verden rundt til å prioritere investeringer i idrett for barn og ungdom¹¹.

2.2 *Sport plus eller plus Sport?*

For å forstå hvordan idrett blir brukt som et virkemiddel for å møte mål og utfordringer for internasjonal utvikling viser jeg til Coalter (2007) sin beskrivelse av feltet. Coalter viser til hvordan utfordringen med idrettsbistand er hvorvidt man kan måle effekten av innsatsen som legges ned i arbeidet. Manglende klarhet i målene har frem til nå vært med på å gjøre det vanskelig å vurdere bidraget til denne typen bistand (ibid). Disse utfordringene har blitt forsterket med bakgrunn i mangfoldet av idrettsbistandsprosjekter. I den hensikt har Coalter delt opp de ulike prosjektene i to hovedkategorier for å systematisere feltet. Han beskriver de to kategoriene som *Sport plus* og *plus Sport*. *Sport plus* forklares hvor økt deltakelse og utvikling av sportslige ferdigheter er formålet (ibid). I denne kategorien er det idretten selv som kan fremme utviklingsmålene, kjent som idrettens egenverdi. Det skjer først og fremst gjennom utvikling av bærekraftige idrettsorganisasjoner og utdanning av idrettsledere og trenere (Hasselgård & Straume, 2011). I *plus Sport* kategorien finner man prosjekter som gir sosiale, utdannings- og helseprogrammer et fortrinn. Det er de kortsiktige målene som for eksempel økt kunnskap om HIV/AIDS, atferdsendring og likestilling mellom kjønn som er prioritert. Den langsiktige og på sikt bærekraftige utviklingen av sporten blir satt i bakgrunn (Coalter, 2007). Denne nytteverdien av idretten kommer først og fremst til synet gjennom å være en nyttig arena for å oppnå utviklingspolitiske mål hvor målgruppene er barn, unge og jenter. I denne tilnærmingen benyttes idrettsarenaen som et trekkplaster for å nå ut til de nevnte målgruppene (Hasselgård & Straume, 2011).

¹¹ Bjørndalen talte for FN <http://www.idrett.no/nyheter/Sider/Bjorndalen-snakket-for-FN.aspx>

2.3 Norges rolle som bistandsaktør

I 1980 skrev NORAD-ansatte Erik Berg en artikkel i Dagbladet som under tittelen *Norsk idrett og utviklingslandene* tok til ordet for det potensialet norsk idrett hadde til å kunne delta som aktør i bistandsprosjekter (Straume, 2010). Artikkelen til Berg bidro til en offentlig debatt som førte til et seminar¹² hvor blant andre NIF, NFF og NORAD var tilstede. Formålet med seminaret var å skape en diskusjon om hvor vidt det lå til rette for en norsk deltakelse i det internasjonale bistandsbildet. Et av spørsmålene som ble stilt var om idrett kunne føre til en sosial utvikling for ulike folkegrupper, og om norsk idrett kunne bidra.

I løpet av seminaret ble Tanzania nevnt som en potensiell mottaker av et samarbeid, og sommeren i 1981 ble det Tanzanianske fotballaget Mwenge Star invitert til å delta i Norway Cup. Under deres opphold i Norge møttes representanter fra NIF, NFF og NORAD for videre diskusjoner om hvordan man kunne starte opp et utviklingsprosjekt i Tanzania (Hasselgård & Straume, 2011). Etter ulike politiske forhandlinger omkring prosjektets formål, ble NIF sitt første bistandsprosjekt startet opp i Dar es Salaam i Tanzania i 1983. *Sport for all* var et breddeprosjekt hvor NIF satte søkelys på kvinner og barn i Tanzania og som varte frem til 1990. Hasselgård & Straume (ibid) poengterer at idretten sto i sentrum, og at man slik kan forklare prosjektet ut i fra et *Sport-plus* perspektiv. I en forlengelse av engasjementet for bistandsarbeidet til NIF, ønsket etter hvert flere aktører å engasjere seg i feltet. I forbindelse med OL på Lillehammer i 1994 ble den humanitære aksjonen Olympic Aid etablert. Aksjonen engasjerte idrettsungdom til å samle inn penger for å støtte humanitære prosjekter i krigsherjede områder, fortrinnsvis i Afrika. I Norge bidro den olympiske mesteren Johann Olav Koss til at aksjonen fikk stor oppmerksomhet. I 2003 ble aksjonen døpt om til Right To Play og Koss fortsatte sitt engasjement, nå som president for organisasjonen. I løpet av 2009 hadde Right To Play, som en utpreget *plus Sport*-organisasjon, på en ukentlig basis bidratt med idrett og fysisk aktivitet til 700.000 barn med omkring 15.000 lokale trenere og ledere rundt omkring i verden. Right to Play ble etter hvert sett på som ledende innenfor idrettsbistandsfeltet og genererte stor støtte finansielt, både fra offentlige og private

¹² Seminaret som ble kalt *Norsk idrett og utviklingslandene*, ble gjennomført i Trondheim i september 1980.

aktører. Organisasjonen gjorde seg også utmerket ved å tilknytte seg verdensstjerner innen ulike idrettsgrener, som stilte opp og bidro med støtte til arbeidet ute i feltet (Darnell, 2012; Hasselgård & Straume, 2011). I Norge startet NFF opp ulike prosjekter blant annet i Mali, Tanzania, Vietnam og på Balkan. Hasselgård & Straume (2011) skriver at som et ledd i utviklingsarbeidet til NFF, ble det opprettet en egen internasjonal avdeling som skulle fokusere på de ulike prosjektene NFF engasjerte seg i.

Hasselgård og Straume (2011) forklarer at i tiden etter 2005, hvor FN og flere lands regjeringer anerkjente idrett som et viktig virkemiddel for utvikling og fred, opererer de fleste idrettsbistandsaktørene innenfor feltet hvor idrettens nytteverdi råder sterkest. De viser til at idrettsbistandsbevegelsen i langt større grad jobber innenfor eller med følgende områder: konfliktløsning og interkulturell forståelse, bygging av infrastruktur, utdanning og sosial integrasjon, individuell utvikling, helse- og velferdsfremmende tiltak, kommunikasjon og sosial mobilisering, likestilling, økonomisk utvikling og fattigdomslettelse (ibid). Ut ifra den norske idrettsbevegelsen kan man spore et snev av konflikt med den internasjonale bistandsagendaen. For den norske idrettsbevegelsen har i langt større grad lagt vekt på idrettens egenverdi. Samtidig viser Hasselgård (2009) at nytteverdien til idretten blir sett på som en konsekvens av mestringsleden som idrettsaktiviteten skaper. Det vil således være legitimt å anslå at den norske idrettsbevegelsen balanserer mellom å være en *Sport plus*- og en *plus Sport*-aktør på bistandsfeltet. Dette gjenskapes i ordlyden fra norsk idrett som sier:

Skal samfunnets nytteverdi øke, må idrettens egenverdi styrkes. [...] At idrett kan ha egenverdi, betyr at den kan være verdifull uavhengig av hva den måtte bety for helse eller andre ting. Det er opplevelsen som selve utøvelsen av aktiviteten gir i form av glede og mestring og deltakelse i fellesskapet som er viktig¹³. (Begreper og definisjoner u.å.)

Disse holdningene bygger på verdigrunnlaget som ligger forankret i den norske idrettsmodellen. Verdien kan fortelle oss at norsk idrett ønsker å opptre som en sterk samfunnsaktør.

¹³ Begreper og definisjon <http://www.idrett.no/tema/verdier/Sider/begreper.aspx>

2.4 NORAD

Utenriksdepartementet (UD) har det samlede ansvaret for all norsk bistand, og bestemmer politiske, tematiske og regionale føringer. Underlagt UD finner man den statlige etaten NORAD, som opererer som en fagetat med ansvaret for evalueringer og utarbeidelser av ulike retningslinjer for støtte til frivillige organisasjoner, samt å gi faglige råd til de som forvalter bistanden. De *fem store*¹⁴ innenfor norsk utenrikspolitikk har langsiktige samarbeidsavtaler med NORAD, noe som gjør dem i en særstilling på grunn av sine budsjettmessige størrelser og regelmessige møter med UD's ledelse (Lie, 2006; Tvedt, 2007). I løpet av 1990-tallet endret den norske bistandspolitikken seg, bistandsbildet forandret seg og de ulike frivillige organisasjonene ble med den hensikt en del av det utenrikspolitiske apparatet (Lie, 2006). Til orientering var det norske bistandsbudsjettet i 2005 på 16,6 milliarder kroner, mens budsjettet som ble lagt frem for 2013 var på 30,2 milliarder¹⁵¹⁶.

2.5 Fredskorpset

Fredskorpset er et forvaltningsorgan underlagt UD, som støtter utveksling av personell mellom Norge og land i Asia, Afrika og Latin-Amerika. I 1963 ble de første frivillige sendt ut på oppdrag til Uganda, og i løpet av de første 50 årene har Fredskorpset sendt ut over 7000 frivillige til ulike prosjekter (Krøvel & Orgeret, 2013). Initiativet til opprettelsen av Fredskorpset begynte sent på 1950-tallet, hvor blant andre Johan Galtung var sentral. Galtung har i ettertid blitt regnet som en av de viktigste bidragsyterne for etableringen av det norske fredskorpset (ibid). Den norske fiskerihjelpen til India, på starten av 1950-tallet hadde lagt premisser for en norsk tankegang omkring utviklingshjelp. Da President John F. Kennedy i 1961 etablerte det amerikanske fredskorpset, fikk dette en positiv innvirkning for etableringen av Fredskorpset. USA var en viktig alliert i etterkrigstiden, og de nasjonale tankene for

¹⁴ *De fem store* frivillige organisasjonene som er mest relevant for utenrikspolitikken består av Kirkens Nødhjelp, Norsk Folkehjelp, Røde Kors, Flyktninghjelpen og Redd Barna (Lie, 2006).

¹⁵ Pressemelding på Regjeringen sin hjemmeside

<http://www.regjeringen.no/nb/dokumentarkiv/stoltenberg-ii/ud/Nyheter-og-pressemeldinger/pressemeldinger/2012/bistandsbudsjett-doblet.html?id=704094>

¹⁶ Budsjettet ble lagt frem 08.10.12 av daværende Utviklingsminister Heikki Eidsvoll Holmås.

etableringen av et fredskorps fikk god omtale og bred oppslutning i Norge. Det var ulike politiske syn omkring etableringen, for eksempel var sosialdemokratene skeptiske til at tanken om ”gjensidighet” kom i bakgrunn. Etter flere diskusjoner i Stortinget ble det inngått et kompromiss som de ulike aktørene i det politiske Norge kunne akseptere. Fredskorpset ble etter etableringen lagt inn under Den offentlige nasjonale utviklingshjelpen som var nyetablert på starten av 1960-tallet, dette direktoratet ble i 1968 omdannet til NORAD (ibid).

Tidlig i Fredskorpset sin historie var det godt voksne eksperter på sine fagområder som ble sendt ut. Blant de første fredskorpserne som ble det sendt ut var en agronom, en røntgensøster, en jordmor, en helsesøster og en journalist. Etter et nesten to måneders langt forberedelseskurs på Trollvasshytta i Nordmarka, ble de flydd ned til Kampala, Uganda. Interessen fra det norske folket var stor, og på flyet nedover dekket NRK det historiske øyeblikket (ibid).

I takt med samfunnsendringer og politiske ståsted, har visjonene og tankesettet til Fredskorpset forandret seg i løpet av organisasjonens første 50 år. De første gruppene som reiste ut på 60-tallet nøyde seg med en forholdsvis lav lønn. Men etter hvert ble inntekten til deltakerne høyere, og på slutten av 70-tallet kunne man tjene opptil 26 000 kroner i året. I takt med at lønnen økte, ble også de frivillige eldre. I jubileumsboken til Fredskorpset skriver Jarle Simonsen at gjennomsnittsalderen for gruppene var på ca. 40 år (ibid).

Etter en evaluering gjort av NORAD i 1989, ble det konkludert med at det fortsatt var et stort behov for fredskorpsarbeid, men at det skulle tas opp til en vurdering og politisk diskusjon hvorvidt den daværende modellen for arbeidet var god nok. Den opprinnelige målsettingen for Fredskorpset var å tilby de nylig selvstendige landene i Afrika kvalifiserte fagfolk til å bistå i en utviklingsprosess. Et annet sentralt mål var å oppnå personlige og solidariske bånd for utvikling av tverrkulturell forståelse mellom nord og sør. Unge mennesker skulle få bruke sin fagkunnskap i samarbeid med de som manglet erfaring. Deltakerne fra u-landene skulle tilegne seg ulike ferdigheter, mens folk fra i-land skulle lære seg å forholde seg til ukjente kulturer. Utover på 90-tallet ble det hevdet at Fredskorpset hadde en feil agenda. Aldersprofilen var feil og det ble meldt om svake langsiktige virkninger av arbeidet som ble gjennomført (ibid).

I 1995 godjente daværende bistandsminister Kari Nordheim-Larsen et dokument som dannet grunnlaget for evalueringen av Fredskorpset. Raymond Johansen¹⁷ fikk i oppdrag å gi synspunkter på Fredskorpset sin drift og organisering. Utvalget kom frem til at mye var galt i arbeidet Fredskorpset gjorde, og at det måtte gjøres endringer i måten å arbeide på. Det ble blant annet hevdet at: ”Eksisterende strategi for Fredskorpset kan ikke vise til noen klar bistandseffekt, eksisterende strategi for Fredskorpset har utløst svak brobyggereffekt i Norge, eksisterende strategi har bidratt til å øke alderen på fredskorpsdeltakerne” (Krøvel & Orgeret, 2013:150). Etter flere års evaluering og politisk diskusjon omkring fremtiden for norsk utviklingspolitikk, ble det nyskapende Fredskorpset etablert den 3.mars i år 2000. Daværende bistandsminister Hilde Frafjord Johnsen ønsket at Fredskorpset skulle bli en ungdommelig organisasjon som bidro til en ny giv for solidaritet med et Nord-Sør perspektiv¹⁸. Det nye Fredskorpset ble opprettet med det formål å fremme gjensidig læring og bidra til tilbakeføring av kunnskap og erfaring til eget samfunn (Krøvel & Orgeret, 2013). Målgruppen for fredskorpsarbeidet ble nå en yngre gruppe og man ønsket i langt større grad å tilknytte seg ungdommer i alderen 22 – 35 år. Det skulle heller ikke lengre være formålstjenlig å reise ut for å tjene store penger, slik man kunne se på 70-tallet (ibid).

2.6 Norges idrettsforbund og olympiske og paralympiske komité

2.6.1 Idrettspolitisk dokument

NIF er den største norske frivillige organisasjonen med vel 2,1 millioner medlemmer. Underlagt NIF finner omkring 50 særforbund¹⁹. NIF har, som nevnt tidligere, siden begynnelsen av 1980-tallet engasjert seg i bistandspolitikk ved å bidra i ulike utviklingsprosjekter. Siden 2012 har imidlertid NIF også operert med en samlet internasjonal avdeling som i hovedsak jobber med internasjonale idrettsspørsmål,

¹⁷ Avdelingsdirektør i NORAD i 1997, og leder av det som ble kalt Raymond-utvalget.

¹⁸ Nord-Sør perspektiv handler blant annet om å forstå maktrelasjonene mellom land i Nord og Sør. Videre handler det om å få ny innsikt, og å dele denne innsikten med andre. I denne sammenhengen handler det i stor grad om å gi ungdommer fra både Nord og Sør muligheten til å samarbeide på tvers sine ulike kulturer.

¹⁹ NIFs historie <http://www.idrett.no/omnif/historikk/Sider/Historikk.aspx>

idrettspolitik og idrettens utviklingssamarbeid. I denne avdelingen finner vi administrasjonen som jobber med NIF sitt utviklingsprogram, Idrettens Fredskorps.

Hvert fjerde år avholdes Idrettstinget, som den høyeste myndighet i NIF. Her møtes særforbund og kretser for å forhandle frem en fireårig plan for idrettsvirksomheten i Norge. På Idrettstinget i 2011 ble det vedtatt et idrettspolitisk dokument som har til hensikt å legge frem den norske idrettsmodellen, og vise hvordan idretten målrettet ønsker å jobbe i de neste fire årene^{20 21}. I dette dokumentet legger NIF frem flere mål for ulike fagområder. I min oppgave er det interessant å vise til mål for *Idrettsorganisasjonen*²² hvor blant annet internasjonalt utviklingssamarbeid inngår. Og målene for *Idrett og samfunn*²³, hvor NIF ønsker å legge til rette for at en større del av innvandrerbefolkningen deltar i organisert idrett, og etablere et samarbeid med innvandrerorganisasjoner og offentlig instanser som arbeider med integrering. I artikkelen *Idrettens betydning som flerkulturell integrasjonsarena* (2002) viser forfatter Åse Strandbu til at idrettsarenaen kan være en viktig bidragsyter i integrasjonsarbeidet. Eksempelvis kan idrettens eget språk gjøre den bedre egnet som et møtested enn andre sosiale arenaer. Artikkelen viser også flere ulike idrettsprosjekter som har hatt integrasjon som hovedmål. I 1990 startet Norges Volleyballforbund i samarbeid med Kulturdepartementet, Utlendingsdirektoratet, innvandrerorganisasjoner og NIF prosjektet *Fargerik idrett*. Strandbu viser til at et av målene i dette prosjektet var å få flere innvandrere med i den organiserte idretten (ibid). I 1993 startet prosjektet *Storbyprosjektet til idrettsformål*, som var en oppfølger av *Fargerik idrett*. Det var Kulturdepartementet som dro i gang prosjektet, og det hadde som formål å rekruttere flere barn og unge, samt ”utsatte grupper” som innvandrere til idretten (ibid). Et interessant funn gjort av evalueringen av prosjektet *Storbyprosjektet til idrettsformål*, var at oppslutningen til innvandrerforeldrene var svært lav, men også at det var et generelt problem for prosjektet å mobilisere frivillige. Dette kommer jeg nærmere innpå i punkt 5.3.3, hvor jeg diskuterer informantenes engasjement for norsk idrett i ettertid av oppholdet i det sørlige Afrika.

²⁰ Dokumentet ble gitt tittelen *Idrettsglede for alle*.

²¹ Vedtatt på Idrettstinget 6. mai 2011.

²² Punkt 2 i dokumentet.

²³ Punkt 6 i dokumentet.

2.6.2 Idrettens Fredskorps

Idrettens Fredskorps er et utviklingsprogram som kan sees på som et ledd i NIF sitt overordnede organisasjonsmål hvor de ønsker å være en sterk pådriver i det internasjonale idrettsarbeidet. Gjennom politiske føringer fra UD og NORAD, og partnerskapet med Fredskorpset, gir NIF idrettsfrivillige muligheten til å reise til det sørlige Afrika for å jobbe med kroppsøving, administrative idrettsarbeid og idrettsarrangement i ulike lokalsamfunn. Programmet innlemmes i Ung-programmet til Fredskorpset, som blant annet vektlegger lederutvikling. Det legges også til rette for at deltakerne skal kunne utvikle sine ferdigheter innen interkulturell kommunikasjon og utvikling innen problemløsning og konflikthåndtering²⁴. I ordlyden fra NIF heter det at de idrettsfrivillige skal bidra til at barn og unge i Sør skal få muligheten til å påvirke egne og andres liv i en positiv retning²⁵. NIF legger vekt på at disse endringen først og fremst skal komme gjennom idrett, fysisk aktivitet og lek. Således kan dette prosjektet sees ut ifra *Sport-plus* kategorien, hvor idretten blir benyttet som middel til å oppnå utviklingsmål utenfor idretten selv. Programmet, som søker idrettsungdom i alderen 20 – 28 år, har siden oppstarten i 1998 sendt ut omlag 300 idrettsfrivillige. NIF er på jakt etter ungdommer som søker nye impulser og som ønsker å øke kunnskapen om idrett som virkemiddel i utviklingsarbeid. I denne jobben tilbyr NIF idrettsungdom en mulighet til å bidra i arbeidet som er tuftet på idrettens verdigrunnlag; helse, glede, fellesskap og ærlighet. Disse holdningene trekkes også frem i idrettspolitisk dokument fra NIF.

I det vertslandet²⁶ man får tildelt, jobber man som idrettsfredskorps med den partnerorganisasjonen NIF har samarbeid med. I dag jobber NIF med blant andre *Response Network*, *Edusport*, *Sport in Action* og *Sport and Recreation Commission Zimbabwe*. Disse organisasjonene har sine egne organisasjonsmål som igjen legger føringer for hva den enkelte idrettsfrivillige vil komme til å jobbe med. Egne erfaringer tilsier at man som idrettsfredskorps kan jobbe innen skoleverket med kroppsøving, som trener for et volleyballag, eller som veileder for et idrettslag eller som ledsager på ulike kurs. Det er viktig for forståelsen av programmet Idrettens

²⁴ Fredskorpset Ung-utveksling <http://www.fredskorpset.no/Ung/>

²⁵ NIFs utviklingssamarbeid

<http://www.nif.no/tema/internasjonalt/utviklingssamarbeid/Sider/utviklingssamarbeid.aspx>

²⁶ I dag har NIF samarbeid med organisasjoner tilknyttet Zambia eller Zimbabwe.

Fredskorps å vite at de norske idrettsfredskorpserne i enkelte forhold også samarbeider med sør-sør frivillige. Dette kan være frivillige som er fra Zimbabwe, og som er på utveksling i Zambia. Noen idrettsfredskorpser samarbeider i større grad med sør-sør frivillige enn andre. Dette henger sammen med prosjektene de jobber med.

Som en del av utviklingsarbeidet mottar NIF 8-10 afrikanske frivillige fra sine partnere i Sør, som i likhet med de norske idrettsfrivillige jobber i lokalsamfunn med sine lokale partnere. Eksempel på en slik partner i Norge er Sund Folkehøgskole på Inderøy i Nord-Trøndelag. Denne skolen har blant annet en linje som de har kalt Ballidrett Afrika, med fokus på allsidighet, Fair Play og treningsglede²⁷.

2.7 Idrett, kultur og utviklingssamarbeid

Oppholdets varighet på 10 måneder kan inngå som en kobling med NIH sitt påbygningsstudium IKU. Studiet baserer seg først og fremst på studenter fra programmet Idrettens Fredskorps, men tilbyr også studieplasser til studenter som deltar i lignende prosjekter som for eksempel hos Kristen idrettskontakt (KRIK). Det er NIF, som den førende organisasjonen, som skal stå til ansvar for de praktiske og økonomiske sidene ved praksisoppholdet, mens NIH har det faglige og økonomiske ansvaret for studie. Som student får man mulighet til å tilegne seg idrettsfaglig kunnskap og kompetanse om internasjonalt utviklings- og fredsarbeid²⁸. Tema som norsk bistand- og idrettsbistandspolitikk, forholdet mellom idrett og internasjonalt utviklings- og fredsarbeid og idrett som kulturfenomen er noe av det studentene skal få en dypere innsikt i. Før utreise gjennomgår studentene et introduksjonskurs til studiet. Midtveis i studieperioden møtes studentene ved Universitetet i Western Cape til faglig påfyll^{29 30}. Mens studentene jobber med de ulike prosjektene til sine organisasjoner i Sør, har de også en oppgave på 40 studiepoeng som skal skrives og leveres til NIH.

²⁷ Ballidrett Afrika <http://www.sundfhs.no/ballidrett-linja/>

²⁸ Idrett, kultur og utviklingssamarbeid <http://www.nih.no/studier-2013/Pabygningsstudier/pabygning--iku/>

²⁹ Universitet i Cape Town, Sør-Afrika.

³⁰ Når undertegnede gjennomførte studiet var det kun deltakere fra NIF sitt program som møtte til undervisning ved Universitetet i Western Cape.

2.8 Tidligere forskning

Tidligere studier innenfor idrettsbistandsfeltet har i stor grad omhandlet organisasjoners rolle som internasjonale aktører, der i blant NIF, eller prøvd å gi en stemme til de lokale aktørene i Sør. Forskningen på feltet har i mindre omfang skildret hvordan idrettsfrivillige fra Nord opplever og erfarer sin rolle i idrettsbistandsfeltet. Jeg vil nå vise til noe av arbeidet som er gjort innenfor feltet, for å gi et innblikk i hvilke studier som er blitt gjennomført.

Preben Stai leverte i 2012 en masteroppgave hvor han i en case-study tar for seg 12 tyske frivillige knyttet til Asian German Sport Exchange Programme på Sri Lanka. De frivillige var plukket ut fra tre ulike kriterier; fem frivillige hadde ennå ikke startet sin deltakelse i programmet, fire studenter var underveis i arbeidet som frivillig, mens tre frivillige ble kategorisert som tidligere frivillige siden de hadde gjennomført programmet. Funnene til Stai (ibid) indikerer at de frivillige fra et slikt sportsprogram på forhånd forventer utbytte fra sin deltakelse gjennom nye ferdigheter og kunnskap, personlig utvikling, sosialt samvær, faglig utvikling, kulturell utvikling og å forbedre CV sin. Disse forventningene blir i stor grad bekreftet av tidligere frivillige som er ferdige med sitt engasjement. Stai (ibid) viser til at denne forskningen kan ha stor nytteverdi for fremtidige idrettsfrivillige gjennom å presentere forventninger og mulige utfall, fordeler og utfordringer ved å være involvert i utenlandske prosjekter i vanskeligstilte samfunn.

Simon Darnell (2012) tar for seg erfaringer fra 27 tidligere unge kanadiske idrettsfrivillige som jobbet utenlands med ulike programmer gjennom Commonwealth Games Canada. Forskningen til Darnell (ibid) viser at de frivilliges erfaringer fra idrett og fysisk aktivitet var med på å knytte tettere og positive bånd til ulike kulturer fordi de kunne trekke en linje mellom sine egne erfaringer og de andres ulike klasse.

I sin masteroppgave *Å gå den andre mil* – viser Sabrina Johannessen (2012) til en kvalitativ studie av erfaringer med utviklingsarbeid i frivillige organisasjoner. Forskningen er interessant å vise til fordi den tar for seg hvilke erfaringer frivillige og ansatte har med sitt arbeid i frivillige organisasjoner. Gjennom ni kvalitative intervjuer med ansatte og frivillige i Norsk Folkehjelp og Det Norske Misjonsselskap. Johannessen (ibid) argumenterer for at disse frivillige og ansatte i de to organisasjonene kan beskrives som ildsjeler. De ofrer økonomisk arbeid, er fleksible i sin jobb og tilpasser sitt privatliv for sine frivillige organisasjoner.

Morten Wang (2012) skriver i sitt forskningsprosjekt *Lokale røster i den store bistandsdebatten – Et kulturelt og postkolonialt blikk på idrettsbistand*, om hvordan lokale frivillige og ansatte ledere opplever og erfarer det å være en del av prosjektet til CHRISC³¹ i Arusha i Tanzania. Funnene til Wang viser at selv om arbeidet CHRISC gjør gjennom idretten er av svært stor betydning for de lokale i Arusha, og at dette arbeidet blir satt stor pris på, er det mye som tyder på at et jevnbyrdig partnerskap mellom partnere i Nord og partnere i Sør ennå ikke er oppnådd, og at visse skjevheter i maktrelasjoner fortsatt eksisterer (ibid).

Eli Marie F. Johnsen viser i sin masteroppgave fra 2013 til lokale frivilliges motivasjon for engasjement under East Africa Cup, en regional idrettsturnering som blir arrangert i Tanzania. Den kvalitative studien intervjuer 16 frivillige fra ulike øst-afrikanske land som tilbringer en stor mengde tid i sine organisasjoner, før de får muligheten til å delta som frivillige under selve turneringen i Moshi, Tanzania.

I masteroppgaven med temaet *Sport participation among girls and woman in Mount Frere, South Africa*, tok Ina-Christine Andreassen (2012), for seg jenter og kvinners deltakelse i idrett fra et sports- og utviklingsperspektiv. Andreassen ønsket å se nærmere på ulike aspekter av kvinneidretten og hvordan idretten ble lagt til rette for jentene og kvinnene i landsbyen Mount Frere.

I sin masteroppgave, *Second heaven* var noen av Fredrik Ødegaard (2007) sine funn at fotballakademiens posisjon har blitt styrket de senere årene, og at sannsynligheten for å realisere sin drøm som fotballstjerne i Vesten øker for de unge guttene som er deltakere av et akademi. Guttene som ikke får muligheten til å spille for et fotballakademi minker også sine sjanser for spill i Vesten (ibid).

Andre studier har i større grad tatt for seg hvordan organisasjoner har opptrådt i idrettsbistandsfeltet. I sin masteroppgave, *Sport As Development Aid – Theoretical Considerations and Results of Fieldwork in Tanzania with particular reference to Mikoroshoni women*, fra 1989 evaluerer Gudrun Leirvaag det første prosjektet til NIF i Tanzania. Gjennom sitt forskningsprosjekt ønsket Leirvaag å få et innblikk i noen av problemene knyttet til idretten som en del av bistanden, samt å diskutere om idrett som en faktor i utviklingshjelp kan være fordelaktig for mottakerne i utviklingslandene (ibid).

³¹ Christian Sports Contact (CHRISC) er en samarbeidspartner med den norske foreningen KRIK.

I sin masteroppgave, *Norsk idrett som bistand – i eit historisk perspektiv*, tok Solveig Straume (2005) for seg den norske idrettsbistanden i et historisk perspektiv. Hun så på hva som lå til grunne for den norske idrettsbistanden fram til oppstarten i Tanzania i 1983. I sin doktoravhandling studerte Straume (2013) NIF sitt videre engasjement i utviklingsprosjekter i Tanzania og Zimbabwe fra 1980-tallet og frem til i dag.

Anders Hasselgård skrev i sin masteroppgave om *Norges Fotballforbund i norsk utviklings- og utenrikspolitik: Den norske fotballmodellen* (2008). Hasselgård tok for seg samspillet mellom UD og NORAD, og NFF. Gjennom sitt freds- og utviklingsarbeid har NFF skaffet seg god kunnskap om feltet. Hasselgård ønsket å avklare om NFF og norsk fotballbistand kan knyttes til den norske modellen gjennom samhandlingen med NORADs avdeling for sivilt samfunn, UD sin seksjon for Vest-Balkan og seksjon for fred og forsoning. Oppgaven viser til at det ikke er én samlet forståelse om fotballbistand og at det ikke foreligger en samlet forståelse av NFF som aktør. Potensielle konflikter mellom det norske myndigheter og NFF oppfatter som riktig fotballpolitikk hevder Hasselgård kan få konsekvenser for samspillet og for fremtidig fotballbistand (ibid).

I forskningsprosjektet *NIF som bistandsaktør: utvikling av- eller gjennom idrett?* presenterer Mads Roser (2011) hvorvidt NIF sin egenart som bistandsaktør utfordres når de mottar finansiell støtte fra norske myndigheter til sine internasjonale bistandsprosjekter. Roser (ibid) viser til at økt bevisstgjøring er en medvirkende faktor til at NIF har tatt et tydeligere standpunkt i forhold til hvilken rolle de ønsker å ha som bistandsaktør de senere årene.

Peter Legat (2007) utforsket de lokale forholdene i Zambia. I sin masteroppgave *Participatory approaches in sport for development – empowerment and democratisation in a community based sports organisation in Zambia* om hvordan demokratisering og empowerment³² var tilrettelagt for deltakerne av en lokal idrettsklubb i Zambia.

I sin hovedfagsoppgave *Idrett, kultur og utviklingssamarbeid: En analyse og vurdering av studiet ved Norges Idrettshøgskole* fra 2005, gjør Helga Elisabeth

³² Empowerment benyttes ofte som begrep i forbindelse med freds- og utviklingsprosjekter. Begrepet er vanskelig å oversette direkte til det norske språk, hvor begrepet styrking oftest blir benyttet. Jeg velger derfor her å holde meg til det engelske begrepet.

Waagaard rede for studiet helt tilbake fra oppstarten i 1999 og frem til oppgavens innlevering. Det er interessant å vise til denne oppgaven fordi flere av mine informanter gjennomførte dette studiet mens de jobbet som frivillige for NIF. Allikevel må det presiseres at studiets struktur og innhold er noe forandret siden oppgaven til Waagaard ble levert i 2005.

3.0 Teori

I dette kapittelet vil jeg redegjøre for det teoretiske grunnlaget oppgaven tar utgangspunkt i. I punkt 3.1 vil jeg presentere en kort biografi av Pierre Bourdieu sitt liv, og sentrale verk i hans forfatterskap. Punkt 3.2 introduserer Det Sosiale Rom. I punkt 3.3 presenterer jeg først Kapital, før jeg tar for meg tre undertemaer med økonomisk kapital, kulturell kapital og sosial kapital. Felt, med et eget undertema Idrettsbistandsfeltet blir presentert i punkt 3.4. Til slutt vil jeg gjøre rede for Habitus i punkt 3.5.

3.1 *Kort biografi*

Pierre Bourdieu ble født i den lille byen Denguin i Béarn i det sørlige Frankrike i 1930. Hans far var postmester i en by hvor folk i stor grad livnærte seg av arbeid på gård og handel. Bourdieu var meget dyktig på skolen, noe som resulterte i et stipend da han avsluttet grunnskolen. Han fikk mulighet til å flytte til en kostskole som lå i byen Pau, hvor han fortsatte med gode resultater. Etterhvert resulterte hans gode arbeid ved kostskolen i et nytt stipend som denne gangen ga han muligheten til å flytte til den prestisjetunge skolen Lycee Louis le Grand i Paris (Wacquant, 2002). Etter endt filosofiutdanning i Paris flyttet Bourdieu til en liten by sentralt i Frankrike, der han ved gymnaset i Moulin underviste i filosofi før han ett år senere ble kalt inn til militærtjeneste og sendt videre til Algerie i det nordlige Afrika. Bourdieu sitt møte med den opprivende realiteten i krigen i Algerie var med på å vekke hans interesse for samfunnsvitenskapen. Etter avsluttet militærtjeneste ble han værende i Algerie, som forsker og foreleser ved universitetet i Alger, frem til han i 1960 ble nødt til å flykte tilbake til Paris som følger av et militærkupp (ibid). Hans første verk ” Sociologie de l'Algerie” ble gitt ut i Frankrike i 1957, og senere i 1962 publisert i USA. Boken, en etnografisk studie av den berbiske folkegruppen, ble godt mottatt i forskningsmiljøet (ibid). Wilken (2008) mener det er to forhold som kom til å definere Bourdieu sitt arbeid i kjølvannet av hans opphold i Algerie. Dels mener hun at det var på bakgrunn av hans data fra Algerie, at han utviklet den etnografisk-inspirerte metoden som kom

til å kjennetegne hans teori- og begrepsutvikling. Videre at han gjennom denne metoden posisjonerte seg i forhold til Lévi-Strauss³³ og fransk strukturalisme. I den første tiden etter tilbakekomsten til Frankrike underviste Bourdieu ved universitetet i Lille hvor han ga kurs om Durkheim, Weber, Marx, Schutz og Saussure sine teorier. Samtidig reiste han tilbake på ferier til landlige og urbane deler av Algerie, hvor han fortsatte innsamling av feltdata (Wacquant, 2002).

Hans politiske engasjement var medvirkende til at han i 1968 grunnla Senter for europeisk sosiologi, som var en uavhengig forskningsinstitusjon. Her ble det publisert kritisk forskning om kultur, makt og sosial ulikhet (Wilken, 2008). I 1981 ble han tildelt professor-stillingen ved Collège de France, en ærerik stilling i Frankrike (Bourdieu, 1992). Pierre Bourdieu døde i 2002, i en alder av 71 år.

Bourdieu brukte inspirasjon fra teoretikere som Marx, Durkheim og Weber da han utviklet "La Distinction" i 1979. Det ble ett av Bourdieu sine viktige bidrag til å avdekke de dype strukturene som er en del av de forskjellige sosiale verdener som utgjør det sosiale universet. Samt de mekanismene som er tilbøyelige til å opprettholde de ulike sosiale verdners reproduksjon (Bourdieu & Wacquant, 1992). Forfatterskapet til Bourdieu bidro med teorier hvor ambisjonen var å bygge bro mellom det subjektivistiske- og objektivistiske samfunnssynet. Et syn som i stor grad utfordrer samfunnsvitenskapen, hvor man i større omfang enten vektlegger de grunnleggende samfunnsstrukturene eller individets reflekterte handlinger. Bourdieu mener at det subjektivistiske- og objektivistiske samfunnssynet begge er utilstrekkelige hvis de ikke sees i sammenheng med hverandre (ibid). Bourdieu sitt sosiologiske arbeid bygger på en forutsetning om at det finnes en virkelighet som eksisterer uavhengig av den enkeltes bevissthet. I så måte mener han det er viktig å drøfte hvordan virkeligheten oppfattes. Det var i en forlengelse av denne tanken at Bourdieu var opptatt av å se på sammenhengen mellom strukturer og aktører i samfunnet (Bourdieu, 1992).

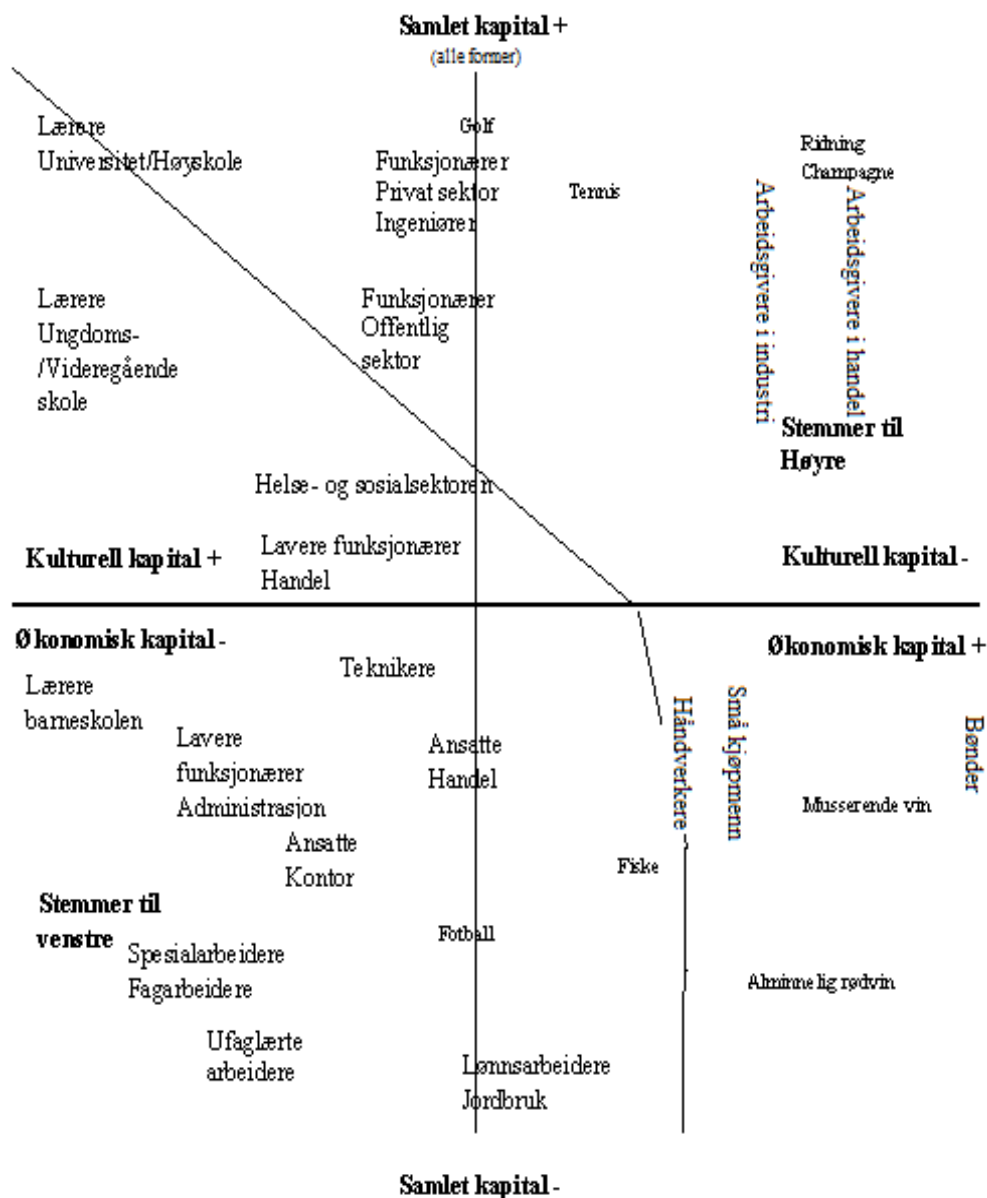
Som Aakvaag (2008) viser til, var Bourdieu sin generelle samfunnsteori et forsøk på å løse de ulike problemene han støtte på underveis i sine empiriske studier, og ikke teori

³³ Den franske sosialantropologen Claude Lévi-Strauss (1908-1992) var sterkt delaktig i utviklingen av strukturalismen som rådet Frankrike på 1950-tallet. Hans filosofi hentet blant annet inspirasjon i ikke-vestlige samfunn og bidro til forståelse av kulturer og samfunn i et globalt perspektiv. Det var dette perspektivet som var ledende da Bourdieu gjorde sitt feltarbeid i Algerie på 1960-tallet (Bourdieu, 1995).

for teoriens skyld. Nøkkelbegrepene som står sentralt i Bourdieus sitt forfatterskap, og som vil bli sett nærmere på i denne oppgaven, blir i lys av det Aakvaag betegner som et epistemologisk brudd. Dette bruddet oppstår ifølge Bourdieu fordi aktørene ikke selv har dekkende kunnskap om de objektive sosiale betingelsene de er underordnet (ibid).

3.2 *Det Sosiale Rom*

Bourdieu utviklet sin teori om det sosiale rom ved å vise til fordelingen av ressurser i hele samfunnet, som mer presist kan forstås som en hierarkisk struktur. Det sosiale rom inneholder ulike objektive posisjoner som samfunnsmedlemmene innehar. Disse posisjonene avhenger av ulike typer ressurser og kapital medlemmene besitter. I følge Bourdieu er det sosiale rommet ”konstruert” slikt at aktørene eller gruppene posisjonerer seg ut fra de to differensieringsprinsippene; økonomisk- og kulturell kapital. Man kan forstå prinsippene ved at jo nærmere aktørene står hverandre langs disse to dimensjonene desto mer har de til felles og motsatt, jo lengre fra hverandre de står desto mindre har de til felles.

Figur 1: Det Sosial Rom³⁴

Modellen over det sosiale rom gir ikke uttrykk for gitte sosiale klasser, men gjør det mulig å skille ut tre teoretiske klasser. Øverst i modellen finner man den dominerende klassen, i midten finner man middelklassen og nederst i modellen finnes den dominerte klassen (Bourdieu, 1984). I et koordinatsystem skisserer Bourdieu stillingstitler som den viktigste indikator på en sosial gruppe. Med dette kan man forstå at de som ligger høyere på den vertikale akse innehar en større, samlet kapital enn hva gjelder de som ligger lavere på akse. Som for eksempel at lærere ved universitetet ligger høyere enn en ufaglærte arbeider (ibid). Med Bourdieu sitt

³⁴ Figur 1 *Det sosiale rom*. Med tillatelse til kopi fra masteroppgaven til Jørgen Jevne (2013).

utgangspunkt kan man forstå at de som befinner seg i omtrent samme posisjon i det sosiale rommet, også tilhører samme klasse. Det sosiale rommet opererer med en relasjonell struktur. Med dette menes at hver enkelt posisjon kun kan defineres gjennom den relasjon den har til andre posisjoner. En livsstil er kun eksklusiv i relasjon til andre som ikke er det. Dette er i samsvar med strukturalismens teori, hvor ting er hva de er i kraft av sin relasjon til andre ting (Aakvaag, 2008).

Modellen illustrerer at det i utgangspunktet er ulike muligheter og forutsetninger til å delta i det sosiale liv. Sosiale praksiser er styrt av ulikhet og skjev ressursfordeling hvor det finnes dominerende klasser som har tilgang til kapital og sosial status, og dominerte klasser med mindre kapital og sosial status. I kampen mellom de ulike klassene vil gruppene kunne skape et motsetningsforhold til de andre gruppenes smak. Den øvre klassen søker etter å distansere seg til den nedre klassen ved å underbygge sin egen smak. Mens middelklassen vil operere i en tosidig jag, hvor de på den ene siden søker mot den høyere klasse og på den andre siden ønsker å skape avstand til arbeiderklassen. Arbeiderklassen vil på sin side prøve å nedvurdere smaken, kulturen og livsformen som kobles opp til de øvrige klassene. I følge Bourdieu vil de ulike klassene devaluere smaken i form av eksempelvis kultur og kunst som forbindes med de øvrige klassene – ”det der er ikke noe for oss” (Aakvaag, 2008:154). Vi kan også se relasjonelle spenninger som kan komme til uttrykk mellom den eldre og den yngre generasjonen. Den yngre kan opptre i opposisjon til den eldres smak og vaner. Bourdieu mener vi kan definere avstander som kan predikere møter mellom mennesker. Dette med bakgrunn i at aktører som befinner seg høyt oppe i rommet har større sannsynlighet for å omgås likesinnede, enn aktører som befinner seg lavere i det sosiale rommet. Dette begrunner Bourdieu med at de sosiale relasjonene ikke naturlig vil krysse hverandre, og om de gjør det vil aktørene mest sannsynlig ikke komme særlig godt overens fordi de ikke forstår hverandre. Det er naturlig at de som befinner seg innenfor et avgrenset område i det sosiale rommet vil i form av egenskaper og disposisjoner stå nærmere hverandre. Universitetslærere vil være mer tilbøyelige til å omgås sosialt med hverandre, enn hva de vil med ”vanlige” arbeidere (Bourdieu, 1995).

3.3 Kapital

Med inspirasjon fra Karl Marx sitt kapitalbegrep og Max Weber sin forståelse av sammenhengen mellom makt og status, utviklet Bourdieu sitt eget rammeverk for å forstå det sosiale liv. I det sosiale rommet er posisjonene basert på mengde og sammensetning av generelle kapitaltyper, mens i feltet er posisjonene bestemt av mengden av den feltspesifikke kapitalen en aktør besitter (Aakvaag, 2008).

I dette rammeverket er det tre overordnede former for kapital som er dominerende; økonomisk-, kulturell- og sosial kapital. Det er viktig å presisere at disse kapitaltypene er uavhengige av hverandre. Bourdieu forstår kapital som den ”valutaen” som har verdi og kan omsettes innenfor et spesifikt felt, og definerer videre kapital som et sett med ressurser som det er konkurranse om mellom individer og grupper i samfunnet. Kapitalen fører med seg en viss makt i kraft av verdi gjennom ulike ressurser som kan benyttes til å oppnå fordeler i det sosiale liv. Ved at kapital fordeles ulikt mellom individer og grupper i samfunnet, gir den grunnlag for dominans og herredømme (Laberge & Kay, 2002). I følge Bourdieu fungerer samfunnslivet slik at individer og grupper kjemper om mer kapital. Slik kan vi forstå at all sosial samhandling vil være et spill om å akkumulere mest mulig kapital (Aakvaag, 2008).

3.3.1 Økonomisk kapital

Bourdieu brakte videre andre teoretikere sine tanker omkring økonomisk kapital, og i aller størst grad fra Marx. Økonomisk kapital gjenspeiler all form for økonomiske ressurser. Den økonomiske kapitalen kan komme til syne i ulike former som for eksempel aksjer og penger, og gjennom materielle goder som biler, hus og idrettsutstyr. Den mengden av økonomisk kapital en aktør innehar vil være bestemmende for ens posisjon i det hierarkiske systemet. Har du for eksempel mye penger, er du i posisjon til å ansette folk til å jobbe for deg (Aakvaag, 2008).

3.3.2 Kulturell kapital

Bourdieu beskrev den kulturelle kapitalen som en kulturspesifikk kompetanse som kan omsettes til en ressurs i en bestemt sosial sammenheng (Wilken, 2008). Kapitalformen består i å tilegne seg og mestre den dominerende kulturelle koden i samfunnet. Kulturell kapital kan ifølge Bourdieu gi makt ved resultater og utdanningstitler tilegnet gjennom skoler, høyskoler og universitet. Dette kaller vi for den formelle kulturelle kapitalen. Der økonomisk kapital kan gi deg en bil for en sum penger, vil en utdanning kunne gi deg den jobben du ønsker. En aktørs posisjon i samfunnet vil gjenspeiles i arbeidsmarkedet, dette vil kunne gi tilgang til attraktive posisjoner i sosiale miljøer gjennom for eksempel ekteskap og vennskap (Aakvaag, 2008). Den uformelle kulturelle kapitalen er kunnskap videre definert. Den kommer til synet gjennom ditt sosiale vesen og danning. Din generelle dømmekraft og vurderingsevnen tilegnes gjennom et livslangt løp, hvor familien spiller en viktig og sentral rolle, spesielt tidlig i livsløpet (Richardson, 1986).

I sine analyser om forståelse av kulturell kapital benyttet Bourdieu ofte aktørenes preferanser for musikk, kunst og smak. For eksempel viste Bourdieu til at de som underviste ved høyere lærersteder kunne ha en svært høy kompetanse også på andre mindre høyverdige områder, som for eksempel film (Bourdieu, 1995). Som Bourdieu her prøver å vise til, vil den kulturelle koden blant lærere ved høyere utdanning være å ha høy innsikt og en spesifikk type smak omkring film. For eksempel å ha kjennskap til hvilke regissører som har laget hvilke filmer.

Informantene i min oppgave vil kunne variere mellom å ha tilgang til ervervet kunnskap gjennom IKU studiet ved NIH. Hvis de frivillige bruker muligheten til å ta kulturstudiet samtidig som de jobber i feltet, vil de kunne få større tilgang til et teoretisk rammeverk som igjen vil kunne øke deres kulturelle kapital innen idrettsbistandsfeltet. Med dette kan vi skaffe oss en tilnærming til å forstå hvordan de frivillige som benytter seg av studiet vil bruke denne kulturelle kapitalen når de kommer hjem igjen. Tilegnelsen av kunnskapen om de lokale sosiale forholdene, ferdigheter omkring språk og geografi samt holdninger til andre menneskers livsførsel er eksempler på uformell kulturell kapital som deltakerne i Idrettens Fredskorps kan tilegne seg. For å erverve denne kroppsliggjorte kapitalen kreves det at aktøren blir eksponert for kultur og praksis der dette praktiseres. Denne feltspesifikke kapitalen vil blant annet kunne komme til nytte gjennom interaksjon med andre frivillige som har

jobbet i andre prosjekter i andre deler av verden, som har ervervet kunnskap om andre sosiale samfunnsgrupper. Det er viktig å påpeke at aktøren må kunne anvende kapitalen på en slik måte at det blir akseptert i det sosiale miljøet.

3.3.3 Sosial kapital

Sosial kapital kan gi makt ved å mobilisere ens sosiale nettverk hvis man ønsker å oppnå noe. For eksempel kan man si at personer fra høyere sosiale lag oftere har tilgang til et bredere nettverk som kan gi dem mulighet til å påvirke ansettelsesprosesser i arbeidsmarkedet. Andre nettverk som kan gi tilgang til betydningsfull kapital er grupperinger som familie, venner, nabolag, medstudenter og frivillige organisasjoner. En aktør bruker bevisst eller ubevisst investeringsstrategier til å forme sosiale relasjoner som er direkte anvendelig på kort eller lang sikt. Reproduseringen av den sosiale kapitalen forutsetter en innsats av sosialisering over tid innenfor det gjeldende nettverket (Richardson, 1986).

Med utgangspunkt i Bourdieu sin beskrivelse på sosial kapital vil det i min oppgave være interessant å se på hvordan de frivillige benytter seg av sin sosiale kapital når de er ferdige som deltakere av Idrettens Fredskorps. Dette vil jeg komme nærmere inn på når jeg besvarer problemstillingene i kapittel 5.

3.4 Felt

”Et sosialt felt er en sfære, arena og institusjon *innenfor* det sosiale rom.” (Aakvaag, 2008:155). Sosiale felt kan sees på som underordnede det sosiale rommet. Eksempler på slike arenaer kan være det politiske feltet, det vitenskapelige eller idrettsfeltet, som må ansees som brede felt. Smalere felt kan være særvidretter eller idrettsbistandsfeltet. Det er viktig å påpeke at feltene i ulik grad kan ha tilknytninger til hverandre, og i noen tilfeller overlapper hverandre. Posisjonene i feltet eksisterer som i det sosiale rom objektivt. De påvirker aktørene uavhengig av om aktørene er bevisst på det eller ikke. De ulike posisjonene innenfor hvert enkelt felt kan forstås som hierarkiske (Bourdieu & Wacquant, 1992). Eksempel på dette innenfor idrettsfeltet vil være at idrettspresidenten befinner seg over fotballpresidenten, sportslig leder over treneren og lagkapteinen over medspillerne sine. Det som gjør feltet forskjellig fra det sosiale rommet er hva som bestemmer de ulike posisjonene. Der hvor posisjonene i det

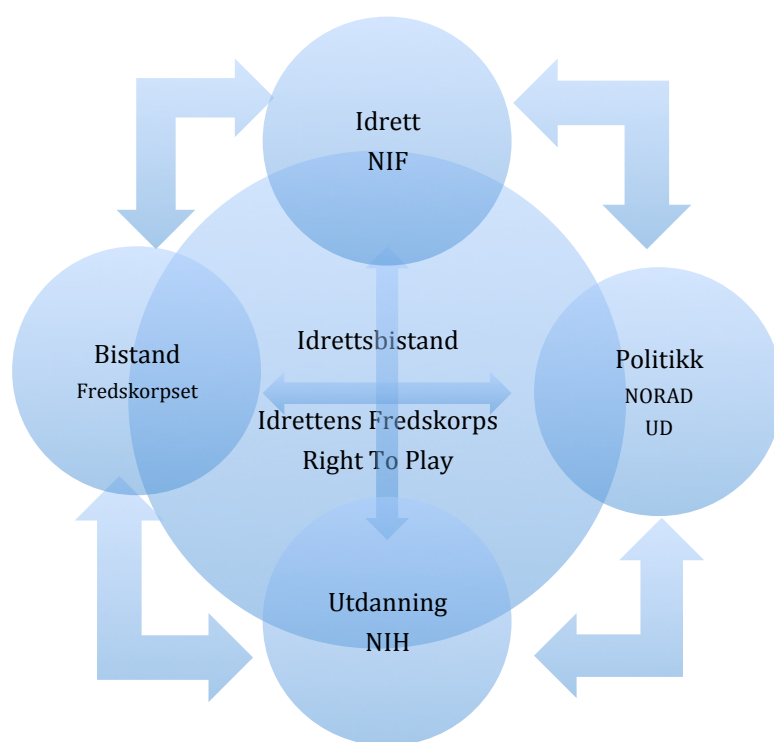
sosiale rommet er basert på mengden og sammensetning av generelle kapitaltyper, er det den feltspesifikke kapitalen som bestemmer posisjonen i feltet (Aakvaag, 2008). Med dette kan man forstå at en aktør med mye idrettskapital kan utøve større innflytelse i idrettsfeltet enn hva gjelder en aktør med liten idrettskapital. Det forekommer kamper innenfor de sosiale feltene hvor aktørene har til hensikt å bevare eller forvandle et felt. Disse kampene kan gjelde over spesifikke ressurser innenfor det bestemte feltet. Det vil være naturlig at penger er en spesifikk ressurs innen det økonomiske feltet, mens kunnskap om hvordan tiltrekke seg tilskuere vil være en spesifikk ressurs i markedsavdelingen til en fotballklubb (Bourdieu & Wacquant, 1992). Den første av to hovedstrategier for å øke sin posisjon innen sitt felt er ifølge Bourdieu akkumulering av feltspesifikk kapital (Aakvaag, 2008). I idrettsfeltet kan det være at man utvider trenerutdanningen sin med å ta flere kurs. Den andre strategien er å redefinere hva som er værende gjeldende kapital i det spesifikke feltet. Eksempel på denne strategien vil være å bidra til utvikling av spesifikk trening av unge utøvere.

Bourdieu benyttet ofte brettspill for å forklare kampene som de ulike feltene er preget av. Med utgangspunkt i at spillerne kjenner til reglene for spillet er det en implisitt enighet om hvordan spillet skal utkjempes. Bourdieu beskriver denne enigheten som "doxa" (Aakvaag, 2008). På samme måte mener Bourdieu at aktørene i de ulike feltene er kjent med de forskjellige spillereglene som gjelder det spesifikke feltet. Det er naturlig at "doxa" blir utfordret av nye aktører i feltet. Et slikt angrep på "doxa" blir beskrevet som "heterodoxa" (ibid). Dette angrepet kommer gjerne fra yngre aktører i feltet, som blir beskrevet av Aakvaag (ibid) som et stormløp mot de "gamle" og det "etablerte". "Doxa" mister sin selvfølgelige og naturgitte status og dens representanter inntar en ny posisjon for å ta den i forsvar; "ortodoxa". Dersom "ortodoxa" ikke kan forsvare seg mot "heterodoxa", oppstår en ny "doxa". Med den nyetablerte "doxa" følger enighet om de nye spillereglene i feltet (ibid). Dette kan illustreres med et eksempel fra idretten. Da Jan Boklöv introduserte v-stil i hoppbakken kan dette sees på som et angrep på "doxa". De fleste var enige i at dette ikke var riktig måte å hoppe på, men når det viste seg at Boklöv hoppet lengre med v-stil ønsket flere å ta i bruk den nye stilen. "Ortodoxa" i form av det internasjonale forbundet, benyttet sin posisjon til å prøve å hindre den nye stilen i å få gjennomslag ved å innføre poengtrekk for å utøve den. Selv om det ble innført poengtrekk benyttet stadig flere hoppere seg av denne stilen, og etter hvert endte kampen mellom "doxa"

og ”ortodoxa” opp med at v-stilen formet en ny æra i hoppporten. Etter innføringen av v-stilen måtte hoppbakkene utbedres og tilrettelegges for lengre hopp.

3.4.1 Idrettsbistandsfeltet

I henhold til oppgavens formål vil det spesifikke feltet betegnes som idrettsbistandsfeltet. Etter en egen modell gjengitt i Laberge & Kay (2002) som følger under, viser jeg til hvordan tilstøtende felt overlapper idrettsbistandsfeltet. De tilstøtende feltene er med på å synliggjøre det spesifikke feltets posisjon i samfunnet, sammen med ulike sentrale aktører i feltet. Jeg beskrev i kapittel 2 om hvordan idrettsbistandsfeltet har utviklet seg over tid og hvilke roller de ulike aktørene innehar, noe som vises i figuren. Videre vil figuren vise hvordan de ulike feltene er gjenstand for påvirkning fra andre felt. Egne felts interesser kan føre til at det utspiller seg kamper mellom de ulike feltene for å vinne frem egne interesser.

Figur 2³⁵

³⁵ Figur 2. Fritt tegnet modell gjengitt av Laberge og Kay (2002).

Idretten benyttes som et virkemiddel for utvikling innenfor bistandsfeltet. I bistandsfeltet kan man også finne andre offentlige og private finansielle og materielle overføringer fra giverland til mottakerland. Hvor idretten kan benyttes som et bidrag for å fremme varig sosial utvikling, benyttes også andre dimensjoner som kjønn og miljø for å heve levestandarden i ulike mottakerland. Miljø er eksempelvis et annet spesifikt felt innenfor bistandsfeltet hvor global oppvarming i økende grad får oppmerksomhet og vies stor interesse av ulike parter. Ulike tanker og ideologier innenfor bistandsfeltet over de senere årene har bidratt til at man har skiftet ut u-hjelp som terminologi, og erstattet dette til et mer nøytralt begrep i utviklingssamarbeid³⁶. Med utgangspunktet i idrettsfeltet vil NIF styre sine prosjekter mer ut ifra sine egne strategier. Idrettsfeltet vil samtidig måtte forholde seg til andre nærliggende felt i måten de utarbeider planer og strategier på. Et eksempel er NIFs idrettspolitisk dokument, som beskriver hvordan norsk idrett ønsker å operere i nasjonale og internasjonale prosjekter³⁷.

Innenfor idrettsbistandsfeltet vil aktører som UD, NORAD og Fredskorpset være med på å påvirke dynamikken i feltet for NIF sine prosjekt. Avtalene med NORAD og Fredskorpset fordrer at NIF overholder rammevilkår som danner grunnlag for kontraktene. Det kan for eksempel være prosedyrer NORAD og Fredskorpset har for evaluering av prosjektene. De politiske vedtektene som styrer UD sine tilskudd til ulike prosjekter vil også spille en vesentlig rolle for hvilke økonomiske rammer NIF får til sine prosjekter. En ny regjering vil gjennom statsbudsjettet kunne revidere tilskuddet til bistandsprosjekter. På slutten av 1990-Interesser fra andre aktører, blant andre Right To Play, førte til at NIF ikke var den eneste organisasjonen som fikk økonomisk støtte til å utvikle idrettsbistandsprosjekter (Hasselgård & Straume, 2011).

NIH på sin side, spiller en rolle som utdanningsinstitusjon hvor de frivillige får tilgang til kunnskap om hvordan idrettsbistandsfeltet drives. De lokale arbeidsoppgavene og forholdene vil imidlertid gi de frivillige daglige utfordringer som utfyller kunnskapen fra skolebenken. Gjennom interaksjon med de lokale aktørene vil de frivillige få tilgang på kunnskap som gir feltspesifikk kapital og

³⁶ Slik er norsk bistand organisert <http://www.norad.no/no/om-bistand/slik-er-norsk-bistand-organisert>

³⁷ Dokumentet ble lagt frem i punkt 2.6.1

sammen med kunnskapen fra studiet igjen vil kunne styrke deres posisjon innad i idrettsbistandsfeltet.

3.5 *Habitus*

Begrepet habitus har blitt benyttet av ulike teoretikere³⁸. Bourdieu forklarte habitus som et sett med historiske relasjoner av individuelle kropper som handler ut i fra mentale og kroppslige skjema av persepsjon. Disse indre strukturene mener Bourdieu er med på å gjøre aktørene i stand til å møte ulike situasjoner og hvordan man skal opptre. Disse skjemaene er et produkt av de erfaringene aktøren gjør seg gjennom sosialiseringen i sin objektive klasseposisjon. Bourdieu mener at alle aktørene i en bestemt samfunnsformasjon, for eksempel en familie, har et sett med felles grunnleggende skjemaer for persepsjon (Bourdieu, 1995). Det er de sosiale gruppene aktøren er en del av som ifølge Bourdieu konstruerer ens sosiale identitet. Slik forklarer Bourdieu at individer som vokser opp i ulike sosiale miljøer vil utvikle forskjellige habitus, og at sosialisering i barndommen vil være av stor betydning for hvordan de kroppslige interessene bestemmes (ibid).

Bourdieu viser også til hvordan habitus har et sosialt opphav. Med dette forstås at habitus formes gjennom at vi innlemmer de sosiale betingelsene vi vokser opp under. Vi kroppsliggjør de forventningene som det sosiale miljøet stiller til oss. Det gjelder ikke utelukkende for hvilke holdninger og preferanser vi har, men hvordan vi snakker, går, føler og tenker. Habitusen vil gjenspeile aktørens posisjon i det sosiale rom og slik vil den sette klasespesifikke grenser for våre handlinger og væremåter (ibid). Bourdieu viser til at skifte i habitus verken skjer hurtig eller er uproblematisk. Hvis de ytre omgivelsene forandres, for eksempel ved å flytte, kan det skje endringer i aktørens habitus. Dette vil kreve en sosial forankring i og en aksept av individet i et nytt sosialt miljø, like viktig vil aksepten fra det nye miljøet være (Aakvaag, 2008).

I programmet til Idrettens Fredskorps søker NIF unge frivillige med bakgrunn fra idretten. Det kan være at de aktuelle frivillige har erfaring som aktive, ledere eller dommere. Kanskje har noen av søkerne tatt idrettsfag på videregående eller studert idrettsfag ved høyere utdanning. Dette kan ifølge Bourdieu forstås som *strukturende*, det vil si at habitus virker muliggjørende for vår deltakelse i sosiale

³⁸ Blant annet Durkheim, Weber, Husserl og Merleau-Ponty og Elias (Wilken, 2008:35).

situasjoner. Habitus gjør det med andre ord mulig for individet å opptre i sosiale relasjoner på en kompetent måte (Aakvaag, 2008). Gjennom å være en ambassadør for den norske idrettsbevegelsen bør søkeren slik sett inneha en habitus med kjennskap til ulike idretter, fysisk aktivitet på et generelt grunnlag og kommunikative evner. Den frivilliges manglende kunnskap om bistandsarbeid, kultur og verden generelt blir veid opp imot hans eller hennes holdning til idretten og hvordan den praktiseres ut ifra de lokale forholdene her hjemme.

4.0 Metode

I dette kapittelet vil jeg beskrive veien til målet, hvordan prosessen fra idé til ny kunnskap formes. Først legger jeg frem en teoretisk tilnærming til den kvalitative metoden. Jeg vil fra og med punkt 4.3 til 4.11 kommentere videre de ulike fasene i forskningsprosjektet og hvordan gangen i denne prosessen har utartet seg.

4.1 Innledning

Gilje og Grimen (1993) beskriver vitenskapsfilosofi som et systematisk studium av en vitenskapelig aktivitet og dens kunnskap. Oppgaven min blir å redegjøre for mitt idrettsvitenskapelige arbeid, beskrive hvordan jeg systematisk går frem ved hjelp av vitenskapelig metode og begrunne mine valg i denne prosessen. Gilje og Grimen (ibid) forklarer hvordan vi som forskere må bygge forskningen på bakgrunn av *utsikt*. Vi kan være så engasjert i en aktivitet at vi ikke evner å se den, eller oss selv, fra mer enn innsiden. Vi må derfor gjøre aktiviteten til gjenstand for systematiske studier ved å bringe aktiviteten eller fenomenets forutsetning frem i lyset.

Kvantitativ og kvalitativ tilnærming representerer to ytterpunkter i empirisk forskning. Den kvantitative tilnærmingen kan eksemplifiseres ved et spørreskjema der alle svar kommer frem via faste svaralternativer. Ved bruk av kvantitativ metode søker forskeren i større grad å vise til tallfestede data hvor resultatene presenteres i tall, enn den kvalitative forskningen som søker å gå mer dybden. Ved bruk av den kvalitative tilnærmingen får forskeren et nærmere forhold til informanten³⁹ ved intervju eller observasjoner, eller ved bruk av analyser av tekster (Thagaard, 2010).

³⁹ I min oppgave velger jeg å benytte begrepet informant for å beskrive deltakerne av prosjektet mitt (Thagaard, 2010). Intervjuperson er også et begrep som benyttes om personer som stiller opp og gir synspunkter og informasjon til forskningsprosjekter (Kvale, 2008). Jeg synes informant er en mer presis beskrivelse på den gruppen jeg intervjuer.

4.2 *Kvalitativ metode*

Et karakteristisk trekk ved kvalitativ forskning er at en søker en forståelse av sosiale fenomener. Gjennom overlappende prosesser gir denne metoden forskeren en stor grad av fleksibilitet. Det forekommer ofte at forskeren jobber parallelt med de ulike fasene innenfor kvalitativ forskning. Fleksibiliteten er riktignok noe fastlagt ved at man uavhengig av forskningsprosjektet alltid begynner med å formulere de forskningsspørsmålene som gjør prosjektet gjeldende. De videre prosessene er styrt av innsamling av data og dernest analyser, tolkninger og presentasjon av resultatene (Thagaard, 2010). I min masteroppgave bruker jeg sosiologiske tilnærminger for å prøve å bidra til ny kunnskap om den sosiale virkeligheten, og jeg vil anvende en hermeneutisk vitenskapstilnærming. En slik tilnærming legger vekt på at fenomener kan tolkes på flere nivåer. En slik induktiv fremgangsmåte kan forekomme ved at innsamlingen av data i stor grad går fra empiri til teori. Det vil si at jeg gjennom ulike tolkningsfaser først gir informantene mine muligheten til å gi sine meninger av virkeligheten, før jeg som forsker fortolker den informasjonen som blir gitt meg. Videre vil leserne av oppgaven fortolke mine resultater på hver sine måter.

Formålet med å benytte seg av intervju som metode til innsamling av data blir i følge Thagaard (2010) for å få en fyldig og omfattende informasjon om hvordan andre mennesker opplever sin livssituasjon og hvilke synspunkter og perspektiver informantene har på de temaer som blir tatt opp i intervjusamtalen. Den kvalitative tilnærmingen er å foretrekke når forskeren ønsker å se på sammenhengen mellom individ og kontekst (Jacobsen, 2005). Kvale og Brinkmann (2010) beskriver det kvalitative forskningsintervjuet hvor forskeren søker å forstå verden sett fra informanten sin side. Ved bruk av den kvalitative forskningsmetoden vil funnene påvirkes av hvordan informanten oppfatter og opplever forskeren, den subjektive opplevelsen av situasjonen som oppstår kan være avgjørende for hvilke data man henter inn.

Ved å anvende en kvalitativ metode kommer man som forsker tett på sine kilder, og man blir selv verktøy som intervjuer, eller ved å gjøre observasjoner eller feltundersøkelser. Med avhandlingens problemstillinger ble det naturlig å velge intervju siden jeg ønsket å finne ut mer om opplevelsene og erfaringene til de tidligere idrettsfredskorpserne (Thagaard, 2010).

4.3 *Forskningsdesign*

Proessen med å samle inn data må planlegges nøye slik at man på best mulig måte kan tilnærme seg det fenomenet man søker å få bedre innsikt i. Som det første skritt i forskningsprosjektet må man tematisere og planlegge undersøkelsen. Det blir viktig å formulere formålet med undersøkelsen gjennom å kartlegge *hva*, *hvorfor* og *hvordan*. Ved å innhente informasjon om emnet man ønsker å forske på, vil man få innblikk i *hva* man kan ta utgangspunkt i. *Hvorfor* belyser hensikten med studien som skal gjøres. Både *hva* og *hvorfor* må besvares før man utdyper *hvordan* man skal gå frem videre i undersøkelsen (Kvale, 2008). Sommeren 2013 gjorde jeg rede for mine *hva* og *hvorfor* gjennom å skrive en prosjektplan. I denne prosjektplanen belyste jeg tidligere forskning på feltet og hvorfor jeg ønsket å se nærmere på dette fenomenet. Etter at dette ble kartlagt måtte jeg bestemme meg for *hvordan* jeg ønsket å gå videre med prosjektet. Jeg valgte å gå videre med *hva* Jacobsen (2005) viser til som *Små-N-Studier* hvor intensjonen er å kun velge ut et fåtall enheter. Gjennom intervju av noen få informanter ønsker jeg å avklare hvordan disse opplever og erfarer sin deltakelse i NIF sitt utviklingsprosjekt, Idrettens Fredskorps. Videre gjør Jacobsen (ibid) det klart at et slikt design er godt egnet om man ønsker å skape et bredere perspektiv på et gitt fenomen. Jacobsen (ibid) beskriver at en av utfordringene i datainnsamling ved bruk av kvalitative metoder er dens fleksibilitet. Gjennom interaktive prosesser gis forskeren i stor grad muligheten til å endre både problemstilling, undersøkelsesopplegg, datainnsamlingsmetode og analyse etter hvert som undersøkelsen skrider frem. For mitt vedkommende ble sommeren og høsten 2013 brukt til å samle inn kunnskap omkring tidligere forskning og teori for temaet idrettsbistand, samtidig som jeg brukte tid på å sette meg inn i og skrive teori. Med bakgrunn i at jeg ønsket å se på et fenomen som er lite forsket på, var det tidvis krevende å samle teori opp mot problemstillingene. Samtidig opplever jeg at det gjorde meg godt rustet til å ta fatt på de ulike intervjuene.

4.4 Utvalget

Jeg ønsket at utvalget skulle bestå av to ulike grupper, en gruppe frivillige som ganske nylig hadde kommet hjem og en gruppe frivillige som hadde vært hjemme i noen år. Grunnlaget for dette valget var for å se om det kunne komme frem noen ulikheter i oppfatninger av hva deres deltakelsen hadde ført til i ettertid. Et kriterium jeg ønsket for mine informanter var at de hadde gjennomført opplegget til NIF. Jeg henvendte meg derfor til Internasjonal avdeling hos NIF for å få kontaktinformasjon om aktuelle informanter. NIF sendte meg en liste for de to ulike gruppene⁴⁰ som til sammen ga meg 25 navn på tidligere frivillige, hvorav 13 var menn og 12 var kvinner. Av disse var fem uaktuelle fordi de ikke hadde gjennomført oppholdet sitt. Jeg tok utgangspunkt i en jevn fordeling av kjønn da jeg på slutten av sommeren 2013 opprettet den første kontakten med åtte utvalgte frivillige. Jeg plukket vilkårlig de utvalgte i forhold til hvor de bodde. På dette tidspunktet fikk de aktuelle deltakerne informasjon om prosjektet og om de kunne tenke seg å stille opp til et intervju. Kun én tidligere deltaker valgte å takke *nei* til å stille opp til intervju. Neste kontakt ble opprettet ved bruk av mail i begynnelsen av desember 2013 og i begynnelsen av januar 2014, da med invitasjon til å stille opp til intervju. Tre frivillige som på slutten av sommeren 2013 hadde sagt *ja* til å delta, fikk jeg ikke kontakt med i desember 2013, verken på mail eller telefon. Jeg opprettet derfor kontakt med tre nye informanter som ikke hadde kjennskap til prosjektet fra sommeren 2013, disse tre stilte seg villig til å delta i prosjektet.

Et av intervjuene ble gjennomført på Skype og dessverre ble intervjuet av veldig dårlig lyd kvalitet. Denne informanten hadde ikke mulighet til å gjennomføre intervjuet på nytt, og jeg ble da nødt til å se bort fra Skype intervjuet og invitere en ny deltaker som sa seg villig til å delta i prosjektet. Dette skulle tilsi at tidligere frivillige av Idrettens Fredskorps er positive til å dele opplevelser og erfaringer fra sitt tidligere arbeid i feltet. Alle intervjuene ble gjennomført i løpet av januar 2014.

På bakgrunn av denne informasjonen består derfor utvalget mitt for denne undersøkelsen av *to menn og seks kvinner*, hvor pilotintervjuet består av en kvinne. Utvalget ble kjønnsmessig skjevfordelt fordi det var et stort utvalg av menn som ikke

⁴⁰ Disse to gruppene representerer to ulike årstall som vil bli holdt hemmelig for å anonymisere informantene.

kunne stille. Pilotintervjuet ble gjennomført med en kvinne som er tidligere deltaker av Idrettens Fredskorps. Informantene mine er i aldersgruppen 24 – 29 år, hvorav fire informanter er underveis i høyere utdanning og har alle deltidsjobber, tre informanter er i fulltidsjobber og en person er ferdig med høyere utdanning og er jobbsøkende.

4.5 Intervjuguide

I følge Kvale (2008) kan et forskningsintervju beskrives som en samtale mellom to personer hvor likeverd ikke kan oppnås, begrunnet ut i fra at forskeren er den som definerer og kontrollerer situasjonen. Formålet med å benytte intervju til innsamling av data er å få en fylldig og omfattende informasjon om hvordan andre mennesker opplever sin livssituasjon og hvilke synspunkter og perspektiver informantene har på de temaer som blir tatt opp i intervjusamtalen.

Med utgangspunkt i problemstillingene utviklet jeg en semi-strukturert intervjuguide⁴¹. Gjennom utarbeidelse av intervjuguiden la jeg opp til å starte med generelle spørsmål om alder og arbeid- eller studiesituasjon i dag. Etter disse innledende spørsmålene hadde jeg lagt opp til fire ulike temaer som samtalene skulle dreie seg om følgende: *Oppholdet i Afrika, Erfaring og opplevelser i ettertid, Engasjement og arbeid i idretten i dag, Frivillighet*⁴².

Med utgangspunkt i disse kategoriene lagde jeg ulike spørsmål som jeg ønsket at informanten skulle svar på. Dette gjorde jeg for å sikre at vi kom inn på de viktigste temaene jeg ønsket å belyse. Selv om temaene hadde et oppsett på forhånd, var det flere intervjutilfeller hvor ulike oppfølgingsspørsmål fikk en sentral del (Thagaard, 2010). Under tema ”Oppholdet i Afrika” spurte jeg blant annet om hvilke arbeidsoppgaver informantene hadde og om disse arbeidsoppgavene forandret seg noe underveis. Samtidig spurte jeg om hva som hadde fått informantene til å søke på programmet for å se nærmere på motivasjonen og bakgrunnen for å søke. I temaet ”Erfaringer og opplevelser i ettertid” snakket vi om hva de enkelte informantene har gjort etter at de kom hjem, om de er i jobb eller om de studerer og hvorvidt de opplever at de kan benytte erfaringene sine fra oppholdet ute i jobben eller studie de har i dag. Jeg spurte også om hvilken kontakt de har med tidligere kollegaer i

⁴¹ Problemstillingene er utviklet på bakgrunn av teori, tidligere forskning og egne erfaringer.

⁴² Se vedlegg nr.3

Idrettens Fredskorps, vertsfamilie, venner og kollegaer fra deres vertsland. Dette er med på å danne et bilde av hvor sterkt engasjert og delaktig de er i det nettverket de hadde underveis i prosjektet. Ved å spørre om hvordan informantene engasjerer seg i idretten i dag, og om de eventuelt jobber innenfor idretten i dag, fikk jeg informasjon om hvorvidt de fortsatt er aktiv innenfor feltet. Noen av spørsmålene tok utgangspunkt i NIF sitt eget idrettspolitisk dokument fra 2011. Dokumentet forteller oss noe om hvordan idretten ønsker å legge til rette for at en større del av innvandrerbefolkningen deltar i organisert idrett, og at nyetablerte idretter får gode utviklingsmuligheter i Norge. Jeg stilte også et spørsmål om informantene har kontakt med NIF i dag. I temaet Frivillighet spurte jeg informantene om hva de legger i begrepet frivillighet og hvordan de i etterkant opplever det å ha vært frivillig utenlands. Jeg spurte også om hvilke forventninger de hadde hatt til NIF og Idrettens Fredskorps før de reiste ut og om de opplevde at deres egne forventninger hadde blitt oppfylt.

Det stilles ulike krav til forskeren som benytter seg av kvalitative metoder. Ved bruk av intervju må forskeren ha kjennskap til sosiale og mellommenneskelige relasjoner. Som Thagaard (2010) poengterer skjer den beste læringen gjennom egen praksis. Ved å gjennomføre pilotintervju får forskeren en verdifull øvelse. Pilotintervjuet kan være viktig for å øke egen selvtillit til det som er en viktig del av det vitenskapelige prosjektet, samtidig kan det være nyttig for å sjekke hvor godt intervjuguiden fungerer (ibid). Da jeg testet ut intervjuguiden min med et pilotintervju benyttet jeg meg av en person som hadde vært ute og jobbet som idrettsfredskorpser. Kvinnen jeg intervjuet var i samme aldersgruppe som den øvrige gruppen av informanter. Etter at jeg hadde transkriberte pilotintervjuet valgte jeg å forandre noe på rekkefølgen på spørsmålene i intervjuguiden. Slik kan jeg vise til at pilotintervjuet mitt ikke bare ble en fin øvelse i å intervju en tidligere deltaker, men også en viktig tilbakemelding på hvordan jeg kunne utbedre intervjuguiden min.

4.6 Gjennomføring av intervjuet

Det finnes ulike metoder for å gjennomføre et intervju. Man kan møtes slik at man er fysisk til stede i samme rom eller fysisk atskilt ved bruk av en telefon eller internett. Jeg ønsket i utgangspunktet å møte informantene mine ansikt til ansikt for å unngå misforståelser i kommunikasjonen. Jacobsen (2005) viser til konteksteffekten hvor omgivelsene kan påvirke innholdet i intervjuet. Jeg ønsket at intervjuene ble gjort i kjente omgivelser, hvor informantene skulle føle seg trygge. Bortsett fra det ene intervjuet som ble gjennomført via Skype, ble de andre intervjuene gjennomført ansikt til ansikt ved NIH, en skole de aller fleste av informantene var kjent med på forhånd. Syv av intervjuene ble gjennomført på et lukket rom på biblioteket, mens et av intervjuene ble gjennomført i et annet møterom.

Lengden på intervjuene varierte fra 56 minutter til 1 time 29 minutter, hvor alle intervjuene ble tatt opp med båndopptaker. Ved å benytte en båndopptaker kunne jeg fokusere helt og holdent på informanten og de svarene vedkommende ga. Jeg hadde allerede informert de aktuelle informantene om at intervjuene skulle gjøres slik, og på den måten kunne jeg unngå at de eventuelt kom til å reagere negativt til dette da vi møttes til intervju. Med utgangspunkt i at jeg aldri hadde møtt informantene mine før sitter jeg bare igjen med gode opplevelser fra intervjuene jeg gjennomførte. Mye av dette tror jeg kommer av at jeg selv fikk velge tid og sted, noe som bidro til at jeg følte meg komfortabel med omgivelsene. I et av intervjuene ble vi avbrutt da informanten holdt på besvare det siste spørsmålet, men jeg følte likevel at jeg hadde fått den informasjonen jeg var ute etter. Vi hadde allerede sittet for lenge på det rommet jeg hadde lånt og fikk beskjed om at vi måtte avslutte. I dette intervjuet hadde informanten veldig mye god informasjon og for meg ble vanskelig å avbryte vedkommende underveis.

4.7 *Transkripsjon*

Intervjusamtalen gjøres gjeldene for analyse gjennom transkripsjon av intervjuene. Gjennom transkriberingen skaffer man seg en bedre oversikt av det innsamlede materialet (Kvale og Brinkmann, 2010). Transkriberingen kan være tidkrevende arbeid og det er derfor viktig at man skaffer opptak med god lyd kvalitet. Som nevnt tidligere benyttet jeg båndopptaker i alle mine intervjuer, disse ble gjort i støyisolererte rom på NIH, noe som resulterte i gode opptak. Det er viktig med minst mulig forstyrrelser utenifra for å få best mulig utgangspunkt for intervjuet og for transkripsjonen. Tidsbruken på transkriberingen er noe som gjør det kvalitative forskningsintervjuet til en omfattende metode. Kvale og Brinkmann (ibid) viser til at man kan få hjelp av en sekretær eller andre til å transkribere intervjuene. Jeg ønsket å transkribere mine intervjuer selv, fordi jeg ikke ønsket å miste nærheten til det informantene hadde fortalt meg. Samtidig kan det være ressurskrevende i form av økonomi eller kjennskap til personer som er villig til å hjelpe, som gjør at man må foreta transkripsjonen selv. Ved å selv transkribere opplevde jeg at jeg fikk gjennomgått intervjuene, og samtidig notert ned stikkord som kunne være til hjelp i den videre analysen. Hvor lang tid man bruker på å transkribere er veldig individuelt, og faktorer som transkribererens skrivehastighet, kvalitet på lyden og graden av detaljer og presisjon er avgjørende (ibid). Da jeg skulle transkribere valgte jeg å sette opp et skjema som gjorde intervjuet så oversiktlig som mulig. Ved å dele inn intervjuet i tre ulike rubrikker med *spørsmål*, *svar* og *merknad* skaffet jeg meg et godt utgangspunkt for den senere analysen. I et slikt skjema skaffet jeg meg selv muligheten til å notere ned ulike *merknader* som jeg tenkte kunne være nyttig i analysearbeidet. I rubrikken for *spørsmål* benyttet jeg i utgangspunktet de fastlagte spørsmålene mine, men kunne følge opp med ulike samtaler som dukket opp på bakgrunn av hva informanten svarte.

Det er krevende å nøyaktig gjengi en muntlig samtale til en skriftlig tekst. Derfor er det viktig at man har kunnskap om at forskerens subjektive holdning til intervjusituasjonen og transkriberingsfasen vil kunne påvirke materialet (Kvale og Brinkmann, 2010). I transkripsjonen valgte jeg å inkludere ulike utbrudd informantene kom med, dette kunne være om det var *latter* i fortellingen, eller om informanten var *bestemt* eller brukte *lang tid* på å tenke seg om. Slike detaljer i transkriberingen kan være med på å skjerpe min oppmerksomhet på nyansene i

intervjusituasjonen. Et eksempel på utfordringen ved transkriberingen er når man skal gjøre informanten anonym i teksten. Hvis man ønsker å transkribere dialekt i taleform til bokmål i skriftlig form er det viktig at den som transkriberer er kjent med ulike variasjoner i språket. Hvis den som transkriberer ikke nøyaktig vet hva et ord eller uttrykket betyr, vil det kunne påvirke budskapet informanten kommer med. Slike justeringer er det viktig å ha kjennskap til når man jobber med transkribering av intervju (ibid). Jeg valgte å skrive bokmål da jeg transkriberte mine intervju, selv om enkelte av informantene snakker dialekt. Jeg valgte også å gi informantene hver sine tall-koder i stedet for å skrive inn fulle navn i transkriberingen, alt dette for å holde informantene anonyme i prosessen.

4.8 Dataanalyse

Analyseprosessen ble innledet med at jeg og min veileder valgte ut tre vilkårlige intervjuer som vi individuelt leste gjennom. Vi ble enige om å trekke frem *kode-ord* som vi skulle vise frem for hverandre og diskutere etter at vi hadde lest disse tre intervjuene. Dette gjorde vi for å danne et grunnlag for den videre prosessen med analysen, og for å se hvordan vi individuelt tenkte da vi leste og analyserte intervjuene. Med min forforståelse til feltet og kunnskap om intervjuene ble det nyttig for meg å få innspill fra en annen part. Etter en samtale med veileder om disse tre utvalgte intervjuene tok jeg videre fatt på kodingen av de resterende intervjuene. Neste steg for min analyse ble å kategorisere ulike tema fra intervjuguiden. Fordelen med en slik kategorisering er å skape en forenkling av detaljerte og rike data. Ved å gjøre en slik gjennomgang av dataen kan vi forholde oss til et fåtall kategorier i stedet for bare den store datamassen (Jacobsen, 2005). I min analyse skrev jeg for eksempel *Engasjement og arbeid i idretten i dag* ned på et stort ark og strukturerte med underpunkter. Disse underpunktene ble bestemt ut ifra hva informantene hadde beskrevet med bakgrunn i spørsmålene for gitt tema. Jacobsen (ibid) poengterer at det ikke er noen ende på hvor mange kategorier vi kan dele opp data i, men for å øke kategoriernes gyldighet blir det viktig å gjøre dem systematiserte og relevante for teori og empiri som blir lagt frem i oppgaven. Ved å benytte den hermeneutiske metoden systematiserer man dataen sin fra ulike deler til en større helhet. Thagaard (2010)

viser til at hermeneutikken bygger på prinsippet om at mening bare forstås i lys av den sammenhengen det vi studerer er en del av.

Jeg erfarte at jeg skaffet meg en helhetlig oversikt av de ulike intervjuene da jeg gjorde denne kategoriseringen. Samtidig opplevde jeg at det ga meg et godt utgangspunkt før jeg skulle legge frem dataene sammen med teori i tekstform.

4.9 Forskerrollen

Kunnskap om fenomenet man skal undersøke er viktig for å kunne stille de korrekte og viktige spørsmålene. Kvale (2008) skriver at ved å oppholde seg i det miljøet eller feltet informantene befinner seg i, kan man få en innføring i språkbruk og daglige rutiner. Gjennom min erfaring som deltaker i det samme prosjektet som mine informanter har vært en del av, hadde jeg et godt utgangspunkt for samtalene. Jeg kjenner til de ulike landene, stammespråkene, prosjektene og de hverdagslige hendelsene som en idrettsfredskorpser opplever. Samtidig satte dette krav til min rolle i det vitenskapelige forskningsprosjektet. Jeg bestemte meg tidlig for *ikke* å inkludere eller intervju noen av de tidligere frivillige som jeg selv hadde reist ut og jobbet sammen med. Til dette opplevde jeg at vi hadde for nære vennskapelige relasjoner. Kvale (ibid) påpeker at nære forbindelser til gruppene man intervjuer kan få forskeren til å overse enkelte funn og vektlegge andre. I og med at miljøet rundt den internasjonale avdelingen til NIF ikke er så stort, kan man forholdsvis enkelt ha kjennskap til tidligere og nåværende frivillige. Hvordan min rolle som tidligere frivillig ville påvirke informantene og intervjuene, var vanskelig for meg å vite på forhånd. Men for min rolle som forsker ønsket jeg ikke å stille meg i en posisjon hvor jeg fikk kontakt med personer jeg hadde kjennskap til fra før. Jeg opplevde imidlertid aksept fra informantene til prosjektet at jeg selv hadde vært ute og arbeidet på samme måte som dem selv.

Kjennetegn som for eksempel kjønn og alder kan også være med på å spille inn på hvordan jeg som forsker oppfattes av mine informanter (Thagaard, 2010). Jeg opplevde ingen utfordringer eller ubehageligheter under intervjuene i form av at jeg er en mann og at jeg selv er i samme aldersgruppe som mine informanter. På bakgrunn av ulike omorganiseringer i hvilke organisasjoner NIF samarbeider med i det sørlige Afrika, var det ingen av mine informanter som hadde jobbet i samme land som meg.

Det vil si at jeg unngikk å intervju noen som kunne ha samme kontaktnett i form av venner, kollegaer eller vertsfamilie som meg selv. For meg var dette et godt utgangspunkt for samtalene med mine informanter fordi vi unngikk samtaler om mennesker jeg har et nært forhold til.

4.10 Forskningsprosjektets troverdighet

For at forskningsprosjektet skal ha troverdighet stilles det krav til måten dataen blir fremstilt på. Tradisjonelt sett benyttes pålitelighet og gyldighet i kvalitativ forskning for å legitimere forskningsprosjektet⁴³. Ved bruk av disse begrepene vil jeg legge frem hva som gjelder for min oppgave.

Hvor gyldig er min tolking av den innsamlede dataen? Har jeg benyttet riktig metode for å finne svar på de spørsmål som jeg stiller meg? Thagaard (2010) presiserer viktigheten av at forskningen bør være gjennomiktig, ved dette mener hun at forskeren må tydeliggjøre utgangspunktet for hvordan analysen gir grunnlaget for de konklusjonene han eller hun har kommet frem til. Jacobsen (2005) viser til tre ulike delkomponenter i *begrepsgyldighet*, *intern gyldighet* og *ekstern gyldighet*. Når jeg velger å bruke det kvalitative forskningsintervjuet som design for min oppgave, blir det viktig at de spørsmålene jeg stiller informantene mine tar utgangspunkt i problemstillingen og teorien jeg bygger på, som vil bekrefte *begrepsgyldigheten*. *Intern gyldighet* kommer til syne gjennom tidligere forskning som er relevant å trekke inn. Jo flere av mine informanter som deler samme opplevelser eller viser til samme erfaringer, desto større sannsynlighet vil det være at det er en ”sannhet” blant mine informanter. Den *eksterne gyldigheten* forstås i hvilken grad funn fra oppgaven min kan generaliseres. Utfordringen i min oppgave vil være antall informanter jeg har benyttet meg av. Ved intervju av åtte informanter vil jeg kunne komme frem til deres

⁴³ Thagaard (2010) viser til at reliabilitet, validitet og generaliserbarhet er tradisjonelt anvendte begreper innen kvantitativ forskning. Begrepene blir ofte benyttet i det medisinske forskningsmiljøet, hvor for eksempel reliabilitet blir benyttet til å beskrive måleinstrument ved maksimalt oksygenopptak. Det har som Thagaard (ibid) viser til, ikke blitt nedfelt noen etablert praksis innenfor kvalitativ forskning for å besvare forskningens legitimitet. Men med holdepunkt i tradisjonell bruk i kvalitativ forskning vil jeg i min oppgave benytte meg av *gyldighet* og *pålitelighet* for å beskrive min tilnærming til forskningsprosjektets legitimering.

syn og oppfatninger, men jeg vil ikke kunne konkludere med at deres svar vil gjelde for alle tidligere idrettsfredskorpser.

Mine funn fra oppgaven er som Jacobsen (2005) beskriver sterkt kontekstavhengig. Han mener at funnene vil være avhengig av den spesielle sammenhengen dataen skapes. I min oppgave vil dette blant annet omhandle relasjonen mellom meg som forsker og mine informanter, stedet hvor intervjuet finner sted og tidspunktet intervjuene ble gjennomført. Slik sett kan det være vanskelig å gjenta undersøkelser og få samme resultater på ulike måter. Jacobsen (ibid) viser til at fenomener forandrer seg og slik sett ikke kan kopieres. Gjennom å avdekke min rolle i forskningssituasjonen er jeg med på å øke troverdigheten til prosjektet mitt. Videre forsterker jeg troverdigheten ved å ta opp intervjuene mine på båndopptaker og transkribere dem i ettertid. Jeg legger også ved intervjuguiden slik at den er gjeldende for innsyn og vurdering fra andre. Åpenhet omkring dette vil være sentralt for om leseren stoler på de metodene jeg benytter og de funnene jeg kommer frem til i prosjektet mitt.

Som tidligere nevnt har jeg på lik linje med mine informanter gjennomført utviklingsprosjektet til NIF og årsstudiet Idrett, kultur og utviklingssamarbeid. Slik har jeg et nært forhold til spørsmål og problemstilling som tas opp i oppgaven. Dette gjør at jeg også har et nært forhold til NIF som organisasjon og personer i avdelingen for internasjonalt arbeid. Disse erfaringene og denne kunnskapen gir grunnlag for en forforståelse av prosjektet og feltet som en person uten min kjennskap ikke ville ha besittet. Det er dermed viktig å være klar over at mine tolkninger kan være mindre åpne for nyanser i de ulike forholdene jeg forsker på. Når en forsker ikke kan basere tolkninger på egne erfaringer, vil det imidlertid være en utfordring å forstå situasjoner som er fremmede, og når denne tolkningen skal diskuteres med en informant vil dette kunne føre til andre slutninger enn hvis forskeren hadde kjennskap til miljøet fra tidligere. Slik Thagaard (2010) presiserer, er det ikke slik at det er posisjonen i miljøet som studeres som gir et bedre grunnlag for gyldighet, men at det blir viktig at den kritiske leseren gis mulighet for å vurdere hvordan forskerens ståsted kan ha påvirket tolkningen av resultatene.

4.11 Ethiske betraktninger

All vitenskapelig aktivitet fordrer at forskeren forholder seg til etiske praksiser som gjelder i forskningsmiljøet. Som forsker kreves det at jeg utviser ærlighet og nøyaktighet i mine presentasjoner av forskningsresultatene, og i min vurdering av andres forskningsarbeid (Thagaard, 2010). Den nasjonale forskningsetiske komité for samfunnsvitenskap og humaniora anser plagiat som uakseptabelt og som et alvorlig brudd på de etiske forskrifter. Plagiering blir ansett som å stjele fra andre forskeres arbeid når man utgir det som sitt eget verk. Som forsker skal man oppgi kilder når man bruker andres ideer eller sitater (ibid). Ved intervju eller observasjon kan forskeren få tilgang til personopplysninger som direkte eller indirekte kan knyttes opp mot enkeltpersoner. Prosjekter som forutsetter behandling av slike opplysninger faller inn under personopplysningsloven fra 2001 (ibid). Mitt prosjekt må på lik linje med andre forsknings- og studentprosjekter meldes inn til Norsk Samfunnsvitenskapelige Datatjeneste (NSD). NSD er en instans for høgskoler, universiteter og andre forskningsinstitusjoner, som vurderer prosjektets innhold (ibid). Før jeg kunne begynne innsamling av data måtte jeg sende inn og få bekreftet min prosjektbeskrivelse av NSD⁴⁴. Først da jeg fikk bekreftet at prosjektbeskrivelsen var tilfredsstillende utformet kunne jeg begynne innsamlingen av datamateriale.

Mine informanter ble på forhånd opplyst om hva forskningsprosjektet gikk ut på og måtte før intervjuet skrive under på en forespørsel om deltakelse i forskningsprosjektet⁴⁵, der det kommer frem hva som var hensikten med prosjektet og hvordan jeg som forsker forventet at de som informanter skulle bidra. De ble også gjort kjent med at intervjuene ble tatt opp på båndopptak og at de når som helst kunne trekke seg fra prosjektet uten å måtte oppgi noen grunn (Jacobsen, 2005). Et viktig aspekt i forhold til anonymitet og konfidensialitet medfører at forskeren må behandle all informasjon slik at den ikke på noen måte kan skade personer det forskes på (Thagaard, 2010). Kravene til pålitelighet og etterprøvbarhet kan i enkelte forskningsprosjekt gi forskeren etiske dilemmaer i hensynet mellom deltakerens anonymitet og hensynet til å fremstille resultatene på en riktig måte (ibid). Prinsippet som omfatter anonymitet handler om at informanten har rett til beskyttelse av sitt

⁴⁴ Se vedlegg nr. 1.

⁴⁵ Se vedlegg nr. 2.

privatliv. Ved å begrense sensitiv informasjon som for eksempel biografisk opprinnelse vil anonymiteten holdes ved like. Thagaard forklarer det slik: ”Forskeren kan imidlertid oppleve dilemmaer mellom hensynet til deltakerens anonymitet og hensynet til å fremstille resultatene på en måte som oppfyller kravene til pålitelighet og etterprøvbarehet” (Thagaard, 2010:27).

I denne oppgaven er de ulike informantene gjengitt med beskrivelser som *informant, vedkommende, han* eller *hun* som vil fremme anonymiteten. I tilfeller hvor jeg mener man enklere kan gjenkjenne informanten har jeg spurt den aktuelle informanten om det er greit at jeg formulerer meg slik. Transkriberingen av intervjuene ble gjort på bokmål, noe som vil holde dialekten til informantene skjult og slik bidra til å opprettholde målet om anonymitet. Tatt i betraktning at NIF sender ut om lag 12 – 16 frivillige hvert år, og at dette miljøet kan ansees som forholdsvis lite, og at jeg har intervjuet åtte informanter fordelt på to ulike grupper for ut- og hjemreise, vil det kunne være mulig for enkelte med god kjennskap til NIF å identifisere mine informanter. Dette ble alle som stilte opp til intervju gjort oppmerksom på. NSD setter krav til at alle innsamlede opplysninger og lydopptak skal slettes etter at prosjektet avsluttes. Dette innebærer at direkte personidentifiserende opplysninger som navn eller koblingsnøkkel slettes og at indirekte personidentifiserende opplysninger fjernes eller grovkategoriseres slik at ingen enkeltpersoner kan gjenkjennes i materialet. I henhold til mitt prosjekt oppbevarer jeg all informasjon med nummerert koding av informantene på en privat pc som krever innlogging. Denne informasjonen og lydopptakene vil bli slettet etter at oppgaven er levert og godkjent. Dette gjør at opplysninger knyttet til informantene i oppgaven ikke vil kunne brukes på et senere tidspunkt.

5.0 Resultat og diskusjon

Jeg vil i denne delen av oppgaven presentere resultatene i henhold til problemstillingene. Ut ifra fra teori jeg belyste i kapittel 3, og tidligere forskning på feltet, ønsker jeg å drøfte mine funn fra dataanalysen. Problemstillingene blir presentert i tre egne punkter, hvor jeg vil introdusere undertemaer med tilknytning til problemstillingen.

5.1 På hvilke grunnlag søker norske idrettsungdommer seg til Idrettens Fredskorps?

I den første problemstillingen ønsker jeg å forklare på hvilket grunnlag informantene søkte seg til NIF sitt utvekslingsprogram, Idrettens Fredskorps (5.1.1). Denne oversikten vil også gi leseren kunnskap om hvilken idretts- og utdanningsbakgrunn informantene hadde før de reiste ut. Videre gir den et innblikk i hvorfor de frivillige valgte å delta i utviklingsarbeid med idrett som virkemiddel (5.1.2), og hvilken tilknytning informantene på forhånd hadde til idrettsbistandsfeltet (5.1.3). Avslutningsvis vil jeg vise hvordan informantene erfarte og hvilket utbytte de mener IKU-studiet ga dem (5.1.4).

5.1.1 Bakgrunn for søknad

I brosjyren og på hjemmesiden til Idrettens Fredskorps skriver NIF at de søker ungdom med idrettserfaring til ulike bistandsprosjekter⁴⁶. På spørsmål om hvilken idrettslig bakgrunn informantene hadde, forteller de at de gjennom barne- og ungdomstiden har deltatt i et vidt spekter av aktiviteter. Informantene oppgir å ha drevet med idretter med sterke tradisjoner i Norge som for eksempel langrenn, fotball og håndball. De oppgir også å ha vært trenere, veiledere og dommere for barnegrupper i ulike idretter. Et par av informantene sier at de før deltakelsen i Idrettens Fredskorps var aktive i idrett for funksjonshemmede. Som et av

⁴⁶ Idrettens Fredskorps

<http://www.nif.no/tema/internasjonalt/utviklingssamarbeid/Sider/idrettensfredskorps.aspx>

søknadsgrunnlagene oppgir NIF idrettsfaglig utdanning som en faktor, annen relevant erfaring eller utdanning vil kunne veie opp står det å lese i NIFs brosjyre.

Kun to av informantene opplyste at de var i full jobb da de søkte seg til programmet, mens de andre var underveis i et studieløp. Av mine åtte informanter er det kun én som ikke har studert idrettsfag enten på videregående, eller ved en høgskole eller et universitet. Disse funnene viser at informantene som gruppe representerer ungdommer med en bred idrettsbakgrunn.

På spørsmål om hvorfor de søkte seg til Idrettens Fredskorps ønsker jeg å forstå hvilke tanker som ligger til grunn for deres engasjement som idrettsfrivillige. NIF skriver i sin informasjonsbrosjyre⁴⁷ at et av uttakskriteriene er motivasjon. Intervjuene viser at de fleste informantene har hatt en plan om et slikt engasjement i en lengre periode. Noen oppgir imidlertid at de brukte litt lengre tid på å bestemme seg om de virkelig ville være med på programmet. Som idrettsfrivillig må man i størst grad benytte seg av engelsk, både skriftlig og muntlig. Det er det ikke alle frivillige som på forhånd er vandt til, og sammen med ukjente kulturelle utfordringer var dette noe av grunnlaget for hvorfor enkelte tenkte seg godt om før de søkte. Dette samsvarer med funn gjort av Stai (2012) i sin masteroppgave. Det var imidlertid noen få som viste en mer impulsiv handling. En informant sier at han satt og jobbet med eksamen dagen før søknadsfristen, da han tilfeldig fant informasjon på nettet:

For å være ærlig så satt jeg og hadde ikke hørt om Idrettens Fredskorps før det minuttet jeg søkte, for å være ærlig. Jeg husker at det var dagen før søknadsfristen. Jeg satt og hadde idrettspedagogikk eksamen på biblioteket og skulle bruke noen statistikker fra NIF som kilder og går inn på idrett.no og så står det ”Jobb i Afrika?” – så sa jeg til de på gruppen min at jeg søker på dette og at det tar et kvarter å skrive, så skrev jeg.

Vedkommende var tydeligvis ikke klar over hva Idrettens Fredskorps var, og hva det kunne tilby han. Men som beskrevet over så er de fleste klar over hva programmet inneholder, og dette kan tyde på at NIF har gjort et godt informasjonsarbeid, noe som gir de aktuelle søkerne et bedre utgangspunkt til å ta valget om dette er noe som passer dem eller ikke.

⁴⁷ Informasjonsbrosjyre om Idrettens Fredskorps som ble laget og distribuert av NIF høsten 2013.

Utvelgelsesprosessen av de frivillige er vanskelig, og NIF prøver gjennom et uttakskurs å avdekke hvorvidt de ulike søkerne har den motivasjonen som skal til for å gjennomføre et år i en ukjent kultur med ulike problemer og andre utfordringer enn de man er vant til her hjemme. Ulike omstendigheter og utfall vil kunne føre til at enkelte deltakere avbryter oppholdet sitt, og returnerer til Norge før engasjementet er gjennomført. Dette vil være uheldig da de lokale prosjektene og programmene i Sør kan være bundet av den støtten en norsk idrettsfrivillig kan bistå med. Samtidig opererer NIF kun med ett opptak i året, det vil si at det ikke så enkelt lar seg gjøre å erstatte en frivillig som reiser hjem underveis i oppholdet sitt. To av informantene forklarer at de hadde søkt på programmet ved en tidligere anledning, men at de den gangen fant ut at de ikke var klar for oppgaven. Begge informantene opplyser at mangel på motivasjon var grunnen til at de takket ”nei” til å reise ut første gang. Den ene av de to fortalte:

Ja, men den første gangen jeg søkte eller sånn...da var jeg ikke klar over hva det gikk ut på tror jeg. Da var det, jeg tror det var rett etter videregående, så da hadde jeg ikke satt meg inn i det. Men da jeg var i Livingstone møtte jeg noen frivillige fra Idrettens Fredskorps og da var det litt sånn –”ja, men dette har jeg jo luktet litt på før og det er jo en mulighet” og så ja, så da ble det til da

Sitatet viser at vedkommende viste en høy grad av selvrefleksjon da hun første gang takket ”nei” til Idrettens Fredskorps. Samtidig kan det tyde på at et møte med daværende idrettsfredskorpsere i Livingstone var en medvirkende faktor til at hun på nytt søkte seg til programmet, denne gangen med en større forståelse om hva NIF kunne tilby henne. Dette er et interessant funn fordi det sier noe om at disse to informantene har vært svært dedikerte til programmet siden de søkte seg tilbake noen år senere.

Alle informantene opplyser at det ble mer aktuelt og attraktivt å delta som idrettsfredskorpser i og med at praksisoppholdet er lagt til det sørlige Afrika. Mine funn viser at den ukjente kulturen gjorde at det virket ekstra spennende å reise til det sørlige Afrika. En informant forklarer at: ”det var absolutt at vi skulle være i et afrikansk land og jobbe der da. Det var liksom hele konteksten rundt det også da som fascinerte meg litt tror jeg”. En annen informant som aldri hadde besøkt Afrika tidligere, forklarer hvorfor det var viktig at programmet var lagt til det sørlige Afrika:

Ja, det var det jo. Jeg satte meg litt inn i hva det gikk ut på, og det følte ganske givende og interessant. Det teller jo mye at jeg fikk en del informasjon på det uttakskurset, for da ble jeg jo litt mer klar over hva det var og at det var godt lagt til rette, og at det var god støtte rundt opplegget med mange ulike informasjonskanaler man kunne få hjelp ifra.

Informanten forteller at med tryggheten i programmet til NIF følte det givende å reise ut på et slik prosjekt. Det er interessant å vise til at da de første fredskorpserne reiste ut, for om lag 50 år siden, hadde man ikke så god kjennskap til hva som ventet der ute. Harald Julsrud kan i jubileumsboken til Fredskorpset fortelle at siden det ikke var så mange nordmenn som hadde vært i Uganda før 1963, så var det heller ikke så mye informasjon de fikk før de reiste ut (Krøvel & Orgeret, 2013). Selv om Fredskorpset i 2013 feiret 50-års jubileum, søker fortsatt unge frivillige seg til ulike deler av verden fordi de blant annet ønsker å realisere seg selv i møte med andre kulturer. Mine informanters uttalelser er påfallende lik Kristiansandspiken Tora Margrethe Gerrard, som i boken Fredskorpset blir sitert på at det lå reiselyst og eventyrlyst bak hennes engasjement i Uganda ”Dessuten er det en enestående anledning til å komme til Afrika, til å komme til et annet kontinent og lære det å kjenne” (Krøvel & Orgeret, 2013:41). Gerrard var en av de aller første Fredskorpserne som rett før jul i 1963 satte seg på flyet fra Fornebu og ned til Kampala, Uganda.

De idrettsfrivillige møtes for første gang som en gruppe et halvt år før utreisen. Dette skjer under uttakskurset NIF gjennomfører ved Olympiatoppen i Oslo. Som jeg tidligere har vist til deler de frivillige mye av den samme bakgrunnen innen idretten, både som aktive og utdanning. Med felles nysgjerrighet og interesse for idrett og utviklingsarbeid ligger det svært godt til rette for vennskapsbånd. Noen av

informantene forklarte at de kjente til enkelte av de andre deltakerne fra før. Men de fleste opplyste at de skaffet seg nye bekjentskaper. En av de frivillige forklarer at han raskt knyttet et nært vennskap til en av de andre deltakerne, og forteller at de før oppholdet startet, reiste til Sør-Afrika for å besøke landet på egenhånd. Informanten forklarer at ”kjemien stemte veldig tidlig, så vi reiste ned to uker før vi startet med kurset til Fredskorpset.” Flere av informantene forteller hvordan de har ivarettat kontakten med sine gamle venner. En sier at en gruppe av tidligere idrettsfrivillige har begynt en tradisjon med å dra på hyttetur hver sommer for å opprettholde vennskapet. Dette harmoniserer med mye av det som beskrives i sitatet ovenfor, at man gjennom oppholdet i Sør har skaffet seg venner for livet. Bakgrunnen for de frivilliges engasjement og ønske om å bidra kan også bunne ut i deres relasjoner til idretten. Dette kan relateres til Bourdieu sitt begrep habitus. I følge Bourdieu har aktørene i en bestemt samfunnsformasjon, for eksempel en familie, et sett med felles grunnleggende skjemaer for persepsjon. Bourdieu mente habitusen ville gjenspeile en aktørs posisjon i det sosiale rom (se figur 1), og slik sett være med på å sette premisser for våre handlinger og væremåte. Videre hevdet Bourdieu at habitus gjør det mulig for individet å opptre i sosiale relasjoner på en kompetent måte (Aakvaag, 2008). I gruppen som idrettsfrivillige har jeg vist til at deltakerne deler mye av den samme bakgrunnen fra idrettsarenaen, og flere viser at de også har en lik idrettsutdannelse. På bakgrunn av funn fra informantene, er det interessant å vise til at den sosiale interaksjonen de frivillige opplever sammen som gruppe også holder seg sterkt etter hjemkomsten. Deres sosiale relasjon etter oppholdet vil kunne forsterkes ved at de underveis delte nye og annerledes erfaringer. Videre kan man tenke seg til at uavhengig av hvilket år man har jobbet som idrettsfrivillig, opparbeidet man seg en posisjon i det sosiale rommet som vil kunne knytte tidligere deltakere sammen.

Informantene hadde ulike forventninger til arbeidet de skulle utføre. De fleste oppgir at de fikk en god innføring på kurset før utreise og forsto hvilke roller de ulike organisasjonene hadde. Eksempelvis at NIF var arbeidsgiveren, og at de skulle få besøk av NIF underveis, men at det var den lokale organisasjonen som skulle ta seg av de hverdagslige utfordringene og arbeidsinstruksene. I hovedsak opplyser informantene at forventningene til oppholdet ble oppfylte. I den grad noen forteller at forventningene ikke ble oppfylt, viser de til arbeidsoppgavene. Enten var det for mye eller for lite arbeid som gjorde at oppholdet ikke stod helt i stil med hva de hadde

tenkt seg. I liten grad var det utfordringer med den lokale arbeidsgiveren som ble oppgitt som grunn for at ikke alt ved oppholdet var tilfredsstillende.

5.1.2 Bakgrunn for valg av et idrettsprogram

Det finnes flere ulike bistandsprosjekter og utviklingsprogram man kan søke seg til. Fredskorpset stiller til rådighet forskjellige programmer hvor blant annet sykepleiere, musikere, ingeniører med flere kan delta på relevante prosjekter. Men for informantene mine var det tydeligvis idrettsprogram som tiltrakk mest. Det var flere av informantene som opplyste at de ikke kunne tenkt seg å reist ut som medhjelpere i en flyktningleir eller ansatte hos en organisasjon som jobbet med en annen type bistand. De bemerker i stedet at de var veldig positive til å delta i et idrettsprogram, fordi de selv hadde hatt positive opplevelser med idretten i barne- og ungdomstiden. Jeg har tidligere vist til at flertallet av informantene hadde en bred idrettslig bakgrunn, og at de fleste også hadde studert idrett etter videregående. Deres egne positive erfaringer fra idrettsfeltet kan være selvforsterkende og forklarer litt mer om hvorfor de ønsker å reise ut og bidra i et slikt program. En informant beskriver det på følgende måte:

Idrett har jo alltid betydd veldig mye for meg. Og jeg følte liksom at hvis jeg skulle reise ut å gjøre noe sånt, for det er jo enormt mange muligheter der ute. Du kan jo reise ut å jobbe frivillig i alle mulige sektorer og alt, alle mulige organisasjoner omtrent. Men idrett har alltid betydd masse for meg og jeg har alltid tenkt at – høres nesten litt klisjé ut, men jeg tenker at idrett er jo veldig bra for veldig mange. Og det å kunne på en måte kanskje gi det til noen andre også, den gleden, eller introdusere eller vise den gleden for andre, akkurat den kjente jeg kanskje litt på. Derfor hadde jeg også lyst til å velge det programmet der da, lyst til å være med på noe slikt.

Når informanten reflekterer over hvor mye idretten har betydd for han, forsterker han dette poenget ved å gjenta seg selv. Han beskriver gleden av å ha fått muligheten til å drive med idrett, og hvordan han selv ønsker å bruke programmet til NIF for å hjelpe andre. Jeg husker fra intervjuet at vedkommende beskrev dette med et stort

engasjement. Den ideologiske tankegangen og engasjementet for å hjelpe andre, er noe som er gjennomgående i flere av samtalenene med de andre informantene. Informantens synspunkter i sitatet er også i tråd med FNs utledning om at idrett ikke er en rettighet alle barn og ungdom har tilgang til. På FN sin hjemmeside poengteres det hvorfor de har valgt å ta del i dette arbeidet⁴⁸, og at man derfor må jobbe slik at alle barn og unge får en mulighet til å ta del i fysisk aktivitet. Den positive holdningen til arbeidet kommer til syne hos min informant når han beskriver hvordan han ser på dette programmet som en mulighet til å realisere ønsket om å hjelpe til. På den norske FN-bloggen underbygger rådgiver for idrett og utviklingsarbeidet i NIF, Fredrik Ødegaard⁴⁹, dette argumentet da han i et innlegg skriver om hvor viktig det er at idrettsstruktur⁵⁰ bygges opp og rettighetsperspektiver inkluderes. Videre skriver Ødegaard om mange områder hvor barn og unge vokser opp med stor sosial uro, lite tilgang til utdanning og høy rate av kriminalitet der idrett kan fungere som en arena for trygg deltakelse i positive aktiviteter. Ødegaard poengterer også hvordan idretten kan åpne for medbestemmelse og innflytelse fra deltakerne selv.

5.1.3 Kjennskap til idrettsbistandsfeltet

Jeg har tidligere i oppgaven forklart hvordan idrettsbistand er et relativt ungt felt å regne. Som virkemiddel for utvikling får idretten en stadig større internasjonal annerkjennelse. Fra samtalenene med informantene kommer det frem at de hadde ulik tilknytning, kjennskap og erfaringer med bistandsfeltet før de søkte på programmet til Idrettens Fredskorps. Med dette utgangspunktet kan man se at NIF rekrutterer idrettsungdommer med ulike erfaringer fra bistandsfeltet til jobben som idrettsfrivillig i det sørlige Afrika.

⁴⁸ Why sport? <http://www.un.org/wcm/content/site/sport/home/sport>

⁴⁹ Idrett er mye viktigere enn lek <http://blogg.fn.no/2014/04/idrett-er-mye-viktigere-enn-lek/>

⁵⁰ Idrettsstruktur kan eksemplifiseres med å bygge opp et idrettslag eller, at man inkluderer jenter i idretten.

En informant hadde blitt inspirert av en foreleser som tidligere var deltaker av Fredskorpset, mens en annen informant i noen grad skiller seg ut ifra de andre informantene ved å vise til et sterkt politisk engasjement. Hun forklarer hvorfor hun interesserer seg for bistandsfeltet:

[...] og så har jeg vært opptatt av bistandspolitikk og synes det er ganske spennende. Gjennom både det politiske engasjementet og sånn generelle interesser så har jeg kanskje over gjennomsnittet oppdatert meg på bistandsfeltet uten at jeg har jobbet med det i det hele tatt.

Sitatet tyder på at informanten har et spesielt engasjement for bistandsfeltet og politikk generelt, og var før utreise forholdsvis oppdatert på feltet. Hun har hatt et sentralt verv i et ungdomsparti og kan slik sett ha utviklet andre holdninger og verdier enn de andre frivillige. Dette setter henne i en særegen posisjon hvor hun på forhånd hadde vært engasjert i både det politiske feltet så vel som idrettsfeltet, bistandsfeltet og utdanningsfeltet. Hennes feltspesifikke kapital var i så måte noe forskjellig fra de fleste av mine informanter, før hun reiste ut. Tre andre informanter kunne vise til praktisk arbeid gjennom enten studier eller annet frivillig arbeid som gjorde dem kjent med arbeid i ulike kulturelle kontekster. En av dem vant for mange år siden en konkurranse gjennom NORAD som ga mulighet til å reise og besøke et prosjekt i Zambia. Sammen med hele familien fikk vedkommende sjansen til å reise ned og se hvordan en lokal organisasjon jobbet og holdt aktiviteter for ungdommer. Informanten sier ikke noe om at dette besøket hadde noen betydning for søknaden til Idrettens Fredskorps, men det er legitimt å tenke seg til at besøket kunne være en medvirkende faktor for hvorfor hun ønsket å reise ut igjen. En annen informant viser til deltakelse i et nord-sør prosjekt ved tidligere studier⁵¹.

⁵¹ I dette prosjektet var ikke Fredskorpset delaktig.

I et seminar i forbindelse med prosjektet kom informanten i kontakt med en tidligere deltaker av Idrettens Fredskorps. I intervjuet forteller informanten at den tidligere idrettsfrivillige inspirerte henne til å se nærmere på hva programmet kunne tilby. Sammen med erfaringer fra et utenlandsopphold hun tidligere var deltaker av, hadde hun i noen grad kjennskap til internasjonalt bistandsarbeid fra før. Den tredje informanten forklarte at hun fikk kjennskap til feltarbeid i Afrika gjennom et tidligere studium:

Og så var det tredje året i studiet mitt hvor jeg hadde praksisperiode i Zambia, ja 4 måneder psykiatripraksis i Livingstone. Og ja, jeg hadde det vel egentlig ganske bra jeg, trivdes godt. Og da jeg kom hjem var det litt sånn at jeg kjente at jeg ikke var helt ferdig og ikke visste helt hva jeg skulle gjøre etter at jeg var ferdig med utdannelsen.

Informanten gir inntrykk av at hun trivdes godt og sitatet kan tolkes dithen at utenlandsoppholdet ga mersmak. Som hun sier ”kjente at jeg ikke var helt ferdig...”. Med en positiv opplevelse av oppholdet i Zambia og relevant utdanning kan det ha blitt enklere for henne å søke seg til NIF sitt utviklingsprogram.

5.1.4 Studier under feltarbeid

I sin masteroppgave om IKU-studiet ved NIH skriver Waagaard (2005) at samtlige studenter i kullet 2002 – 2003 oppfattet studiet som et godt supplement til det praktiske arbeidet NIF la opp til. Informantene til Waagaard opplyste at de følte det var behov for faglig kunnskap før utreisen, og at det ga dem en del nye perspektiver (ibid). Studiet er i dag noe revidert siden den gangen, men et interessant funn er at også mine informanter opplevde studiet som et nyttig og lærerikt bidrag til det praktiske arbeidet. Alle informantene tok del i og gjennomførte påbygningsstudiet ved NIH, ved siden av praksisoppholdet i Afrika. Med ulik bakgrunn fra bistandsfeltet og kjennskap til idrettsbistand opplevde informantene i stor grad at studiet tilførte dem kunnskap om et forholdsvis ukjent felt. De nevner også hvilke fordeler det ga dem at de fikk muligheten til å få litt avstand til den jobben de gjorde hos sin lokale

organisasjon, og at det var verdifullt å kunne se feltet i et annet lys enn bare med egne erfaringer. En informant sier at:

[...] læreren vår var veldig flink til å prøve å sette ting i et perspektiv og få oss til å forstå og tenke over alt som har med bistand å gjøre, fordi man kanskje som utenforstående tenker at det er utelukkende positivt fordi at ”man vil jo bare hjelpe noen som ikke har det like godt som oss”.

Informanten gir oss et inntrykk av at man i studieopplegget lykkes i å sette søkelyset på ulike sider ved bistandsproblematikken. Med bakgrunn i at enkelte studenter mangler en dypere forståelse for ulike sider for dette feltet før de reiser ut, forteller vedkommende at det var et nyttig studium. Eksempelvis gir en historisk gjennomgang av bistandsfeltet viktig kunnskap før møtet med nye og ukjente kulturer.

En annen informant meddeler imidlertid at studiet kunne være noe kjedelig underveis, da hun heller kunne ha tenkt seg å gjort andre ting enn å sitte inne å skrive på en oppgave. Samtidig nevner samme informant at studiet var nyttig, fordi oppgaven var såpass konkret og at det var enkelt å se teorier i praksis siden man jobbet praktisk med det som var teori og pensum. Informanten fremhever også at det var positivt at man i utgangspunktet kunne skrive en oppgave om hva man selv ønsket.

Jeg vil i punkt (5.3.2) belyse i hvilken grad enkelte informanter har fortsatt et studieløp innen idrettsbistandsfeltet.

5.2 Hvilke opplevelser og erfaringer uttrykker de frivillige fra arbeidet og oppholdet for øvrig i det sørlige Afrika?

I tråd med den andre problemstillingen min ønsker jeg å belyse hvilke opplevelser og erfaringer de frivillige sitter igjen med etter oppholdet i det sørlige Afrika.

Det første undertemaet tar for seg informantenes profesjonelle læringsutbytte (5.2.1), mens i punkt 5.2.2 tar jeg for meg de frivilliges personlige utvikling.

5.2.1 Profesjonelt læringsutbytte

I presentasjonen av informantenes profesjonelle læringsutbytte vil jeg vise til hvordan de opplevde arbeidsoppgavene sine, om det var mye eller lite arbeid. Videre vil jeg presentere hvordan de erfarte kommunikasjonen med sine lokale arbeidsgivere, og om deres ulike kulturelle bakgrunn hadde noen innvirkning på denne. Jeg vil også legge frem hvordan informantene erfarte at de fikk anvendt sin idrettslige kompetanse fra Norge i arbeid i det sørlige Afrika.

I utvelgelsesprosessen er det viktig for NIF å bli kjent med de aktuelle kandidatene, det er også betydningsfullt for organisasjonen å skaffe seg oversikt over søkerens idrettslige bakgrunn. Dette er vesentlig fordi i møter med de lokale aktørene ønsker NIF å presentere de aktuelle kandidatene til de ulike prosjektene. På denne måten kan de norske frivillige få ta del i arbeidsoppgaver som ligner noe av det de er kjent med fra Norge, og man unngår å havne i en situasjon hvor den frivillige føler seg utilpass på grunn av arbeidsoppgavene. For eksempel vil en frivillig som har jobbet med kroppsøvningsfaget i Norge ha større sjanse for å jobbe med skoler i vertslandet, og en som har jobbet med idrettsorganisasjoner vil få tildelt mer administrative arbeidsoppgaver. Informantene beskriver et vidt spekter av idrettsrelaterte oppgaver. Noen jobbet med ulike skoler, hvor de har assistert eller selv ledet idrettsaktiviteter og aktiviteter som kan sammenlignes med kroppsøvningsundervisning. Andre fikk tildelt mer administrative arbeidsoppgaver. Jeg erfarte selv at min idrettslige kompetanse ble vektlagt da jeg fikk tildelt det område jeg skulle jobbe i. Mens en av mine norske kollegaer med basketballbakgrunn ble tildelt en by der det var stor interesse og engasjement for basketball, skulle jeg bruke mine kunnskaper og erfaringer innen fotballen til å legge til rette for økt deltakelse av jenter til fotballen. Selv om jeg var ukjent med kulturen og hvordan

kjønnsrollemønsteret styrte de hverdagslige aktivitetene, hadde jeg en feltspesifikk idrettskapital som ga meg en fordel i forhold til arbeidsinstruksen min. Med min erfaring som både spiller og trener innen fotballen, så jeg ganske tidlig hvilke områder vi måtte ta tak i. Derfor blir kjennskapen NIF har til sine frivillige nyttig i fordeling av arbeidsoppgaver. Med utgangspunkt i Bourdieu sin forståelse av feltspesifikk kapital er det grunn til å anta at en aktør med mye idrettskapital kan utøve større innflytelse i idrettsfeltet enn hva gjelder en aktør med liten idrettskapital (Bourdieu & Wacquant, 1992). Hadde NIF plassert meg i et område hvor jeg skulle jobbe med en idrett jeg ikke hadde så god kjennskap til, ville jeg kunne møtt utfordringer jeg i langt mindre grad var rustet til å hjelpe med. Man kan anta at våre erfaringer og opplevelser av oppholdet ville vært annerledes om vi hadde jobbet med andre prosjekter. I intervjuene forteller informantene at de opplevde å bli satt til arbeidsoppgaver de følte de kunne håndtere. Det var ingen som beskrev oppgavene som umulig å gjennomføre, men det var noen som sier de fikk lite hjelp av sin lokale organisasjon til å utøve sine arbeidsplikter. Disse utfordringene kan også skyldes lokale forhold, mer enn at NIF plasserte den frivillige i et prosjekt vedkommende i utgangspunktet ikke hadde kompetanse til. Samtidig tyder det på at NIF, i samarbeid med de lokale organisasjonene, traff godt på hvilket arbeid informantene ble tildelt.

Noen av informantene beskriver at de hadde faste rammer for arbeidet på kontor med faste åpningstider. Andre beskriver at de i større grad måtte lage sine egne arbeidsinstrukser og at de fikk oppgaver etter hvert som de ble bedre kjent med lokalsamfunnet. Det kommer frem veldig ulike erfaringer av arbeidsmengden fra oppholdet til informantene. En av informantene var tydeligvis skuffet over mangelen på arbeidsoppgaver, og her forteller hun om da hun ankom kontoret i byen sin:

Dit kom jeg, og der skjedde det fint lite. Det var ingen som brydde seg nevneverdig om at jeg var på det kontoret. Jeg trodde at da jeg kom så skulle alle være opptatt av at jeg kom, gi meg noe å gjøre, men det skjedde ikke. Etter hvert så ble jeg satt til å gjøre, eller jeg ble ikke satt til å gjøre det, jeg måtte oppsøke veldig selv og spørre sånn –”Er det ingenting dere trenger meg til?”

Informanten beskriver store mangler på arbeidsoppgaver, og at arbeidet hun gjorde var i et veldig begrenset omfang. Hun hadde store forventninger til at hun skulle få

benyttet kompetansen sin, og opplevde det som en vanskelig prosess underveis da hun merket at hun ikke fikk hjulpet til med så mye som hun hadde håpet. Selv om informanten synes frustrert over arbeidssituasjonen, beskriver hun at hun hadde et godt læringsutbytte med økt kunnskap omkring bistandspolitikk. Informanten påpeker selv at hun ventet alt for lenge med å kontakte NIF, og at hun skulle tatt affære mye tidligere i oppholdet sitt. Hun beskriver en slags samvittighetsbyrde overfor NIF som var vanskelig for henne å bære på, fordi hun ikke hadde fått utført nok arbeid hos sin lokale arbeidsgiver. Slik informanten legger det frem er det tydelig at kommunikasjonen var begrenset i starten av oppholdet. Informanten hadde behov for å bli trodd av NIF på at hun opplevde store utfordringer med arbeidsplassen sin og bemerker at det var veldig fint å få besøk av NIF sine representanter, og bli trodd på det hun tidligere hadde forklart.

En annen informant kan vise til et helt annen arbeidssituasjon, og forteller blant annet:

Alt i starten var veldig overveldende, du skulle bli kjent med ni klubber, det er en veldig stor NGO da. Det var mange underområde, og sportsprogrammet er stort – ni klubber. I starten er det treninger hver dag og man skal være på kontoret hver dag, og på treninger hver dag og det var veldig mye da.

Videre forklarer informanten at hun til slutt måtte gi beskjed om at det ble for mye, og besluttet selv hva hun skulle fokusere på, og hva hun ikke kunne ta del i mer. Disse to eksemplene viser tydelig at det er store forskjeller i arbeidsmengden blant de frivillige, og min egen erfaring tilsier at det er litt tilfeldigheter som spiller inn. Noen frivillige ankommer lokalsamfunnet sitt når det er skoleferie, og må vente en lengre periode før de kan starte opp samarbeidet med skolene, mens andre møter en travlere hverdag i oppstarten. Det er ikke en lystig situasjon å sitte i en ukjent kultur med verken for lite arbeid eller for mye arbeid, da kan frustrasjonen lett bygge seg opp. Programmet søker å legge til rette for en jevn balanse i arbeidsmengden, slik at de frivillige opplever i tilnærmet like stor grad å få benyttet sin egen kompetanse, samtidig som vedkommende selv opplever læring.

En frivillig bemerket hvor vanskelig det kan være å anvende sin egen kompetanse fra idrettsfeltet i Norge til de utfordringene som møter en i Sør. Hun poengterte at hun reiste ned med hva det hun selv betrakter som et ”flink pike-syndrom”⁵². Vedkommende sier at hun raskt ble forskånet for denne følelsen i Afrika og beskriver videre:

[...] derfor så lærer vi jo på en måte at vi må senke skuldrene og tenke at ”ok, det er annerledes her” fordi det som fungerer i Norge fungerer kanskje ikke i Zambia. Og derfor så kanskje så lærer man jo av det og man blir jo sterkere av det og. Man lærer seg nye måter og organisere ting på, andre måter å ha aktiviteter på. Kanskje får man flere unger enn det man er vant til å holde styr på. Det er så mange andre rammer enn det vi har her i Norge, som kanskje fungerer like godt der. På ett sett så lærer man jo veldig mye av det og.

Dette er en interessant betraktning fordi det bekrefter formålet med Ung-programmet til Fredskorpset, og NIF sine mål for de idrettsfrivillige, hvor kompetanseutvikling mellom den frivillige og de lokale aktørene skal tilrettelegges. Å lære seg å arbeide innenfor ulike rammefaktorer for organisering av et idrettsarrangement, kan være med på å gi en norsk idrettsfrivillige nyttig ballast i et videre arbeid når vedkommende kommer hjem fra oppholdet sitt. Det kan være selvstendigheten i et studiearbeid, eller tålmodighet i forhold til utfordringer i arbeidet med ulike idrettsaktiviteter i skole, krets eller hos NIF.

I uttalelsene hvor informanten kobler læringsutbytte opp i mot jobb, er det en klar overensstemmelse mellom arbeidsmengde og opplevelsen av læringsutbytte. En informant beskriver et lavt læringsutbytte i sammenheng med lite arbeid under oppholdet. Hennes forventninger til arbeidet stod ikke i samsvar med hva som viste seg å være realiteten. Det er imidlertid flere av informantene som viser til at de har fått økt kunnskap om organisasjonsstruktur innenfor bistandsarbeid ved å jobbe et år som frivillig i det sørlige Afrika. Dette gjelder i all hovedsak de informantene som

⁵² ”Flink pike-syndromet” kan beskrives som en selvpåfatning hvor en persons iver etter perfeksjonisme først kommer til synet når prestasjonen anerkjennes som god nok. Det bør tas utgangspunkt i at denne opplevelsen like fullt kan oppleves av menn som hos kvinner.

hadde størst arbeidsmengde på kontor og administrativt arbeid. Med tanke på den profesjonelle utviklingen svarer en informant at:

Mye av det jeg kanskje har lært mest av, altså selvfølgelig at man blir bedre til å jobbe med mennesker, men også det som jeg syntes var veldig spennende, lære meg mer om organisasjonsstrukturen innenfor bistand da. Hvordan det fungerer med grasrotorganisasjonen, hva man kaller for partner organisasjonen med en slik større – NIH som en slik sponsor og ikke sant, og NORAD og Fredskorpset. Det var veldig artig å se på hvordan noen av de der nettverkene og samarbeidene fungerte.

Sitatet tyder på at informanten lærte om organisasjonsstrukturen innenfor bistandsfeltet. Vedkommende synes det var spennende og interessant å kunne få førstehånds kjennskap til hvordan samarbeidet mellom de ulike aktørene i programmet, Idrettens Fredskorps, fungerer. Dette kommer også frem i figur 2 (punkt 3.4.1) som gir en oversikt over hvordan idrettsbistandsfeltet fungerer med tilstøtende felt. Figuren viser blant annet det som informanten beskriver, hvordan de ulike feltene er gjenstand for påvirkning fra andre felt. Egne felts interesser kan føre til at det utspiller seg kamper mellom de ulike feltene for å vinne frem egne interesser. Sitatet forteller oss at informanten lærte en god del om det å jobbe med andre mennesker. Det er flere av informantene som trekker frem at de lærte mye om kommunikasjon i arbeidet med sine kollegaer i lokalsamfunnet. Dette er eksempel på hva Bourdieu beskrev som den uformelle kulturelle kapitalen (Bourdieu, 1995). Det er interessant å vise at de samme informantene som beskriver at de lærte en god del av sine kollegaer i sør, også har blitt mer målrettet og jobber mer strukturert i studier og jobb etter at de kom hjem til Norge.

To andre informanter, som uavhengig av hverandre forklarer at de i størst grad hadde praktiske arbeidsoppgaver, sier at de har tatt med seg flere øvelser de lærte av sine kollegaer og venner. Den ene gir helt konkrete eksempler på læringsutbytte med referanse til flere forskjellige oppvarmingsøvelser og idrettsaktiviteter han har benyttet i forskjellige type jobber han har hatt etter hjemkomsten.

5.2.2 Personlig utvikling

Jeg vil i denne delen vise til på hvilke områder de frivillige erfarer at de har hatt en personlig utvikling. Ulike temaer som vil bli belyst er informantenes egen opplevelse av oppholdet og hvordan de opplevde forskjeller i begrepet om ”tid”. Jeg vil også legge frem hvordan de opplevde forholdet til sin vertsfamilie, og hvordan denne kontakten er blitt opprettholdt i ettertid. Til sist vil jeg presentere data på hvordan informantene erfarte det å tilpasse seg en ny kultur.

I samtaler med informantene er det flere som uttrykker et aspekt som det å bli tryggere på seg selv. Før de idrettsfrivillige reiser ut får de noe trening i å holde instruksjoner og samtaler i plenum på engelsk. Noen av informantene beskriver det som en bratt, men verdifull læringskurve i å skulle uttrykke seg på engelsk foran en større forsamling. Dette blir raskt en del av hverdagen når de skal begynne å samarbeide med de lokale frivillige. En informant beskriver hvilke opplevelser hun har av sin personlige utvikling:

Jeg har jo også blitt mer selvstendig. Gjennom året fikk man jo arbeidsoppgaver som man lærte mye av. Jeg vokste jo veldig på det, mer selvstendig og tryggere på mine valg og at ingenting er umulig. Har fått mye trening i å stå foran folk å prate og å holde foredrag[...].

Informanten beskriver noen aspekter hvor hun erfarer at hun har hatt utvikling. Gjennom arbeidsoppgavene har hun fått utfordringer som har gjort henne tryggere både på seg selv, og i forhold til kommunikasjon med større grupper. Det er rimelig å anta at dette vil kunne hjelpe henne i møte med studie og arbeidslivet senere, så vel som på et personlig plan. En annen informant synes det er vanskelig å sette ord på hva det er hun har utviklet seg på, men svarer at: ”Jeg har jo blitt veldig mye mer tålmodig, og jeg har blitt veldig mer optimistisk”. Det er interessant at hun beskriver seg selv som mer optimistisk, etter at hun har jobbet et år som frivillig i områder hvor man kan oppleve store kontraster fra vante omgivelser i Norge. Hun forklarer ikke i detaljer hva hun har blitt optimistisk på, men at hun i positiv forstand har ”lært å sette pris på de små ting”. Det er flere informanter som refererer til de ”små ting” som det å vente på vannforsyning, strømmen som skrues av på ettermiddagen eller busstaxien

som først kjører når den er fullastet av folk. En frivillig bemerket hvordan hun ikke bruker krefter på et forsinket tog eller dårlig internett-tilgang:

Slik som alle andre som spammer Facebook med 'Å NSB er forsinket!' Ja, dere kan være så irriterte dere vil, men jeg velger å stå her å vente allikevel. Og i stedet for å stå å kjeft fordi kaffen er forsinket, eller at den kaffen som kom til personen før egentlig var din, så tenker jeg at jeg kan ta den neste kaffen jeg det er jo ikke noe hastverk.

Informanten beskriver en tålmodighet i forhold til det å vente på et forsinket tog. Dette er, som enkelte vil argumentere for, en daglig hendelse for pendlere på Østlandet. Vedkommende, som pendler i jobben sin, forklarer at hun i stedet for å irritere seg, velger å stå å vente. Sitatet kan tyde på at hun evner å flytte fokuset vekk fra ting og hendelser som enkelte lettere kan irritere seg over.

Som en del av den kulturelle utvekslingen møter de frivillige kulturer som i større grad verdsetter andre aspekter i hverdagen enn punktlighet til tid. Det vil i stor grad være individuelt hvordan man opplever disse forskjellene. En informant beskriver seg selv om mer "afrikansk til sinns" og samtidig mer rolig i forhold til "tid". Vedkommende forklarer at hun tidligere var mer stresset på tid og det å komme for sent til avtaler og møter, og sier at hun etter hjemkomsten har fått et mer avslappet forhold til "tid". Jeg opplevde selv hvor ulikt man kan forholde seg til begrepet "tid". For en idrettsfrivillig som kommer fra en tilværelse hvor tid respekteres med punktlighet, kan det være utfordrende å møte en afrikanske kultur hvor man i langt større grad viser et mer avslappet forhold til "tid". Beskrivelsen om treghet i forhold til møter og avtaler blir av og til brukt i nedsettende forstand i omtale av andre kulturer som i en større grad opererer mer bundet til klokken. Dette oppleves blant informantene som en stor utfordring, samtidig som det også er en del av personlige aspektet ved oppholdet; å lære seg å tilpasse seg en annen kultur.

I de fleste tilfellene bor de frivillige hos en vertsfamilie, og skal så langt det er gjennomførbart følge denne familien sitt daglige levesett. Dette er noe både Fredskorpset og NIF, og til dels studiet ved NIH, forbereder de frivillige på. Det er ønskelig at den materielle forskjellen som kommer til syne mellom de idrettsfrivillige og de lokale man jobber sammen med, er så små som mulig. Ved å innkvarteres hos en vertsfamilie er det håp om at overgangen til en ny kultur ikke skal oppleves så brå,

og at opplevelsen av et kultursjokk reduseres. Når man er ny i en ukjent kultur vil man besitte en lav kompetanse av feltspesifikk kapital. Hvordan håndhilser man? Hvordan spiser man? Hvordan kler man seg i ulike sosiale settinger? Disse og mange flere hverdagslige utfordringer er med på å danne bakteppe for hensikten til NIF og Fredskorpset sitt ønske om en vertsfamilie. En informant forteller om sitt forhold til vertsfamilien på denne måten:

Jeg er så glad for at jeg tok den sjansen og blitt kjent med så mange ressurssterke folk som jeg ikke ville vært foruten [...] Jeg har jo veldig sterke relasjoner til min vertsfamilie enda, og ja jeg er der så ofte jeg kan når jeg er i [vertslandet]. Jeg har til og med bodd inne i huset deres i etterkant i en lengre periode. Så det har liksom...ja vi har en god relasjon.

Her har det tydeligvis vær en god kjemi mellom den frivillige og vertsfamilien. Det er skapt sterke relasjoner som er blitt ivaretatt i ettertiden. Informanten beskriver også hvordan hun ikke ville vært oppholdet foruten, noe som oppfattes som en god indikasjon på at hun er fornøyd med året sitt.

Gjennom møte med andre kulturer ligger det til rette for å øke forståelsen og tilegne seg ferdigheter innen interkulturell kommunikasjon. Det er med flere års erfaring at NIF og Fredskorpset mener tilgangen til denne kunnskapen etableres lettere ved å bo sammen med en vertsfamilie. Flere informanter bekrefter en positiv opplevelse ved å ha bodd hos en vertsfamilie. Ikke alle har hatt anledning til å reise tilbake og besøke sine lokalsamfunn slik informanten beskriver i sitatet over, men mange forteller at de stadig har kontakt med vertsfamilien via brev, telefon eller internett. En annen informant forteller hvordan det kulturelle utbyttet har bidratt til en økt forståelse om andre menneskers hverdagsliv:

Jeg lærte jo mye om meg selv i løpet av dette året. Både hvordan det er å komme utenifra og inn i et helt nytt samfunn. For blant 50 000 som er etnisk svarte, så skiller man seg veldig ut som hvit. Og jeg lærte mye om hvordan de tok i mot meg, de var veldig åpne og beskyttet meg. [...] Og det å bo i en vertsfamilie for eksempel, og bli tatt imot der, kjempebra. Og så lærte jeg mye om det å ta vare på familien og venner.

Informanten beskriver hvordan det er å skille seg ut, og hvordan han opplevde at de ønsket han velkommen og la til rette for at han skulle trives. Det er tydelig at også denne informanten fikk et godt forhold til sin vertsfamilie, som lært han noe om hvordan andre kulturer verdsetter familielivet på sin måte.

En informant poengterer hvordan det nære samarbeidet med en sør-sør frivillig fra et annet land, gjorde hennes kulturelle utveksling litt enklere. De var begge fra ulike land enn sitt vertsland, men den sør-sør frivillige kunne bidra med en annen kulturell forståelse som gjorde at min informant raskere fikk et innblikk i andre kulturelle normer. Informanten forklarer samarbeidet som lærerikt og beskriver kollegaen på følgende måte:

For det første så jobbet jeg sammen med ei jente fra [et Afrikansk land]⁵³. Landet er bare helt fantastisk, i alle fall den idrettsorganisasjonen til å trene opp frivillige, de ulike personene jeg møtte som var idrettsfrivillige fra dette landet var trent opp i alt som hadde med idrett å gjøre. Trenerrollen, utøver, administrasjon og innen ulike idretter. Det var jo masse jeg ikke følte meg kompetent til å gjøre, og i det hele tatt fasilitere i en afrikansk landsby, men kollegaen min derimot var jo så godt trent til det.

Informanten forteller videre hvordan hun tok lærdom av kollegaens teknikker og kunnskaper, og beskriver på sett og vis kulturutveksling på nært hold. Hun beskriver også hvordan den sør-frivillige hadde større tilgang på en feltspesifikk kapital enn seg selv. Ved å anvende sin sosiale kapital, vennskapet til den sør-frivillige, har informanten bevisst eller ubevisst fått muligheten til å forme sine sosiale relasjoner i lokalsamfunnet (Richardson, 1986). Dette interkulturelle samarbeidet er noe av grunnpilarene i NIF og Fredskorpset sitt Ung-program, hvor lederutvikling kan oppstå mellom nord-sør frivillige gjennom feltarbeid. I forlengelse av dette oppgir samme informant at hun opplever seg selv som bedre i møte med mennesker etter at hun gjennomførte arbeidet i Idrettens Fredskorps, og sier: ”Og mye av det jeg kanskje har lært mest av, at man har blitt bedre til å jobbe med mennesker”. Fordi hun tok den ”lyttende-rollen” da hun jobbet i Sør, mener hun at hun har blitt bedre til å lytte etter at hun kom hjem igjen. Informanten viser tydelig eksempel på å ha ervervet seg en

⁵³ Holder landet skjult for å anonymisere informanten.

uformell kulturell kapital gjennom tilegnelsen av kunnskap om blant annet de lokale sosiale forholdene og livsførselen til de lokale menneskene. Bourdieu (1995) mente dette kun kunne oppnås ved å bli eksponert for kultur og praksis hvor dette praktiseres. Og som eksemplet også viser vil informantens feltspesifikke kapital blant annet komme til nytte gjennom interaksjon med hennes kollega, den sør-frivillige.

Det er imidlertid et par av mine informanter som beskriver sitt første møte med oppholdet og arbeidet i Sør som et kultursjokk. Et kultursjokk kan være noe man betrakter som negativt, en ubehagelig opplevelse. I boken *The Psychology of Culture Shock* skriver forfatterne om hvordan kultursjokk omfatter individets respons på møter med andre kulturer, og hvordan de håndterer denne endringen. De forbeholder seg retten til å mene at dette møtet ikke nødvendigvis handler om at endringene er negative, men at det krever at individet tilegner seg kunnskap om hvordan man opptrer i den ukjente kulturen (Ward, Bochner & Furnham, 2001). En informant underbygger nevnte teorier og sier at: ”I starten av programmet fikk jeg et kultursjokk, jeg var ikke helt mentalt forberedt på å flytte inn til en vertsfamilie”. Denne informanten beskriver videre hvordan oppholdet forandret han som person. I starten var det veldig tungt og han forteller at han vurderte om han skulle reise hjem igjen til Norge. Men etter en vanskelig start på oppholdet, forklarer han at det siste halvåret var veldig bra og ”etter jul var det bare kjempebra, alt var bare fryd og gammen.” Hvorfor noen opplever dette kultursjokket mer enn andre, kan bunne i individuelle forskjeller hos den som er ny i kulturen, og forskjeller mellom normer individet bringer med seg fra sin vante kultur. Forfatterne av boken skriver at opplevelsen av et kultursjokk er avhengig av hvordan individet som utsettes for en ny kultur er læringsorientert. Individets sosiale kompetanse varierer, og det er slik sett ikke gitt at alle som får muligheten til å reise ut i slike program er like godt forberedt på de endringene som oppstår i møtet med nye kulturer. Forfatterne beskriver videre hvordan faktorer som det nonverbale språket, som for eksempel blikk-kontakt og kroppsspråk bygger opp under utfordringer mellom aktører fra ulike kulturer. Om tverrkulturelle møter viser boken til at mennesker oftest tiltrekkes individer som forstår ens egen situasjon og som gir dem tillit i møter med ukjente kulturer. Videre bemerker forfatterne at nord-europeere ofte er veldig sensitive i forhold til nærhet, i motsetning til sør-europeere og afrikanere som i større grad foretrekker å sitte og stå nære hverandre (Ward et al, 2001). Før man blir bedre kjent med den nye kulturen og får etablert sterkere bånd til sitt lokalsamfunn, vil slike kulturelle forskjeller kunne

skape ekstra utfordringer for den frivillige. En vertsfamilie har kjennskap til de kulturelle kodene lokalsamfunnet styres av, men det er ikke gitt at enhver vertsfamilie har forståelse for hvordan det oppleves å komme utenifra som ukjent til den nye kulturen.

En informant forteller at det var utfordrende og vanskelig å komme utenifra, og hvordan hun ikke følte hun helt passet inn i fellesskapet. Hun forklarer her:

[...] jeg trodde ikke at jeg kunne bli for ensom og det var jeg også. I den første måneden var jeg så ensom at jeg uansett liksom – jeg ville sikkert at moren min skulle ringe tre ganger om dagen, og hun snakker jeg vanligvis med én gang i uken.

Sitatet tyder på en tid med ensomhet, og kanskje hjemlengsel i den første måneden. Men ensomhet kan også sees på som et læringsutbytte, hvor man lærer mer om seg selv i en ukjent situasjon. Det kan hende vedkommende ikke har kjent så mye på ensomhet tidligere, og at dette var en ny opplevelse for henne.

Noen av informantene beskriver hvordan de håndterte de kulturelle utfordringene, som for eksempel det å ikke kjenne til språket og de kulturelle skikkene. Disse erfaringene var med på å utvide forståelsen for hvordan andre mennesker lever sine liv, med sine hverdagslige utfordringer. I boken *Fredskorpset* (Krøvel & Orgeret, 2013) gjengis et sitat fra tidligere fredskorpser Ingrid Opdøl. Som en av de første fredskorpserne reiste hun for snart 50 år siden til Zambia. Hun forteller:

Eg har lagt merke til at deltakarane på det nye fredskorpset er ute mykje kortare tid enn det vi var, ofte berre ti, tolv månader. Det synest eg er litt merkeleg. Det tok tid å lære seg arbeidet. Dessutan skulle vi tilpasse oss og forstå både kultur og sosiale tilhøve. Fyrst då følte eg at vi greidde å gjere nytte for oss. Det var naudsynt å bruke mykje tid. (Krøvel & Orgeret, 2013:56).

Det var ingen av informantene som bemerket tidsaspektet i den grad som Opdøl her gjør. Men flere av de frivillige forklarte at de gjennom oppholdet hadde fått fjernet ”skylapper” og har utviklet en større forståelse for ukjente kulturer generelt. Dette er

interessante funn som viser hvordan de frivillige har erfart det å være ny i en ukjent kultur, og hvordan de ulike opplevelsene har bidratt til en personlig utvikling. Dette er noe Bourdieu også viser til når han forklarer hensikten med feltspesifikk kapital (Bourdieu & Wacquant, 1992). Eksempelvis hvordan en aktør kan tilegne og tilpasse seg en ny kultur ved først å betrakte den, før man etter hvert finner sin posisjon i kraft av sin sosiale kompetanse og den nye kulturens forutsetninger. Som Opdøl forklarer tar det tid å både forstå kulturen og de sosiale kodene, og det er først når man forstår disse at man kan tilnærme seg jobben man skal hjelpe til med. Etter hvert som man blir klar over de lokale forholdene, øker også den frivilliges feltspesifikke kapital, noe som kan gjøre arbeidssituasjonen enklere. Denne prosessen vil være individuell, da man kan reagere ulikt på den første perioden i en ny kultur. Slik sett har Opdøl mye rett i synspunktene om at et lengre opphold ute, kan være positivt.

5.3 Hva har de idrettsfrivillige gjort etter oppholdet i det sørlige Afrika?

I denne delen, som tar for seg den siste problemstillingen, ønsker jeg å vise til i hvilket omfang de tidligere idrettsfredskorpserne har engasjert seg for idretten etter at de returnerte til Norge igjen. Først får leseren presentert hvordan informantene har opplevd det å komme hjem igjen (5.3.1). Så vil jeg legge frem om hvorvidt informantene jobber eller fortsatt studerer innenfor idrettsbistandsfeltet (5.3.2). Videre stiller jeg to fordypende spørsmål hvor det første (5.3.3) ser nærmere på i hvilken grad de frivillige engasjerer seg i norsk idrett etter hjemkomsten, og da med utgangspunkt i idrettspolitisk dokument fra NIF. I punkt 5.3.4 vil jeg presentere NIFs rolle, og hvordan de frivillige opplevde organisasjonens rolle som aktør under oppholdet ute. I det siste punktet (5.3.5) blir det siste fordypende spørsmålet stilt, hvor jeg tar for meg de frivilliges anvendelse av kapital og tilknytning til idrettsbistandsfeltet når jeg ser på hvilket engasjement de har til internasjonale prosjekter.

5.3.1 Hvordan var det å komme hjem?

Noen av de frivillige uttrykker at det å komme hjem var en utfordring. Det har vært vanskelig å fortelle historier fra oppholdet til familien, venner og omgangskrets. De idrettsfrivillige blir av NIF oppfordret til å skrive sin egen blogg. Dette er i utgangspunktet frivillig, men noe de aller fleste frivillige gjør. Avhengig av tilgang til strøm, internett og pc gjør at noen ikke greier å oppdatere bloggen like jevnlig som andre. Hensikten med bloggingen er at de frivillige kan dele opplevelser underveis med venner, familie, og samtidig drive informasjonsarbeid om idrettsbistand til andre. Det er interessant at noen av mine informanter opplever det som vanskelig å fortelle sine nærmeste om arbeidet de gjorde i Sør. Kanskje er det slik at det ikke er så mye nytt å fortelle om når de kommer hjem, fordi de har blogget så mye underveis? Og en slik frustrasjon kan være vanskelig å holde tilbake når kontrastene mellom de ulike hverdagene oppleves som så store. En frivillig beskriver det på en humoristisk måte og sier: ”Og så når du kommer hjem så sitter liksom pappa på sofaen og leser VG. Det er liksom det samme som går da her hjemme”. Hun forteller videre hvordan hun opplevde så mye nytt hver dag da hun jobbet i vertslandet sitt, men da hun kom hjem var det ikke like mange inntrykk å ta inn over seg. Da var hun med ett i gamle rutiner. En informant sier at det ikke var noe gøy å komme hjem. Uten å greie å sette fingeren på hva det var, så ville hun bare reise tilbake igjen til hverdagen i Afrika. En annen informant prøver å forklare hvordan hun opplevde hjemkomsten:

[...] fordi når jeg kom tilbake til Norge så brukte jeg veldig lang tid på å omstille meg. Jeg er veldig glad for at jeg er fra en liten bygd hvor jeg brukte hele sommeren hjemme på hytten og fikk omstilt meg, fordi det var veldig rart og en veldig stor kontrast å komme hjem.

Sitatet viser at vedkommende måtte tilbake til sine egne omgivelser for å koble av da hun kom hjem igjen til Norge. Det vil være veldig individuelt hvordan de frivillige opplever det å komme hjem igjen, men for denne frivillige ble kontrastene fra arbeidet i Sør til hverdagen her hjemme i Norge veldig store. I en undersøkelse Ada Engebrihtsen utførte i 1992 på tidligere fredskorpsdeltakere, slik den er omtalt i (Krøvel & Orgeret, 2013), oppgir rundt en tredjedel av de spurte at det var vanskelig eller svært vanskelig å komme hjem, og at de hadde hatt personlige problemer av den

grunn. Det er et interessant funn at en av de spurte i undersøkelsen til Engebrigtsen beskriver: ”Det var forferdelig å komme hjem, den tøffeste opplevelsen i mitt liv. Det første året var som å bli stengt inne hjemme, det var så kaldt, og å omstille seg til tempoet i Norge, var fælt” (Krøvel & Orgeret, 2013:37). Gjennom flere års erfaring er NIF kjent med utfordringene de frivillige kan oppleve når de kommer hjem. Derfor samler NIF idrettsfredskorpserne til et hjemkomstseminar i Oslo. På dette seminaret møter de blant annet en psykolog som tar for seg en del av utfordringene man kan oppleve etter at man kommer hjem fra et slikt utenlandsopphold. Det er flere av informantene som forklarte at de satte pris på denne gruppesamtalen, nettopp fordi det ga dem et innblikk i hvordan man kunne håndtere noen av de utfordringene som møter dem når de kommer hjem igjen til den vanlige hverdagen.

5.3.2 Jobb og studieløp

Som jeg viste til i metodekapittelet (punkt 4.4) er det noen av informantene som begynte rett i jobb etter at de hadde gjennomført oppholdet sitt. Det er interessant å legge frem at disse jobbene har relasjon til idrett og fysisk aktivitet, og på den måten viser de frivillige at det lar seg gjøre å nyttiggjøre kunnskapen de erfarte i arbeidet i Sør. Et eksempel på dette er en informant som gjennom sin lærerjobben føler hun delvis tar del i integrering av etniske minoriteter i jobben, og poengterer selv hvorfor integrering gjennom idretten kan være hensiktsmessig:

Jeg har ikke, nå må jeg tenke ... nei altså, den eneste måten jeg gjør det på, i den grad det er å integrere, er mine elever. Mange av dem er jo veldig interessert i idrett selv om de ikke er med i noe når de kommer, men få dem til å eller få noen av disse andre elevene til å måtte ta dem med på idrett. Det er egentlig det eneste, fordi de trenger jo ofte venner og omgangskrets hovedsakelig når de kommer, så det er liksom det eneste jeg får gjort i forhold til de.

Vedkommende beskriver at elevene er veldig interessert i idrett og aktivitet, og hvordan de nye elevene trenger en sosial møteplass. Hennes egne erfaringer fra oppholdet i Sør kan være med på å gjøre at hun tydeligere ser slike situasjoner, og kan hjelpe til der hvor det trengs. Hun forteller videre: ”[...] og kjenner til deres ståsted

med å være en ny en blant bare folk du ikke forstår språket til eller noe som helst. Kanskje jeg kan være en større ressurs for dem?” Informanten belyser selv hvordan hun kan inneha kompetanse som er verdifull for de nye elevene, og sier videre at det er hennes jobb å ta vare på dem. Selv om informanten først og fremst jobber som lærer, vil hennes kjennskap til idrettsfeltet kunne være nyttig for å bidra til at elevene hun refererer til rekrutteres og inkluderes i idretten.

Studentene som har deltidsjobber ved siden av, forteller også om jobber hvor de føler de får benyttet kunnskap og erfaring fra oppholdet i Sør. En informant som jobber i en dagligvarebutikk som besøkes av en del internasjonale studenter, forklarer at hun ofte for høre av afrikanere at ”det er utrolig lett å skjønne hva jeg mener, og lett å forstå forklaringene mine, det kan hende det er aksenten min eller at jeg forstår hvordan de tuller”. Det er interessant å vise til at selv om jobben ikke er relatert til idrett, beskriver vedkommende at hun lett gjør seg forstått og at dette kan ha sammenheng med hennes erfaringer fra det å ha vært en del av en annen kultur.

Som jeg viste til i punkt 5.1.4 var flere av informantene fornøyde med utbytte IKU studiet ga dem under oppholdet i Sør. De bemerket at de synes studiet var nyttig og ga dem et lærerikt tilskudd til det praktiske arbeidet. Det er interessant at flere av de frivillige i ettertid har valgt å studere videre innen bistands- og utviklingsfeltet. En informant forklarte hvordan hun bevisst brukte erfaringer og opplevelser fra lokalsamfunnet i sitt masterstudie, dette vil jeg komme tilbake til i punkt 5.3.5. En annen informant sier at hun tror hun er blitt ”bedre rettet” til å skrive teoretisk arbeid i idrettsbistandsfeltet etter året med IKU, og forteller at hun har et ønske om at masteroppgaven hennes skal ta for seg tema omkring postkolonialteori. Hun forklarer videre hvordan hun er spesielt opptatt av forskjeller på majoriteter og minoriteter, og forteller hvordan hun ønsker å vise til de ”marginaliserte stemmene på en måte”. Hun sier at dette var noe hun var interessert i før hun reiste ut, og ble enda mer opptatt av det underveis. I så måte er det interessant å vise til nyere tids forskning hvor blant annet Wang (2012) har tatt for seg de lokale røstene i den større bistandsdebatten. I sin masteroppgave belyste han med hjelp av kulturelle perspektiver og postkolonialistiske perspektiver, hvordan ansatte og lokale frivillige i Christian Sports Contact opplevde og erfarte sine egne roller i organisasjonen (ibid). Wang sine resultater viser at selv om det fortsatt kan spores et maktforhold mellom giver og mottaker, oppleves det fra mottakernes side som et relativt likeverdig samarbeid (ibid). En tredje frivillig forteller at han hadde i arbeidsoppgave å legge til rette slik at

barn og ungdom i lokalområdet kunne komme og benyttet fasilitetene til et nybygd sportssenter. Vedkommende beskriver en del organisering som blant annet gikk på hvordan man skulle organisere inndelingen av de ulike idrettstilbud. Disse erfaringene og opplevelsene har han bragt med seg i studie etter at han kom hjem, og forklarer:

Først og fremst så traff jeg jo et år hvor jeg følte jeg jobbet med noe veldig interessant og givende, og det har jeg jo et mål med studiene her i dag også. Prøve å finne noe givende og en interessant jobb, kanskje innenfor Idrettens Fredskorps en gang i fremtiden. Har lyst til å kanskje jobbe innenfor dette feltet mer, det var veldig interessant. Så slik sett så setter det jo fortsatt spor, det gjør det jo.

Man kan se at informanten har hatt en positiv opplevelse med året som idrettsfrivillig og at dette kan ha bidratt til en bevisstgjøring av studievalg etter hjemkomsten. Oppholdet har tydelig satt sitt positive preg med bakgrunn i at han godt kan tenke seg å jobbe innenfor feltet senere. En annen frivillig, som gikk tilbake i samme jobb da hun kom hjem igjen, forteller at har veldig lyst til å studere mer. Og forklarer at det frister å studere mer innenfor bistandsfeltet, enn innenfor sektoren hun nå jobber i. I punkt 5.1.3 viste jeg hvilken kjennskap informantene hadde til idrettsbistandsfeltet før de reiste ut. Med utgangspunkt i figur 2 i oppgaven (se punkt 3.4.1) er det interessant å vise til at flere av informantene har et ønsket om å gå videre med studier og jobber innen idrettsbistandsfeltet. Gjennom IKU-studiet og arbeidet som frivillig i Idrettens Fredskorps har informantene skaffet seg en større og bredere forståelse av idrettsbistandsfeltet, og andre overlappende felt. De frivillige har blant annet tilegnet seg en grunnleggende forståelse av idrettsbistand i et norsk perspektiv, og har fått kjennskap til internasjonal idrettsbistand og kjenner til teorier omkring idrett og kultur møter. Dette er hva Bourdieu betegnet for den formelle kulturelle kapitalen (Wilken, 2008). Slik kan vi forstå at de frivillige vil stille til rådighet en feltspesifikk kapital innenfor idrettsbistandsfeltet som kan gi dem en styrke i jobbrelasjoner senere. De frivilliges ideologier og tanker om bistand kan på sett og vis føre til de forblir innen idrettsbistandsfeltet, men som figur 2 også prøver å vise er det kort vei fra dette feltet til andre tilstøtende felt.

5.3.3 Engasjement for norsk idrett

Tidligere deltakere av Idrettens Fredskorps bringer med seg hjem unike erfaringer og opplevelser fra et idrettslig arbeid i en annerledes kulturell kontekst. Selv om de fleste behersker det engelske språket godt før de reiser ut, er det for mange en stor utfordring å skulle holde workshop eller foredrag foran store forsamlinger på engelsk. Flere frivillige får også god kjennskap til høflighetsfraser og hverdagslige uttrykk hos de ulike stammene de bor sammen med, og kanskje lærer noen av dem litt av stammespråkene også. Ved å oppholde seg i en ukjent kultur er det legitimt å tenke seg til at dette kan gjøre en i stand til å enklere sette seg inn i hvilke utfordringer innvandrere til Norge møter i sin nye hverdag. Jeg har tidligere i oppgaven vist til idrettspolitisk dokument til NIF fra 2011, som poengterer at idretten skal jobbe for at en større del av innvandrerbefolkningen skal kunne delta i organisert idrett (se punkt 2.6.1)⁵⁴. I artikkelen *Idrettens betydning som flerkulturell integrasjonsarena* viser forfatter Åse Strandbu (2002) til en forklaring hvor: ”Det er åpenbart at langrenn som særlig har sin utbredelse i nordiske land, cricket som er svært populært for eksempel i Pakistan og fotball som har en nærmest global utbredelse stiller ulikt i integrasjonsøyemed” (Strandbu, 2002:123). Uavhengig av hvilke idretter, må det kunne antas at tidligere idrettsfredskorpssere besitter verdifull erfaring og kulturell kapital som kan være nyttig i slikt arbeid. Samtidig viser resultatene at ingen av informantene er direkte i kontakt med idrettslige prosjekter eller idrettstilbud hvor integrering av innvandrere står sentralt. Heller ingen opplyser at de jobber aktivt for at nyetablerte idretter skal få gode utviklingsmuligheter. En av informantene svarer at hun i fremtiden kunne tenkt seg å bidra i integreringsprosjekter, men på spørsmål om hvorfor hun enda ikke har involvert seg svarer hun: ”Hvis jeg skal legge ansvaret på meg selv, så er det jo veldig mye enklere å gå tilbake til slik det var, og så har jeg egentlig for mye å gjøre allerede på en måte.” Sitatet tyder på at vedkommende har

⁵⁴ En svakhet i idrettspolitisk dokument til NIF er at de ikke tydeliggjør hva de mener med nyetablerte idretter. Det er nærliggende å tenke seg at NIF ikke vurderer langrenn og fotball som nyetablerte idretter, men heller ser mot rugby, cricket, amerikansk fotball og lacrosse. Det er viktig å legge til at disse idrettene allerede har blitt utøvd i Norge i en del år, men først de siste årene blitt mer populære og derfor utbredt. Det er mulig at NIF i målet for *Et flerkulturelt Norge*, skulle benyttet seg av et begrep som *ny-populære* idretter, og at dette kunne vært mer treffende i arbeidet med integreringsprosjekter.

prioritert andre ting, som kan være studier eller jobb, eller andre sosiale ting. Og at ulike prosjekter innenfor idretten ikke blir prioritert på nåværende tidspunkt.

Noen informanter kan imidlertid vise til at de har ulike roller, eller jobber med prosjekter hvor de kan få anvende erfaringer og opplevelser de har med seg fra oppholdet i Sør. En informant forteller at hun jobber for å inkludere ungdommer med nedsatt funksjonshemming i idretten. Måten hun uttrykker seg på viser at hun tolker dette som en etnisk minoritet, og det er påfallende at også en annen informant har samme oppfattelse og sidestiller etniske minoriteter og ungdommer med nedsatt funksjonshemming. En ting er at man kanskje ser på funksjonshemmede som en minoritet i motsetning til majoritet, men etnisitet blir langt utenfor. Det kan hende informantene tenker på noen av prosjektene de frivillige jobber med i Sør, hvor man skal legge til rette for barn og ungdom med nedsatt funksjonsevne. Dette er en gruppe som i enda større grad er utsatt for manglende tilbud enn hva som er tilfellet i Norge.

En annen informant opplyser at han fortsatt har engasjert seg for fotballdomming etter at han kom hjem igjen, og bidrar av og til som kursholder for yngre dommere. Han reflekterer over at det er flere ungdommer med ulik etnisk bakgrunn til stede på disse samlingene, men sier samtidig at "[...] jeg driver ikke med noe integrering her hjemme [...]". Utsagnet til informanten tyder på at han ikke selv betegner arbeidet han hjelper til med som integrering til idretten.

En tredje informant oppgir at han trener et jentelag i fotball. På spørsmål om hvorvidt det var et bevisst valg at han begynte å trene et lag på vestkanten i Oslo og ikke på østkanten, hvor det bor langt større andel av ungdommer med minoritetsbakgrunn, svarte han at det var tilfeldig. Idrettslaget han er en del av i dag, oppsøkte i starten av studieåret skolen hans for å rekruttere nye studenter.

For informanten var det gunstig å kunne trene et lag med tilhørighet nært sitt eget studiested. Han beskriver at han var veldig interessert i å få mer trenererfaring, og at det betydde mye at han kunne spare en del tid på ettermiddagen. Han forteller videre at idrettslaget også kunne tilby flere goder for han som trener:

Så det var rett og slett helt tilfeldig. Så hadde jeg tenkt at det kunne vært interessant å få mer trenererfaring og sett litt på... jeg har et trener-C kurs som jeg tok, og nå har jeg lyst på å ta trener-B og det er et ganske dyrt kurs å ta i NFF sin modell da, det koster vel 20 000,-. Det er ikke alle idrettslag som har råd til det, men idrettslaget jeg nå er i støtter all utdanning til sine trenere hvis de har lyst til å ta det. Så det var jo litt avgjørende for at jeg valgte å ta på meg trenervervet.

Vedkommende oppgir at det var et tilfeldig valg, men som sitatet tyder på, ligger det også til grunn en motivasjon for egenutvikling som fotballtrener. For informanten er det viktig at han får en økonomisk støtte, slik at han kan fortsette å utdanne seg innenfor NFF sin trenermodell. Det er imidlertid ingenting som tyder på at han bevisst har valgt denne klubben fordi han får til rette lagt videre utdanning.

Flere av de andre informantene oppgir ulike grunner for hvorfor de ikke deltar og engasjerer seg i slike prosjekt etter at de kom hjem til Norge. De fleste oppgir jobb og studier som grunn for at tiden ikke strekker til, og at det er derfor de ikke deltar i integreringsprosjekter. Slik jeg tolker og leser målene i idrettspolitisk dokument fra NIF, og det informantene opplyser om, vil jeg si at de aller færreste jobber strategisk med integrering av etniske minoriteter inn mot norsk idrett. Men at det er flere av informantene som aktivt anvender den kunnskapen og erfaringene sine fra feltet i ulike sammenhenger i hverdagen sin. I sammenheng med at man i evalueringen av prosjektet *Storbyprosjektet i idrettsformål*, kom frem til mangelen på frivillige (Strandbu, 2002), er informantenes uttalelser om deres engasjement i norsk idrett interessante. Nettopp fordi det viser at de ikke anvender erfaringene og kunnskapen fra oppholdet ute, til arbeid med integrering her hjemme. En viktig bemerkning er imidlertid at flere uttaler at de kunne tenke seg å bruke tid på dette i fremtiden, men slik hverdagen deres var da intervjuene ble gjennomført var det ikke aktuelt. Jeg mener man bør kunne se sammenhengen mellom hva som får norske idrettsungdom til å jobbe med idrettsbistand i utenlandske prosjekter, og hva som driver ildsjeler i

Norge til å engasjere seg i integreringsprosjekter. I punkt 5.1.1 viser jeg at flere informanter mener det var positivt at Idrettens Fredskorps hadde praksisopphold i det sørlige Afrika, samtidig som flere informanter i punkt 5.1.2 forklarer at det var avgjørende at programmet handlet om idrett. Det er således grunnlag for tolkning at det kan være den spennende kombinasjonen med idrettslig arbeidet i en ny kultur som engasjerer de frivillige. Og at et arbeid med integrering i idretten her hjemme i Norge, som er tuftet på mange av de samme verdiene, som for eksempel å få jenter med innvandrerbakgrunn med i organisert idrett, ikke engasjerer i like stor grad.

5.3.4 NIFs rolle

Flere av informantene har forklart at de er fornøyde med hvordan NIF har opptrådt som aktør i løpet av året de jobbet som idrettsfrivillige. En informant forteller hvordan NIF har vært åpne for tilbakemeldinger og har erfart det som trygt å være en del av organisasjonen. Før arbeidsforholdet formelt avsluttes skal den frivillige bidra med en viss andel timer opplysningsarbeid eller kunnskapsformidling til ulike aktører, som for eksempel videregående skoler eller folkehøgskoler. Utover dette ligger det ikke noe formelt ansvar med oppfølging⁵⁵ fra NIF sin side etter at de frivillige har kommet hjem til Norge igjen. Det er imidlertid noen frivillige som retter søkelyset mot NIF etter at arbeidsforholdet er avsluttet. Resultatene viser at de aller fleste av informantene ikke har fått invitasjoner eller deltatt på seminar eller kurs i regi av NIF etter at de kom hjem igjen fra oppholdet i Sør. De få som imidlertid opplyser at de har fått invitasjoner til ulike samlinger i regi av NIF, kan vise til en stor aktivitet og videre engasjement. En informant beskriver med en viss frustrasjon hvordan det oppleves som et tomrom over å ikke lengre være i kontakt med NIF:

[...] Og det er noe jeg kunne tenkt meg at de gjorde da, fordi vi sitter jo her og noen av oss har jo en god del utdanning og trenererfaring, mens noen av oss sitter med noe vi skulle blitt hanket inn på.

Sitatet tyder på at vedkommende sitter inne med et sterkt ønske om fortsatt å få muligheten til å bidra i en eller annen sammenheng. Og ut ifra sitatet er det legitimt å

⁵⁵ Utover hjemkomstseminaret som jeg allerede har vist til tidligere i oppgaven.

tenke seg til at denne informanten kunne trenge en slags veiledning i hvilke prosjekter eller i hvilken sammenheng man som tidligere idrettsfredskorpser kunne hjulpet til.

5.3.5 Engasjement for utenlandske prosjekter

Jeg viste i punkt 5.2.2 at flere av informantene opplyser at de har vært, og fortsatt er mye i kontakt med gamle venner, familie og kollegaer fra vertslandet sitt. Dette gjelder både de som nylig har kommet hjem, og de som gjennomførte oppholdet sitt for noen år siden. Det er nærliggende å tenke at de frivillige som nylig har kommet hjem hadde et større behov for å opprettholde denne kontakten, og det er derfor interessant at dette også gjelder for de informantene som har bodd hjemme i noen år. Det kan tyde på at båndene til lokalbefolkningen i Sør fortsatt er sterke. Resultatene viser at flere av informantene ikke bare har kontakt med sine gamle venner, men faktisk også jobber aktivt inn mot noen av deres tidligere prosjekter i utlandet. Det kan virke som om det er enklere for informantene å fortsette å gi råd og å følge opp prosjekter de nettopp har vært en del av, enn å ta del i noe nytt og ukjent her hjemme. En informant begynte på masterstudiet etter at hun kom hjem igjen og reiste tilbake til sitt vertsland og oppholdt seg der i en lengre periode. Da stilte hun på nytt opp som frivillig og hjalp sin gamle organisasjon med ulike oppdrag. Samme informant har også i stor grad bidratt slik at det ble arrangert og gjennomført en fotballskole for barn og ungdom i et område hun jobbet i tidligere. Dette har hun selv bygget opp på eget initiativ og har, med hjelp fra ulike aktører, fått muligheten til å gjennomføre. Hun beskriver videre hvordan hun hadde med seg noen få frivillige fra Norge da hun arrangerte fotballskolen. Disse betalte oppholdet av egen lomme og bidro sammen med lokale aktører til at fotballskolen kunne gjennomføres. Informanten forklarer at venner og naboer fra hennes hjemland i Norge har involvert seg i prosjektet og støttet med økonomisk kapital. Hun er riktig nok helt avhengig av hjelp fra lokale frivillige i Sør for å kunne få gjennomført fotballskolen, og forklarer at selv om hun har den største regien, så er det kun ved god hjelp og støtte av lokalsamfunnet at fotballskolen blir et tilbud for barn og ungdom. I forhold til hva de frivillige i Sør som hjelper henne får igjen av å delta, sier hun: ”Og så er det nesten en belønning at de får lov til å være med på fotballskolen”. Arrangementet har blitt gjennomført en gang, og da var det opp mot 120 unger som deltok. Informanten presiserer at hun er mer opptatt av at

kvaliteten sikres, og at det vil kreve flere dyktige instruktører og ledere hvis antallet skal økes. Hun forteller imidlertid at ønsket og muligheten for å gjennomføre fotballskolen flere ganger er til stede, og ser etter muligheter til å arrangere den allerede i 2014 eller i 2015. Her kan man argumentere for at den frivillige legger premissene for et *Sport-plus* prosjekt, hvor økt deltakelse og utvikling av sportslige ferdigheter er formålet (Coalter, 2007).

En annen informant kan også vise til et sterkt engasjement i sitt tidligere område. Etter hjemkomsten valgte hun et utdanningsløp for å realisere tanken om et eget prosjekt i sitt gamle lokalsamfunn. Sammen med en tidligere fredskorpsvenninne utviklet de, som hun uttrykte det, til en case med referanse til en bedrift, som de i dag jobber med i Zambia:

Jeg har startet opp en jobbedrift da. Så har jeg i prosessen rundt det, og det var også utgangspunktet for at jeg og fredskorpsvenninnen min søkte på akkurat det studiet vi gjorde, for å lære om hvordan vi kunne starte opp en bedrift. [...] Det er ei systue hvor vi ansetter vanskeligstilte kvinner som har gått gjennom sykurs, så får de også spesialisert trening på tre måneder hos oss og blir tilbudt jobb etter dette med god lønn, etter zambisk lov.

Hun forklarer hvordan engasjementet med denne bedriften begynte da hun jobbet som idrettsfredskorps, og at hun gjennom IKU-studiet fikk innblikk i hvordan man med ulike metoder kan jobbe med utviklingsprogrammer. Hennes kjennskap til feltet, og ulike bekjentskaper hun har i byen, ga informanten og hennes venninne muligheten til å starte opp bedriften. Det er interessant å vise til at de ikke har noen bestemte intensjoner om å jobbe med idrettsprogrammer, men forteller at ideen til bedriften kom som en spesifikk konsekvens av oppholdet som idrettsfredskorps og at de oppfordrer kvinnene til å drive med idrett: ”Men det hadde jo vært gøy å kunne samarbeide med idrettsprogrammet, det er jo tanker vi har”. Selv om hun ikke jobber med det samme prosjektene som da hun var idrettsfredskorps, er det mange av de potensielle kvinne som kjenner henne igjen og på den måte allerede har tillit til henne fra bakgrunnen som frivillig. Hennes kjennskap til lokalområdet, kulturen, språket og som hun selv poengterer, landets lover, kan gjøre oppstarten av bedriften noe lettere enn det hadde vært om hun hadde reist ned og var helt ukjent.

En informant som jobbet med ulike prosjekter i Zimbabwe tok kontakt med sin gamle fotballklubb da han kom tilbake til Norge. Han visste at de skulle skifte kunstgress og spurte om ikke han kunne få det gamle for å sende det nedover til et prosjekt i Harare. Et forholdsvis stødig og godt etablert prosjekt i Harare betalte selv shippingen av kunstgresset ned fra Norge. Informanten forteller at selv om hele frakten kom på en ganske høy sum, var det betraktelig billigere enn om de skulle ha valgt å kjøpe et nytt kunstgress.

Alle disse tre eksemplene kan tyde på at de frivillige føler et slags eierskap med bakgrunn i delte erfaringer og opplevelser sammen med sine lokale aktører. Felles for de tre informantene er at de ikke jobber systematisk med integrering eller inkludering av etniske minoriteter i norsk idrett, men legger ned et stort arbeid for å inkludere barn og ungdom i sine tidligere arbeidssteder i Zambia og Zimbabwe. Det kan tyde på at informantene i en større grad finner det enklere å anvende sin kulturelle kapital i prosjekter utenlands, og at de prøver å dra nytte av sin sosiale kapital i kraft av deres nettverk. Det vil kunne si at ved å ha opparbeidet seg kunnskap om lokale forhold, språk og hvordan idretten lokalt organiseres kan informantene få et slags eierskap til allerede eksisterende prosjekter.

6.0 Avsluttende kommentar

Formålet med denne masteroppgaven har vært å vise hvordan idrettsfrivillige av programmet Idrettens Fredskorps erfarte sitt opphold i det sørlige Afrika, og hva de har gjort etter de kom tilbake til Norge. Oppgaven har med bakgrunn i Pierre Bourdieus begreper og samfunnsteori, prøvd å drøfte på hvilken måte de frivillige har engasjert seg i idretten etter at de har gjennomført programmet. Det blir viktig å påpeke at funnene i oppgaven ikke kan generaliseres, da gruppen av informanter er for få til det. Som jeg beskrev i metodekapittelet består utvalget mitt av to grupper informanter, hvor den ene gruppen nettopp har gjennomført oppholdet mens den andre har vært hjemme noen år. Det blir fundamentalt å vise til at det ikke kom frem tydelige forskjeller i uttalelsene fra de to ulike gruppene.

I denne avsluttende kommentaren vil jeg legge frem funn ut i fra de tre problemstillingene i oppgaven.

1. På hvilke grunnlag søker norske idrettsungdommer seg til Idrettens Fredskorps?

Bakgrunnen til informantene viser at de har en bred erfaring med idrett og fysisk aktivitet fra barndommen av, og at disse opplevelsene har vært positive. Informantene har også god kjennskap til idrettsfag gjennom studieretning enten på videregående, høyskole eller universitet. Funn i oppgaven tyder på at informantene synes det var positivt at de kunne kombinere sin idrettslige bakgrunn med kulturelle utfordringer. Det er viktig å presisere at for flertallet var det overveiende positivt at man kunne praktisere idrettsarbeid i sørlige Afrika. Informantenes idrettslige bagasje i kombinasjon med en ideologi om å hjelpe andre, og en eventyrlyst i å oppleve nye og ukjente kulturer kan ha virket førende for hvorfor de ønsket å delta som idrettsfredskorpssere. Funn i oppgaven tyder på at de fleste informantene hadde hatt en plan om et slikt engasjement i en lengre periode, og jeg synes det er positivt at resultatene viser at forventningene informantene hadde til NIF i stor grad ble oppfylt. Innføringskursene som ble holdt av NIF, Fredskorpset og NIH før utreise viste seg også å gi deltakerne god innsikt i hvilke utfordringer som ventet dem. Dette gir inntrykk av at de nevnte aktørene har tilrettelagt kursmateriale på en god måte.

Det er interessant å vise til at selv om kjennskapen til idrettsbistandsfeltet hos informantene ikke var så god før de reiste ut, er det flere som i ettertid har valgt et studium som er et godt utgangspunkt for en karrierevei innenfor bistandsfeltet. Informantenes positive opplevelser av IKU-studiet ved NIH, tyder på at studiet lar seg kombinere med det praktiske arbeidet til Idrettens Fredskorps. Når det er flere informanter som forklarer at de synes det var givende å ”se teorier” fra og forstå betydningen av IKU-studiet i praksis, er dette funn som kan indikere at samarbeidet mellom NIH og NIF er nyttig for de frivillige.

2. Hvilke opplevelser og erfaringer uttrykker de frivillige fra arbeidet og oppholdet for øvrig i det sørlige Afrika?

Det profesjonelle læringsutbyttet hos informantene viser at NIF var dyktige til å anvende den feltspesifikke kapitalen til de frivillige i plassering på arbeidsoppgaver. Det ble ikke rapportert om store utfordringer med arbeidet i feltet, selv om noen opplevde at det tidvis var mye arbeid, mens andre forteller at det kunne være lite arbeid i perioder. Et interessant funn er at noen informanter fortalte at de opplevde det som utfordrende å anvende kompetansen fra idrettsfeltet i Norge på idrettsarenaen i vertslandet sitt. Dette er en spennende betraktning, fordi det bekrefter formålet med Fredskorpset og NIFs mål for de idrettsfrivillige, der kompetanseutvikling mellom den frivillige og de lokale aktørene skal tilrettelegges. For eksempel å lære seg å arbeide innenfor ulike rammevilkår ved organisering av et idrettsarrangement, kan være med på å gi en norsk idrettsfrivillige nyttig kunnskap i et videre arbeid når vedkommende kommer hjem fra oppholdet ute.

Videre tyder resultatene på at de frivillige som jobbet mest med administrative oppgaver erfarte at de fikk større kjennskap til og kunnskap om organisasjonsstrukturen i internasjonalt bistandsarbeid. Og at de som jobbet med praktisk arbeid, eksempelvis som trener for et fotballag, lærte nye øvelser og leker som de har benyttet seg av i jobber etter at de kom hjem igjen.

Når det gjelder personlig utvikling er det flere som uttrykker at de i løpet av året ble bedre kjent med seg selv, og at det var nytt og veldig annerledes å skille seg slik ut i en ny kultur. Noen forteller også hvordan de har blitt mer tålmodige gjennom oppholdet. Funnene viser at de fleste informantene er fornøyd med ordningen med å bo hos en vertsfamilie, og at denne løsningen fungerte godt i forhold til å bli kjent

med lokalbefolkningen og en ny kultur. Oppholdet hos vertsfamilien har tydeligvis gitt informantene kjennskap til ulike skikker og kulturelle koder som det kan ta lang tid å lære seg. Det var imidlertid noen som erfarte den første tiden i ”sitt” lokalsamfunn som utfordrende, og beskriver blant annet erfaringen som et kultursjokk. Jeg har vist til at forfatterne av boken *The Psychology of Culture Shock* (2001) beskriver kultursjokk som individets respons på møter med andre kulturer, og hvordan de håndterer denne endringen. Noen av mine informanter beskriver kultursjokket i en negativ tone, mens forfatterne av boken argumenterer for at det hele handler om at individet må prøve å tilegne seg kunnskap om hvordan man skal opptre i den ukjente kulturen, og at kultursjokk ikke behøver å være forbundet med noe negativt (Ward et al, 2001). I en forlengelse av dette er det flere av informantene som forklarte at de gjennom oppholdet har fått fjernet ”skylapper”, og har utviklet en generelt større forståelse for ukjente kulturer. Bourdieu viser til betydningen av feltspesifikk kapital når en aktør skal tilpasse seg en ny kultur ved først å betrakte den, før man etter hvert finner sin posisjon i kraft av sin sosiale kompetanse og den nye kulturens forutsetninger (Bourdieu & Wacquant, 1992). Et markant og tydelig funn er at ingen angrer på at de tok sjansen på å reise ut, og uavhengig av ulike opplevelser og utfordringer sitter informantene samstemte igjen med at de var glade for at de deltok på programmet.

3. Hva har de idrettsfrivillige gjort etter oppholdet i det sørlige Afrika?

Informantene synes enige om at det var vanskelig å skulle omstille seg til hverdagen i Norge etter at de hadde gjennomført oppholdet. Det kan virke som om de beskriver en slags ’boble’ hvor de prøver å tilpasse seg den nord-europeiske kulturen igjen, og at det har vært utfordrende. Det er en interessant observasjon, at noen av informantene fant det vanskeligere å komme hjem, enn det var å møte en helt ny kultur for første gang. Flere forteller at det har vært vanskelig å dele erfaringene og opplevelsene fra oppholdet med nære slektninger og venner i ettertid. I oppgaven bemerker jeg at det kanskje ikke er så mye nytt å fortelle om når de kommer hjem, fordi de har blogget så mye fra hverdagene sine underveis.

Funnene forteller om sterke vennskapsbånd mellom de frivillige, og at det i ettertid har vært både nyttig og positivt å kunne dele frustrasjoner her hjemme i ettertid med andre idrettsfredskorpser. Et interessant funn er at ingen av informantene betrakter

forholdet til de andre deltakerne som profesjonelt, det vil si at de i ettertid kun har relasjoner som venner og ikke som kollegaer i jobber, prosjekter eller foreninger her hjemme.

Jeg har i oppgaven prøvd å koble informantenes deltakelse i programmet Idrettens Fredskorps opp i mot deres engasjement i norsk idrett i ettertid. Her har jeg valgt å ta utgangspunkt i to punkter i NIFs idrettspolitiske dokument (punkt 2.6.1), som legger frem mål for integrering av innvandrergupper til idretten. Samtidig har jeg vist til en artikkel hvor Strandbu (2002) tar til orde for hvordan idretten spiller en rolle i integrering av flerkulturelle ungdomsgrupper, og hvordan evalueringen av *Storbyprosjektet til idrettsformål* viste et generelt problem med å mobilisere frivillige. I en forlengelse av dette, har jeg også vist til hvordan Darnell (2012) i sin studie utdyper at erfaringene idrettsfrivillige har med seg hjem etter gjennomført arbeid kan regnes som verdifulle i arbeidet med integrering. Også Darnell belyser hvordan idrett blir sett på som et forståelig virkemiddel å bruke, blant annet fordi språket som benyttes i idretten blir ansett som universelt. Videre viser Darnell sin studie hvordan idrettsfrivillige står sterkt i å forstå globale relasjoner nettopp fordi de selv har opplevd idrett og fysisk kultur på positive måter, og således kan trekke linjer mellom egne og andres erfaringer, uavhengig av nasjonalitet og kjønn (ibid). Jeg synes det derfor er interessant at flere av informantene hadde en ideologisk motivasjon for å delta i programmet Idrettens Fredskorps, men at de ikke har engasjert seg like sterkt for integreringsprosjekter i Norge i ettertid. Det er her viktig å ikke generalisere svarene for hva tidligere frivillige av Idrettens Fredskorps kan ha engasjert seg i. Samtidig kan dette gi et inntrykk at for enkelte deltakere av programmet har dette vært å betrakte som en dannelsesreise for egen vinning, da det er et få antall som kan gi et svar på at de bevisst har jobbet med lignende prosjekter i ettertid.

Selv om det er vanskelig å vise til konkrete prosjekter i Norge, er det tydelig at de frivillige har formet sin idrettslige habitus (Bourdieu, 1995). Noen få informanter beskriver i ulike sammenhenger hvordan de benytter sine erfaringer og kjennskaper til ulike kulturer i jobbsammenheng. Noe jeg viste til i punkt 5.3.2, hvor en informant som jobber som lærer opplever at hun forstår sine fremmedspråklige elevers utfordringer, og ser løsninger ved å benytte idretten som en integreringsarena. Det er også betydningsfullt å vise til at flere av informantene forklarte at de var positive til å hjelpe til i integreringslignende prosjekter i fremtiden, men at studie og jobb tok mye av deres tid på nåværende tidspunkt.

I forlengelse av dette er det spesielt interessant å vise til hvordan to informanter har anvendt sin kunnskap fra feltet. I kombinasjon med sine erfaringer, har de benyttet videre studie som en plattform til videre engasjement. Bevisst eller ubevisst har de tydelig brukt investeringsstrategier til å forme egne prosjekter i sine ”gamle” lokalsamfunn. Dette kan relateres til Bourdieu, som påpeker at reproduksjon av den sosiale kapitalen forutsetter en innsats av sosialisering over tid innenfor det gjeldende nettverket (Richardson, 1986). Ved å vise til figur 2 (punkt 3.4.1) ønsker jeg å forsterke hvordan man kan forstå at tilstøtende felt overlapper hverandre, og hvor ”kort” avstand det er mellom de ulike feltene. De to informantene vil stå som eksempler på hvordan de ulike feltene er gjenstand for påvirkning mellom hverandre. Informantene bekrefter dette ved å fortelle at de i perioden etter oppholdet har holdt kontakt med vertsfamilie og gamle kollegaer. Dette understreker engasjement for å hjelpe til i utviklingsområder. Og at den feltspesifikke kapitalen fortsatt lar seg anvende selv etter at de har reist tilbake til Norge og er ferdige med programmet hos NIF.

6.1 Veien videre

I denne oppgaven har jeg prøvd å rette søkelyset på et felt som det til nå har vært forsket lite på. Hvordan norske idrettsfrivillige erfarer sin deltakelse i bistandsprosjekter i tiden etter oppholdet ute. Funnene viser at informantene i stor grad er fornøyde med hvordan NIF har opptrådt som organisasjon og veiledende aktør i samarbeidet. NIF opererer i dag allerede med enkelte kurs for unge ledere i idretten, eksempelvis Olympisk akademi. Samtidig etterspør enkelte informanter hvordan NIF kan opptre som en samarbeidspartner også etter at kontrakten mellom de frivillige og organisasjonen er ferdig. Dette viser at det ligger en mulighet for å utvide og utvikle konseptet med idrettsfredskorpser ytterligere.

Siden 1998 har NIF bidratt til at engasjerte idrettsungdom har kunne reist ut og bidra med idrett som et virkemiddel i freds- og forsoningsarbeid. Det mangler imidlertid forskning på hvordan de første frivillige har bidratt i idretten etter at de kom hjem igjen. En studie som kunne vist hvordan de første frivillige har engasjert seg i idretten i ettertid hadde vært interessant for å belyse hvordan de har anvendt sin kapital i feltet, og for å lære mer om hva det er som driver idrettsengasjerte nordmenn til å bidra i utviklingsfeltet.

Referanser

Litteratur

Aakvaag, G.C. (2008). Pierre Bourdieu: *En konfliktteoretisk syntese*. I: Moderne sosiologisk teori, Abstrakt Forlag AS, Oslo, kap 6, s.148-172

Andreassen, I-A. (2012). *Sport participation among girls and woman in Mount Frere, South Africa*: Masteroppgave ved Norges idrettshøgskole, Oslo

Bourdieu, P. (1984). *Distinction: A social critique of the judgement of taste* (oversatt av R.Nice) London: Routledge. (Originalutgave utgitt i 1979)

Bourdieu, P. (1992). *Kultur och kritik* (oversatt av Johan Stierna) Göteborg: Bokförlaget Diadalos AB (originalutgave utgitt i 1984)

Bourdieu, P. & Wacquant, L. (1992). *An innovation to reflexive sociology: The university of Chicago Blackwell Publishers*

Bourdieu, P. (1995). *Distinksjonen: En sosiologisk kritikk av dømmekraften* (oversatt av A.Prieur) Oslo: Pax Forlag A/S. (Originalutgave utgitt i 1979).

Coalter, F. (2007). *A Wider Social Role for Sport Who's keeping the score?* New York: Routledge

Darnell, S. (2012). *Sport for development and peace. A critical sociology* London: Bloomsbury Academic

Gilbert, K. & Bennett, W. (2012). *Sport, Peace and Development*. Illinois: Common Ground Publishing LLC Gilje

Gilje, N. & Grimen, H. (1993). *Samfunnsvitenskapens forutsetninger: Innføring i samfunnsvitenskapens vitenskapsfilosofi* Oslo: Universitetsforlaget

Hasselgård, A. (2008). ”Norges Fotballforbund i Norsk Utviklings- og Utenrikspolitik: Den Norske Fotballmodellen.”: Masteroppgave ved Universitetet i Oslo.

Hasselgård, A. (2009). Idrettsorganisasjoner i Norsk utenrikspolitik. *Internasjonal Politikk*, 67(3), 481-492

Hasselgård, A. & Straume, S. (2011). Utvikling til idrett eller idrett til utvikling? NIF som idrettsbistandsaktør. I. Hanstad, D.V. *Norsk idrett – indre spenning og ytre press*. (s.371 – 387).Oslo: Akilles

Jacobsen, D.I. (2005). *Hvordan gjennomføre undersøkelser? Innføring i samfunnsvitenskapelige metode* (2.utg) Høyskoleforlaget AS / Kristiansand

Jevne, J. (2013). *Den unge norske tippeligaspiller – forberedelser til arbeidslivet etter fotballkarriere: et kvalitativt studie av åtte unge tippeligaspilleres planer om utdanning og syn på fotballen som karrierefremmende*: Masteroppgave ved Norges idrettshøgskole, Oslo.

Johannessen, S. (2012). *Å gå den andre mil*. En kvalitativ studie av erfaringer med utviklingsarbeid i frivillige organisasjoner: Masteroppgave ved Sosiologisk institutt, Universitetet i Bergen

Johnsen, E. M. F. (2013). *Volunteerism - an act of good will or a heritage of colonial power structures?: A qualitative study of sport volunteers at East Africa cup, their motivation and the applicability of "Western theory"*: Masteroppgave ved Norges idrettshøgskole, Oslo

Kidd, B. (2008). *A new social movement: sport for development and peace*. *Sport in society*, 11(4), 370 – 380

Krøvel, R. & Orgeret, K.S. (2013). *Fredskorpset*: Pax Forlag A/S, Oslo

Kvale, S. (2008). *Det Kvalitative forskningsintervju*. (11.opplag) Oslo: Gyldendal Akademisk Forlag A/S.

Kvale, S. & Brinkmann, S. (2010). *Det kvalitative forskningsintervju*. (2.utg). Oslo: Gyldendal Norsk Forlag AS.

Laberge, S. & Kay, J. (2002). Pierre Bourdieu's sociocultural theory and sport practice. I Maguire, J. & Young, K (Eds.) *Theory, Sport & Society*. (239-264). London. JAI

Leirvaag, G. (1989). *Sport as development aid: Theoretical considerations and results of fieldwork in Tanzania with particular reference to Mikoroshoni women*: Hovedfagsoppgave ved Norges idrettshøgskole, Oslo

Legat, P. (2007). *Participatory approaches in sport for development – empowerment and democratisation in a community based sports organisation in Zambia*: Masteroppgave ved Norges idrettshøgskole, Oslo

Levermore, R. & Beacom, A. (2009). *Sport and International Development: Mapping the Field*, I: Levermore, R. & Beacom, A (Eds.), Hampshire: Palgrave MacMillian.

Lie, J. H. S. (2006). Utvikling, frivillige organisasjoner og utenrikspolitikk. I: B.K. Fonn, I.B. Neumann & O.J. Sending (Red.), *Norsk utenrikspolitisk praksis: Aktører og prosesser*. (s. 139-163). Oslo: Cappelen akademiske forlag.

Richardson, J. G. (1986). *The Handbook of Theory and Research for the Sociology of Education*, I: Richardson, R. G (Eds.), Connecticut: Greenwood Press

Roser, M. (2011). *NIF som bistandsaktør. Utvikling av- eller gjennom idrett?*: Masteroppgave ved Norges idrettshøgskole, Oslo

Stai, P. (2012). *Expectations and Experiences of Volunteers at Sport-For-Development Projects: The Cas of Sri Lanka*: A thesis submitted to Auckland University of Technology in partial fulfilment of the requirements of the degree of Master of Business (MBus)

Strandbu, Å. (2002). Idrettens betydning som flerkulturell integrasjonsarena. I: Ø. Seippel, *Idrettens bevegelser: Sosiologiske studier av idrett i et moderne samfunn*. (s. 123-153). Oslo: Novus Forlag

Straume, S. (2005). *Norsk idrett som bistand – i eit historisk perspektiv*: Masteroppgave ved Norges idrettshøgskole, Oslo

Straume, S. (2010). *Sport is in lack of everything here! – Norwegian sport for all to Tanzania in the early 1980's*. *Stadion Band*, 36 (177-198)

Straume, S. and Steen-Johnsen, K. (2012). *On the terms of the recipient? - Norwegian sports development aid to Tanzania in the 1980s*. *International Journal for the Sociology of Sport*, 47 (1) 95 – 112

Straume, S. (2013). *'Sport for all' in new settings: A study of the Norwegian Confederation of Sports' Sport for All projects in Tanzania in the 1980s and Zimbabwe in the 1990s*

Thagaard, T. (2010). *Systematikk og innlevelse*. En innføring i kvalitativ metode. Fagbokforlaget, Bergen

Tvedt, T. (2007). Utviklingshjelp og det nasjonale godhetsregime. *Horisont*, 8(1), 60-69

Waagaard, H. E. (2005). *" Idrett - kultur - utviklingssamarbeid: en analyse og vurdering av studiet ved Norges idrettshøgskole"*: Masteroppgave ved Norges idrettshøgskole, Oslo

Ward, C. Bochner, S. & Furnham, A. (2001). *The psychology of culture shock*. East Sussex: Routledge.

Wang, M. (2012). *Lokale røster i den store bistandsdebatten: et kulturelt og postkolonialt blikk på idrettsbistand: CHRISC Arusha, Tanzania*. Masteroppgave ved Norges idrettshøgskole, Oslo

Wilken, L. (2008). *Pierre Bourdieu* (oversatt av V.F. Andreassen). Trondheim: Tapir Akademiske Forlag. (Originalutgave utgitt i 2006)

Ødegaard, F. (2008). *"Second heaven" Forestillinger om Vesten hos unge talenter ved et fotballakademi i Ghana*. Masteroppgave ved Sosialantropologisk institutt: Universitetet i Oslo

Nettsider

Bach, T. (2014). *Speech on the occasion of UN event on Sport for Development and Peace*. Webutgave. Hentet 6. mai 2014 fra http://www.olympic.org/Documents/IOC_President/Speech_UN_FORUM_MOU.pdf

FN (u.å.). *UN Chronology*. Webutgave. Hentet 8. mai 2014 fra <http://www.un.org/wcm/content/site/sport/home/sport/history/pid/19908>

FN (u.å.). *Why sport?* Webutgave. Hentet 28. april 2014 fra <http://www.un.org/wcm/content/site/sport/home/sport>

FN (u.å.). *Idrett er mye viktigere enn lek* (FN-bloggen). Webutgave. Hentet 28. april 2014 fra <http://blogg.fn.no/2014/04/idrett-er-mye-viktigere-enn-lek/>

FN (u.å.). *UN resolutions*. Webutgave. Hentet 1. mai 2014 fra <http://www.un.org/sport2005/resources/resolution.html>

Fredskorpset (u.å.). *Fredskorpset Ung-utveksling*. Webutgave. Hentet 6. mai 2014 fra <http://www.fredskorpset.no/Ung/>

Norges idrettsforbund og olympiske og paralympiske komité (u.å.). *NIFs utviklingssamarbeid*. Webutgave. Hentet 27. september 2013 fra <http://www.nif.no/tema/internasjonalt/utviklingssamarbeid/Sider/utviklingssamarbeid.aspx>

Norges idrettshøgskole (u.å.). *Idrett, kultur og utviklingssamarbeid*. Webutgave. Hentet 27. september 2013 fra <http://www.nih.no/studier-2013/Pabygningsstudier/pabygning---iku/>

Norges idrettsforbund og olympiske og paralympiske komité (u.å.). *Begreper og definisjoner*. Webutgave. Hentet 26. oktober 2013 fra <http://www.nif.no/tema/verdier/Sider/begreper.aspx>

Norges idrettsforbund og olympiske og paralympiske komité (u.å.). *NIFs historie*. Webutgave. Hentet 13. desember 2013 fra <http://www.idrett.no/omnif/historikk/Sider/Historikk.aspx>

Norges idrettsforbund og olympiske og paralympiske komité (2011). *Idretts glede for alle*. Idrettspolitisk dokument 2011 – 2015. Webutgave. Hentet 7. mai 2014 fra http://www.idrett.no/omnif/ipd/Documents/Idrettspolitisk_dokument2011_2015.pdf

NORAD (2011). *Slik er norsk bistand organisert*. Webutgave. Hentet 27. september 2013 fra <http://www.norad.no/no/om-bistand/slik-er-norsk-bistand-organisert>

Singdahlsen, K.F. (2014) *Bjørndalen talte for FN*. Norges Idrettsforbund. Webutgave. Hentet 6. mai 2014 fra <http://www.idrett.no/nyheter/Sider/Bjorndalen-snakket-for-FN.aspx>

Sund Folkehøgskole (u.å.). *Ballidrett Afrika*. Webutgave. Hentet 6. mai 2014 fra <http://www.sundfhs.no/ballidrett-linja/>

Regjeringen (2012). *Pressemelding på Regjeringen sin hjemmeside*. Webutgave
Hentet 13. desember 2013 fra
<http://www.regjeringen.no/nb/dokumentarkiv/stoltenberg-ii/ud/Nyheter-og-pressemeldinger/pressemeldinger/2012/bistandsbudsjett-doblet.html?id=704094>

Wacquant, L. (2002). *The Sociological Life of Pierre Bourdieu*. International
Sociology December 2002 17: s.549-556. Webutgave. Hentet 26. oktober 2013 fra
<http://iss.sagepub.com/content/17/4/549.full.pdf>

Vedlegg

Vedlegg 1: Godkjenning fra NSD

Vedlegg 2: Forespørsel om deltakelse i forskningsprosjektet

Vedlegg 3: Intervjuguide

Vedlegg 1 - Godkjent søknad NSD

Norsk samfunnsvitenskapelig datatjeneste AS
NORWEGIAN SOCIAL SCIENCE DATA SERVICES

Harald Hårfagres gate 29
N-5007 Bergen
Norway
Tel: +47 55 58 21 17
Fax: +47 55 58 96 50
nsd@nsd.uib.no
www.nsd.uib.no
Org.nr: 985 321 884

Mari Kristin Sisjord
Seksjon for kultur og samfunn Norges idrettshøgskole
Postboks 4014 Ullevål stadion
0806 OSLO

Vår dato: 30.09.2013

Vår ref: 35647 / 2 / LT

Deres dato:

Deres ref:

TILBAKEMELDING PÅ MELDING OM BEHANDLING AV PERSONOPPLYSNINGER

Vi viser til melding om behandling av personopplysninger, mottatt 25.09.2013. Meldingen gjelder prosjektet:

<i>35647</i>	<i>Idrettens fredskorps som utvirkingsarena - en kvalitativ studie av de frivilliges opplevelse av idrettsbistand</i>
<i>Behandlingsansvarlig</i>	<i>Norges idrettshøgskole, ved institusjonens øverste leder</i>
<i>Daglig ansvarlig</i>	<i>Mari Kristin Sisjord</i>
<i>Student</i>	<i>Sverre Paulsen</i>

Personvernombudet har vurdert prosjektet og finner at behandlingen av personopplysninger er meldepliktig i henhold til personopplysningsloven § 31. Behandlingen tilfredsstiller kravene i personopplysningsloven.

Personvernombudets vurdering forutsetter at prosjektet gjennomføres i tråd med opplysningene gitt i meldeskjemaet, korrespondanse med ombudet, ombudets kommentarer samt personopplysningsloven og helseregisterloven med forskrifter. Behandlingen av personopplysninger kan settes i gang.

Det gjøres oppmerksom på at det skal gis ny melding dersom behandlingen endres i forhold til de opplysninger som ligger til grunn for personvernombudets vurdering. Endringsmeldinger gis via et eget skjema, <http://www.nsd.uib.no/personvern/meldeplikt/skjema.html>. Det skal også gis melding etter tre år dersom prosjektet fortsatt pågår. Meldinger skal skje skriftlig til ombudet.

Personvernombudet har lagt ut opplysninger om prosjektet i en offentlig database, <http://pvo.nsd.no/prosjekt>.

Personvernombudet vil ved prosjektets avslutning, 30.05.2014, rette en henvendelse angående status for behandlingen av personopplysninger.

Vennlig hilsen

Vigdis Namtvedt Kvalheim

Lis Tenold

Kontaktperson: Lis Tenold tlf: 55 58 33 77

Vedlegg: Prosjektvurdering

Kopi: Sverre Paulsen Majorstuveien 26 0367 OSLO

Dokumentet er elektronisk produsert og godkjent ved NSDs rutiner for elektronisk godkjenning.

Avdelingskontorer / District Offices:

OSLO: NSD, Universitetet i Oslo, Postboks 1055 Blindern, 0316 Oslo. Tel: +47-22 85 52 11. nsd@iuh.no
TRONDHEIM: NSD, Norges teknisk-naturvitenskapelige universitet, 7491 Trondheim. Tel: +47-73 59 19 07. kytte.svarva@svt.ntnu.no
TROMSØ: NSD, SVF, Universitetet i Tromsø, 9037 Tromsø. Tel: +47-77 64 43 36. nsdmaa@svtuit.no

Vedlegg 2 – Forespørsel til deltakelse i forskningsprosjektet

”Idrettens Fredskorps som utviklingsarena - en kvalitativ studie av de frivilliges erfaringer og utbytte med idrettsbistand”

Bakgrunn og formål

Studien søker å finne svar på hvordan tidligere frivillige idrettsfredskorpser opplever og tolker bistandsarbeid med idrett som virkemiddel. Og hva deres erfaringer har gjort med den i forhold til personlig utvikling.

Masterstudiet gjennomføres på Norges Idrettshøgskole ved seksjonen for kultur og samfunn.

Utvalget for studien velges ut med bakgrunn i deltakelse i Norges Idrettsforbund sitt internasjonale prosjekt Idrettens Fredskorps.

Hva innebærer deltakelse i studien?

Deltakelsen i studien vil kreve at informanten stiller opp til et intervju med varighet opp til 1 ½ time. Informanten må måtte kunne forutse at intervjuet kan vare lengre enn oppsatt tid.

Dette avhenger av informanten sin informasjonsflyt. Deltakelse tilsier at man aksepterer at intervjuet tas opp med lydopptaker.

Ett samtykke inkluderer også muligheten for å gjennomføre intervjuet over telefon eller via skype hvor det ikke lar seg gjennomføre å møtes i samme rom.

Hva skjer med informasjonen om deg?

Alle personopplysninger vil bli behandlet konfidensielt. Det vil kun være personer med tilknyttet prosjektet som vil ha tilgang til råmaterialet som kommer av intervjuene. Det vil si forskeren (Sverre Paulsen) som vil intervju og transkribere. Veilederen vil også kunne få tilgang til noen av intervjuene i kraft av å hjelpe til med analysen av materialet.

Lydfiler lagres på egen datamaskin som tilsier innlogging med brukernavn og passord.

Deltakerne vil bli skjermet fra informasjon som spores tilbake til dem. Navn vil bli utelukket fra oppgaven, informantene vil bli gjengitt med fiktive navn i besvarelsen og analysen.

Prosjektet skal etter planen avsluttes 30.05.14, og all lydopptak vil etter avsluttende prosjekt slettes senest (30.10.14), analysen av de ulike intervjuene vil også bli fjernet fra lagringssted.

Frivillig deltakelse

Det er frivillig å delta i studien, og du kan når som helst trekke ditt samtykke uten å oppgi noen grunn. Dersom du trekker deg, vil alle opplysninger om deg bli anonymisert.

Dersom du ønsker å delta eller har spørsmål til studien, ta kontakt med Sverre Paulsen tlf. 95 93 77 55 / sypaulsen@hotmail.com, evt. veileder Mari Kristin Sisjord tlf. 90 08 47 39

Studien er meldt til Personvernombudet for forskning, Norsk samfunnsvitenskapelig datatjeneste AS.

Samtykke til deltakelse i studien

Jeg har mottatt informasjon om studien, og er villig til å delta på intervju

(Signert av prosjektdeltaker, dato)

Vedlegg 3 – Intervjuguide

Intervjuguide

Hvor gammel er du?

Hva gjør du til daglig?

I Afrika

1. Hva fikk deg til å søke som frivillig til programmet Idrettens Fredskorps?
 - a. Hadde du tenkt lenge på om du skulle søke, eller vil du si at søknaden kom på impuls?
 - b. Hvorfor søkte du på et idrettsprogram?
 - c. Hva var grunnene dine for å søke et program som har praksis i Afrika?
2. I hvilket land jobbet du?
 - a. I en by eller i en landsby?
 - b. Hvilke arbeidsoppgaver hadde du i lokalsamfunnet ditt?
 - c. Forandret arbeidsinstruksene seg underveis?
3. Hva tror du deltakelsen i programmet Idrettens Fredskorps kan ha hatt for din personlige utvikling?
 - a. På hvilken måte kan oppholdet ha forandret deg?
 - b. Hvilket læringsutbytte vil du si at oppholdet har hatt for deg?
4. Fikk du noen belønning for å delta som frivillig?
 - a. I hvilken form fikk du belønning?
 - b. Hva har denne belønningen betydd for deg?
5. Hvis du tok IKU-studiet ved siden av engasjementet ditt med NIF;
 - a. Var det et nyttig studie å jobbe med, og på hvilken måte var det nyttig?
 - b. Ville det i ettertid vært tilstrekkelig med kun NIF sitt uttaks- og utreisekurs og kursing i regi av Fredskorpset?
6. Hvis du ikke tok IKU-studiet ved siden av engasjementet ditt med NIF;
 - a. Hva var grunnlaget for ikke å ta IKU-kurset?
 - b. Opplever du i ettertid at det var tilstrekkelig med kurs fra NIF og Fredskorpset i forkant av oppholdet ditt?

Hjemkomst

1. Hva har du gjort etter at du kom hjem?
 - a. Studerer eller jobber du?
 - i. Hvis du er i jobb; tror du din arbeidsgiver har vektlagt det som positivt at du har arbeidserfaring fra Idrettensfredskorps?
 1. Hvordan opplever du at du kan anvende dine erfaringer fra oppholdet i din nye jobb?
 2. Viderefører du aktiviteter du lærte da du jobbet i feltet?
 - b. Hvis du er student nå?
 - i. Har oppholdet hatt noe å si for valget ditt av studie?
 - ii. Kan du bruke noen av opplevelsene og erfaringene dine i studiet ditt?
2. Hvordan er forholdet ditt til de tidligere frivillige?
 - a. Holder dere fortsatt kontakt?
 - i. Sosialt
 - ii. Profesjonelt
 1. Tilknyttet organisasjon?
 2. Tilknyttet jobb?
3. Har du opprettholdt kontakten med din vertsfamilie, venner eller kollegaer fra oppholdet ditt etter at du kom hjem fra ditt vertsland?
 - a. Har du reist tilbake og besøk området du jobbet i?
 - i. Eventuelt hvordan opplevdes det å komme tilbake til lokalsamfunnet ditt?
 - ii. Hvordan oppleves det å komme hjem til Norge igjen?

Idrettslig kontekst i ettertid av prosjektet

1. Hvordan er ditt forhold til idrett i dag?
 - a. Er du medlem av et idrettslag?
 - b. Er du medlem av et treningssenter?
 - c. Eventuelt om du utøver fysisk aktivitet kun på mosjonistnivå?

2. I hvilken grad benytter du i dag dine erfaringer fra oppholdet i det sørlige Afrika i din idrettslige hverdag i dag?
 - a. Bidrar du til integrering av etniske minoriteter i norsk idrett?
 - b. Er du engasjert i at nyetablerte idretter får gode utviklingsmuligheter i Norge?
 - i. På hvilken måte er du engasjert?
 - c. Bidrar du på noen måte i dag med gamle prosjekter du var en del av under oppholdet i lokalsamfunnet ditt?
 - i. Og eventuelt på hvilken måte?
 - d. Har du etter din hjemkomst bidratt til noen nye prosjekter eller programmer i ditt gamle lokalsamfunn?
 - i. Og eventuelt på hvilken måte?
 - e. Bidrar du med noen andre prosjekter utenlands?
 - f. Benytter du i dag dine erfaringer fra arbeidet med Idrettens Fredskorps i en annen sammenheng enn idrettslig?
 - i. Jobb eller andre prosjekter?

3. Pleier du å delta på arrangementer i regi av NIF?
 - a. Eventuelt kan du gi eksempler på ulike arrangementer?

Frivillighet

1. Hva legger du i begrepet frivillighet?
 - a. Hva betyr frivillighet for deg?

2. Hva var dine erfaringer med frivillig arbeid før du reiste ut?
 - a. Eventuelt hvilke erfaringer, og fra hvilket type arbeid?
 - i. Eventuelt idrettslig frivillighet?

3. Hva lærte du mest av som frivillig?
 - a. Hva var høydepunktet for deg som frivillig?
 - b. Var det noen opplevelser eller hendelser som utpekte seg for deg?
 - i. Positivt / Negativt?

4. Hvilke forventninger hadde du til NIF sitt utviklingsprogram før du reiste ut?
 - a. Vil du i ettertid si at forventningene dine ble oppfylt?
 - b. Hvis noe kunne vært gjort annerledes hva ville du trekke frem?

Tillegg

1. Er det noe du vil legge til?

2. Har jeg forstått deg riktig?
 - a. Trekke frem punkter fra intervjuet som kan være uklare

Hvordan synes du intervjuet gikk?